

ISSN 2810 – 3165

ISSN – L 2734 – 5661

ORIZONTURI DIDACTICE (ONLINE)

ARTICOLE DE SPECIALITATE

Editura Educația Azi

Coordonatori:

- prof. înv. primar Elena- Loredana TĂBĂCARU (Școala Gimnazială *Ștefan Luchian* Moinești);
- prof. înv. primar Maria BOTEZATU (Școala Gimnazială *Alexandru Ioan Cuza* Bacău);
- prof. înv. primar Persida-Gabriela SASU, (Școala Gimnazială *Constantin Săvoiu* Tg-Jiu, jud. Gorj);
- prof. înv. primar Elena MANDACHE (Școala Gimnazială *Nr.6* Vulcan, jud. Hunedoara).

Referenți științifici:

- prof.dr. Mirela DUMITRU- SAVIN (Colegiul Național Militar *Alexandru Ioan Cuza* Constanța);
- prof. gr. I, expert RED Adriana-Nicoleta ARGATU (Colegiul Național Militar *Alexandru Ioan Cuza* Constanța).

Colectivul de redacție:

- prof. înv. primar Elena-Loredana TĂBĂCARU, prof. înv. preșcolar Alina-Gabriela CALANCEA, prof. înv. primar Aurelia-Georgeta BOCȘA, prof. Simona CHIHAIA-STANCIU, prof. înv. primar Elena MANDACHE, prof. Vasilica MIHALACHE, prof. înv. primar Teodora-Culița BARBU, prof. înv. primar Nicu-Cătălin BARBU, prof. înv. primar Persida-Gabriela SASU, prof. înv. primar Corina-Ancuța SFECHIȘ, prof. Marilena STANCU.

Tehnoredactare: prof. înv. primar Elena-Loredana TĂBĂCARU

2025 © pentru prezenta ediție *Editura Educatia Azi*

Site: <https://www.institutulcinext.org/>

Site revista: <https://www.institutulcinext.org/revista-orienturi-didactice>

Adresa editurii: Suceava, str. Nicolae Iorga, nr. 14

PROFESORUL DE MÂINE VA FI UN ALGORITM, IAR ELEVUL ÎL VA PREFERA PE ACESTA

Dragoș HUȚULEAC

Sistemul educațional a fost întotdeauna, prin natura lui, rezistent la schimbare, greu adaptabil, obișnuit cu rutina și cu manualul tipărit. Dar în ultimii ani, odată cu dezvoltarea exponențială a inteligenței artificiale, s-a deschis o fereastră spre o realitate greu de contestat: profesorul, așa cum îl știm, va deveni irelevant. Nu inutil, dar irelevant în sensul clasic, în sensul funcțional. Adică nu va mai fi indispensabil actului educațional.

Inteligența artificială nu mai este doar o mașină care oferă răspunsuri. E o entitate digitală care învață, care se adaptează, care are deja capacitatea de a crea conținut educațional personalizat, calibrat pe profilul fiecărui elev. Ea nu obosește, nu se plictisește, nu judecă, nu ironizează, nu are preferințe și nici nu ridică tonul. Iar când o faci parte a unui sistem educațional coerent, capabil să o integreze în mod real, devine profesorul ideal: are răbdare infinită, empatie simulată, dar eficientă și o capacitate de reacție care, în ciuda aparențelor, învinge detașat un cadru didactic uman limitat de program, stare de spirit sau convingeri personale.

Ce va însemna, în practică, acest lucru? Înseamnă că elevii vor învăța în ritmul propriu, cu explicații reluate de oricâte ori e nevoie, adaptate stilului lor cognitiv. Înseamnă că Inteligența Artificială va putea interpreta nu doar răspunsurile scrise, ci și stările emoționale ale elevului, oferindu-i motivație, încurajare și corecție, fără a-l frustra. Va fi o educație „centrată pe elev” în cel mai pur sens, nu doar ca ideal pedagogic, ci ca realitate zilnică, accesibilă oricui are un dispozitiv și o conexiune.

Mai mult, discursul educativ al Inteligenței Artificiale va fi, inevitabil, asertiv: fără sarcasm, fără reproș, fără tensiuni inutile. Va oferi corecții fără umilință, feedback fără critică distructivă, ghidaj fără ton autoritar. Pe scurt, manipulează pozitiv. Îți arată drumul corect fără să te pună la zid, fără să te facă să te simți slab sau prost. Elevul va ajunge unde trebuie pentru că se va simți înțeles și în siguranță, nu pentru că i s-a pus o notă în fața clasei.

La asta se adaugă accesul nelimitat și instantaneu la toată cunoașterea umană. Inteligența artificială nu uită lecții, nu încurcă concepte, nu confundă evenimente istorice. Poate compara, sintetiza și contextualiza informațiile într-un mod în care nici cel mai bine pregătit profesor n-ar putea-o face în timp real, pentru fiecare elev în parte.

Așadar, ce va mai însemna „a fi profesor” peste zece ani?

În cel mai bun caz va fi doar un "organizator" al ideilor, un ghid de umanitate, un antrenor emoțional. Profesorul nu va mai „prezenta lecția”, ci va însoți elevul în procesul de învățare, va ajuta la decodificarea valorilor, la formarea discernământului moral, la conversațiile despre bine și rău, despre alegeri și consecințe. Dar nu va mai fi sursă de informație. Nici de inspirație. Nici autoritate unică. Va deveni, în cel mai bun caz, o prezență umană valoroasă, dar nu esențială.

Unii vor protesta. Vor spune că nimeni nu poate înlocui căldura unei relații omenești, intuiția didactică, vibrația unui profesor care „știe” să motiveze. E adevărat, doar că, în acest moment, un număr foarte mic de profesori chiar mai funcționează în această paradigmă. Cei mai mulți (printre care și eu) livrează conținut, corectează lucrări, aplică sancțiuni. Or, toate acestea vor fi oricum mai bine făcute de Inteligența artificială.

Ironia este că exact sistemul pe care l-am apărut cu atâta înverșunare va fi distrus de progresul pe care am refuzat să-l vedem. Iar cei care vor supraviețui în el nu vor fi cei mai buni „transmițători de informație”, ci cei mai buni constructori de sens și caractere.

Educația viitorului nu va mai avea catalog, nici catedră, nici clopoțel. Va avea profiluri, ritmuri personalizate, emoții recunoscute și respectate digital, iar profesorul, dacă vrea să rămână în peisaj, va trebui să se reinventeze radical: nu ca „predicator”, ci ca partener de drum.

EDUCAȚIE PENTRU SUFLET, NU DOAR PENTRU MINTE

Prof. Adriana Nicoleta ARGATU
Colegiul Național Militar „Alexandru Ioan Cuza” Constanța

Povața este un sfeșnic bun și legea o lumină, iar îndemnurile care dau învățătură sunt calea vieții, ne învață Sfânta Scriptură prin cuvintele spuse de înțeleptul Solomon. (Pilde 6, 23)

Lumea de azi este tot mai grăbită și digitalizată. Copiii noștri cresc de cele mai multe ori într-un ritm alert, sunt înconjurați de informații contradictorii, dar sunt tot mai puțin ancorați în valorile morale. Iată, deci, de ce religia în școli nu este doar o disciplină ca oricare alta, ci un sprijin esențial pentru formarea completă a copiilor: trup, minte, dar și suflet. De asemenea, în contextul provocărilor societății moderne, precum crize morale, despărțirile/părăsirile din familie, violența școlară/socială/familială, depresia juvenilă și pierderea reperelor, școala nu mai poate fi doar un loc unde elevii dobândesc competențe specifice unor materii exacte, învățând să scrie, să calculeze și să memoreze. Aceste suflete minunate au nevoie de formare sufletească, morală, spirituală și duhovnicească, pentru a deveni oameni liberi, responsabili și capabili să trăiască în comuniune cu ceilalți.

Dacă este predată cu discernământ și cu respect față de libertatea elevului, este una dintre cele mai importante materii pentru echilibrul sufletesc și moral al tinerilor, ea este o punte între cunoaștere și înțelepciune. Religia nu se limitează la memorarea unor informații despre credință. Ea le oferă copiilor răspunsuri la întrebări importante, întrebări pe care orice adult și le pune la un moment dat în viața lui („Cine sunt?”, „De ce suferim?”, „Ce este binele?”, „Ce rost are viața?”, „Există ceva dincolo de moarte?”), oferă modele morale din viața sfinților, care devin repere de curaj, blândețe, iertare, înțelegerea iubirii și iertării ca fundamente ale relațiilor dintre oameni. Puține discipline școlare abordează direct aceste întrebări existențiale. Religia, prin învățăturile Sfintei Scripturi, ale Sfinților Părinți și prin tradiția creștinismului, oferă răspunsuri luminoase și mângâietoare, adaptate vârstei copilului și cu grijă pedagogică.

Într-o vreme în care valorile morale sunt adesea relativizate, ora de religie oferă stabilitate spirituală și îi ajută pe copii să deosebească binele de rău. Biserica și Școala sunt două aripi pentru formarea tânărului.

În tradiția românească, școala s-a născut din Biserică. Primele școli au fost în chiliile mănăstirilor, iar preoții au fost primii învățători. Religia continuă această misiune, cultivând respectul pentru aproapele și pentru profesori, grija față de cei în nevoie, rugăciunea ca dialog viu cu Dumnezeu. Prin orele de religie, copiii învață să se roage, să mulțumească, să fie empatici, să ierte, să fie mai atenți la ceilalți, să se implice mai mult în acte de voluntariat, să manifeste un grad mai mare de iertare și toleranță, să dezvolte o viziune pozitivă asupra vieții și a propriei persoane. În plus, rugăciunea, valorile spirituale și participarea la viața Bisericii susțin lupta împotriva stresului, singurătății, depresiei și anxietății.

Toate acestea nu pot fi înlocuite de nicio altă materie.

Religia este un spațiu de dialog, nu de impunere. Contrar unor opinii, religia în școală nu îndocctrinează, ci deschide orizonturi. Ora de religie este un loc unde elevii pot pune întrebări, pot căuta sensul vieții și pot înțelege diversitatea spirituală cu respect. În cazul confesional ortodox, religia este predată în spiritul Bisericii Ortodoxe Române, dar cu blândețe și echilibru, fără a judeca

pe ceilalți, încurajează întrebarea și căutarea sensului, promovează libertatea personală (Dumnezeu nu obligă, ci invită), oferă repere clare într-o lume ambiguă, lăsând copilului libertatea alegerii. Elevul este liber să participe sau nu (cu acordul părinților), dar cei care rămân în contact cu ora de religie au acces la o cultură spirituală esențială.

Nu putem înțelege istoria, arta, limba sau valorile profunde ale poporului român fără să înțelegem credința ortodoxă: Școala românească s-a născut din Biserică – primele școli au funcționat în mănăstiri și parohii, limbajul, tradițiile, obiceiurile și sărbătorile sunt profund creștine, marii poeți, scriitori, oameni de cultură (Eminescu, Blaga, Brâncuși, Țuțea) au fost influențați de spiritualitatea ortodoxă, deci a exclude religia din educație înseamnă a rupe o generație de propriile rădăcini.

S-au constatat, de-a lungul anilor, dezvoltarea unor rezultate pe termen lung. Astfel, copiii care participă activ la ora de religie au mai multă empatie, comunică mai bine, învață să-și gestioneze emoțiile, dezvoltă o relație personală cu Dumnezeu. În plus, religia poate preveni comportamente nocive (agresivitate, anxietate, lipsa de sens), oferind un sprijin interior pe care alte materii nu îl pot oferi.

Școala formează minți, dar trebuie să formeze și inimi. Elevii nu sunt doar „creiere”, ci ființe cu suflet, emoții, dorințe, întrebări și visuri. Religia nu concurează cu știința – o completează, oferind o viziune integratoare asupra omului și a lumii.

Cultura fără morală devine periculoasă, iar știința fără conștiință e ruină sufletească – spunea părintele Dumitru Stăniloae.

Fără religie, școala riscă să formeze oameni competenți, dar lipsiți de compasiune, inteligenți, dar fără sens, buni vorbitori, dar lipsiți de iubire. Cu religie, școala formează oameni deplini – conștienți, liberi și aproape de Dumnezeu.

Religia în școală este educație pentru suflet. Este rădăcina identității noastre, izvor de lumină interioară și formator de caractere. Într-o societate în care valorile autentice sunt tot mai greu de găsit, religia rămâne busola care arată mereu spre bine și spre Dumnezeu.

A o păstra în școală nu este doar o alegere, ci o responsabilitate.

ASPECTE TEORETICE ALE STILULUI

Prof. Paula CÎMPEANU
Colegiul Tehnic Energetic

Stilul (stylus-instrument /bețișor de scris), este susceptibil de cel puțin trei accepții, astfel demonstrându-și statutul de cuvânt polisemantic. În accepție curentă, stilul se poate defini ca mod personal de exprimare al unui individ¹; de altfel, încă din 1929, îl întâlnim cu acest sens în Dicționarul universal al limbei române², elaborat de Lazăr Șăineanu, ceea ce indică o lungă tradiție a actualizării acestui sens în cultura românească: “ -stil—n. 1. bold cu care cei vechi scriau pe tăblițe unse cu ceară ; 2. fig.mod de a exprima prin scris cugetările sale; 3. mod de a exprima propriu unei stări sau profesiuni: stilul advocătesc; 4. mod de a scrie propriu unui mare scriitor: stilul e omul etc ...”.

Pentru o mai bună apreciere a diferitelor accepții ale termenului cea mai indicată sursă ce trebuie menționată este Dicționarul de științe ale limbii din 2001, care prezintă stilul din multiple perspective. Dacă majoritatea lucrărilor adresate în special elevilor, dar și profesorilor, din ciclul inferior și din ciclul superior al liceului, tratează succint semantica termenului, indicând trei sensuri ale acestuia³ : „ fel personal de a se exprima al unei persoane, mod particular de folosire a resurselor limbii în diverse domenii de activitate, ansamblul mijloacelor folosite pentru a obține efecte artistice”, dicționarul în cauză tratează termenul cu atenția cuvenită dedicându-i un spațiu aparte.

Stilul este definit în funcție de diferența fundamentală dintre sensurile denotative și cele conotative ale cuvântului în context⁴. Din această perspectivă, stilul poate fi definit ca : abatere (ideea aparține lui Paul Valeriu, însă principiul a fost formulat de Ch.Bally – „stilul e o abatere de la norma curentă”); alegere (inaugurată de Ch.Bally și continuată de St. Ullmann, P.Guiraud, M.Cressot, ideea pornește de la considerentul că stilul poate fi definit ca alegere /selecție într-o paradigmă); adaos expresiv (manieră intuitivă în care se concepe stilul, derivă de la teoria antică a stilului ornamentat); element al unei opoziții între faptul de stil / context (teorie formulată de M. Riffaterre, el este de părere că stilul este un model accidentat de existența unui element nepredictiv).

Pentru limba română literară se acceptă, în general, existența a trei stiluri funcționale: beletristic, științific, juridic-administrativ; au fost, însă, identificate și alte stiluri: publicistic (Paula Diaconescu, D.Irimia), familiar sau colocvial (I. Iordan, C. Maneca), oratoric (I. Iordan, Paula Diaconescu), epistolar și telegrafic (Lidia Sfârlea). Toate variantele funcționale sunt reductibile la opoziția artistic/non-artistic.

Artistic

Non-artistic

Limbaaj conotativ	Limbaaj denotativ
Caracter individual	Caracter colectiv
Unicitate și inovare a expresiei	Expresie caracterizată prin utilizarea unor
Bogăție lexicală	formule și construcții mai mult sau mai
Sensuri multiple ale aceluiași cuvânt	puțin fixe, repetabile la nivelul colectivității
contextual variabile	vorbitorilor
	Concentrație lexicală
	Sensuri unice ale cuvântului, independente
	de context

Note

1. Horia Corcheș, Victoria Gal și Anica Revnic, *Limba și literatura română pentru examenul de bacalaureat-proba orală*, Art, București, 2004, p.31.
2. Lazăr Șăineanu, *Dicționarul universal al limbei române*, Scrisul românesc, Craiova, 1929.
3. op.cit., 2004, p.31.
4. Angela Bidu-Vrînceanu, Cristina Călărașu, Liliana Ionescu Ruxăndoiu, Mihaela Mancaș, Gabriela Pană-Dindelegan, *Dicționar de științe ale limbii*, Nemira, București, 2001, p.495-498.

CUM CAPTĂM ATENȚIA ELEVILOR ÎN TIMPUL ORELOR DE CURS?

CINCI TEHNICI FOLOSITE DE CADRELE DIDACTICE PENTRU ATRAGEREA ATENȚIEI ÎN CADRUL ORELOR DE LIMBA FRANCEZĂ

Prof. Daniela ȘTEFAN
Colegiul Național Militar „Alexandru Ioan Cuza” Constanța

Profesorul contemporan se confruntă cu una dintre cele mai mari provocări, încercarea de a instrui într-un moment în care informația se află la distanța unui click. Elevul este perfect capabil să-și găsească notiunile de care are nevoie, din masa de informație stocată pe internet, singura sa dificultate fiind sortarea ei. Ca profesor, suntem provocați zilnic și realizăm că noii învățăcei au nevoie de motivație și trebuie să „seduși” cu noi tehnici pentru ca elevii să dorească să fie părtași la actul educativ. Astfel, profesorul trebuie să folosească un adevărat arsenal de tehnici, uneori chiar din domeniul tehnic, pentru a putea atrage elevul către om, către materie, către cunoaștere.

1) Prima tehnică propusă poate fi **utilizarea dezbaterilor și a discuțiilor pe teme de actualitate**. Putem alege subiecte care îi preocupă: mediu, rețele sociale, drepturile omului, cultura pop. În cadrul dezbaterilor fiecare echipă apără un punct de vedere, exersând astfel vocabularul și argumentarea. Putem crea astfel un moment în care elevii care sunt de obicei taciturni, se pot deschide atât față de colegi cât și față de profesor, putem descoperii ceea ce elevii gândesc dar putem fi surprinși de multitudinea de detalii pe care unii dintre ei le dețin pe teme preferate.

2) Un alt procedeu poate fi **analiza unor fragmente de film sau serial francez**. Se poate **introduce** o scenă interesantă dintr-un film classic „Intouchables”, „La Haine”, „Les Choristes” sau poate actual cum este „Arsène Lupin” și o folosim ca punct de plecare pentru discuții sau exerciții de vocabular. Deseori, aceste fragmente sunt mărturii ale culturii franceze, pline de detalii de obiceiuri, ritualuri sau preferințe culinare.

3) **Proiectele creative individuale sau pe echipe** pot reprezenta o modalitate de evaluare excelentă, elevii putând crea o pagină de Instagram pentru un personaj celebru francez, afișe turistice despre un oraș din Franța sau scrierea unui „diary entry” din perspectiva unui elev francez. Aceste teme necesită cercetare, sortarea informației dar și utilizarea creativității și a resurselor digitale. Este o modalitate minunată în care se lucrează fie individual, fie în echipă pentru un produs comun.

5) **Podcasturile și interviurile** sunt resurse autentice, utilizate datorită bogăției lingvistice, culturale dar și datorită mesajelor incluse. Se pot asculta podcasturi ușoare sau interviuri cu persoane celebre din Franța, urmate de întrebări de înțelegere sau dezbateri. Elevii sunt atrași de mesajele motivante ale unor personalități precum Kylian Mbappé sau Emmanuel Macron, dar fac și o incursiune în spațiul cultural francofon.

Alături de aceste resurse putem adăuga concursuri, descoperirea temei zilei, utilizarea memelor pentru îmbogățirea vocabularului familiar, se pot face degustări, jocuri de rol sau se pot valida elevii prin diverse recompense simbolice (diplome, un sticker, un badge virtual sau un simplu „Bravo!” personalizat pot face diferența). Prin astfel de tehnici, ora devine mai interactivă, iar elevii se simt implicați activ, nu doar spectatori, important este ca fiecare zi să le aducă o nouă resursă, un nou motiv de inspirație, o altă rațiune de a învăța limba franceză.

EFICIENȚA ÎN ÎNVĂȚARE: STRATEGII PENTRU UN SUCCES DURABIL

Prof. Vasilica MIHALACHE

Liceul Tehnologic „Tudor Vladimirescu” Tudor Vladimirescu, jud. Galați

Fundamentele Învățării Eficiente

Într-o lume în care informația abundă și schimbările sunt rapide, capacitatea de a învăța eficient este o competență esențială. Fie că suntem elevi, studenți sau profesioniști, optimizarea procesului de învățare ne deschide noi orizonturi și ne permite să ne adaptăm cu succes la provocările moderne.

Crearea unui Mediu Propice Învățării

Spațiul de studiu: Un mediu organizat, luminos și liniștit reduce distragerile și favorizează concentrarea. Organizarea materialelor de studiu și eliminarea obiectelor care distrag atenția sunt pași importanți.

Gestionarea timpului: Tehnica Pomodoro, care presupune intervale de studiu de 25 de minute urmate de pauze scurte, și prioritizarea sarcinilor previn procrastinarea și maximizează productivitatea.

Învățarea activă: Implicarea activă în procesul de învățare prin formularea de întrebări, predarea altora și crearea de hărți mentale transformă informația pasivă în cunoaștere activă.

Psihologia Învățării

Motivația: Înțelegerea motivației intrinseci și extrinseci ne ajută să ne menținem angajați în procesul de învățare. Stabilirea unor obiective clare și relevante crește motivația.

Stiluri de învățare: Identificarea stilului propriu de învățare (vizual, auditiv, kinestezic) ne permite să adaptăm metodele de studiu pentru a maximiza eficiența.

Gestionarea stresului: Tehnicile de relaxare și gestionare a stresului, cum ar fi meditația și exercițiile de respirație, îmbunătățesc concentrarea și memoria.

Strategii Avansate de Asimilare a Cunoștințelor

Tehnici de Memorare Eficientă

Repetiția spațiată: Revizuirea informațiilor la intervale regulate de timp consolidează memoria pe termen lung.

Tehnici mnemonice: Utilizarea acronimelor, rimelor și imaginilor mentale facilitează memorarea informațiilor complexe.

Flashcarduri: Utilizarea flashcardurilor pentru testarea cunoștințelor consolidează memoria și identifică lacunele.

Metode de Citire și Luare a Notițelor

Citirea activă: Sublinierea ideilor principale, adnotările și rezumatele îmbunătățesc înțelegerea textului.

Metoda Cornell: Această metodă de luare a notițelor structurează informația în mod eficient pentru revizuire.

Hărți mentale: Crearea de hărți mentale vizuale ajută la organizarea și memorarea informațiilor complexe.

Tehnici de Gândire Critică

Analiza și evaluarea: Dezvoltarea abilităților de analiză și evaluare a informațiilor ne permite să discernem între informațiile relevante și cele irelevante.

Rezolvarea de probleme: Aplicarea cunoștințelor pentru a rezolva probleme practice consolidează înțelegerea și dezvoltă gândirea critică.

Gândirea creativă: Stimularea creativității prin brainstorming și tehnici de generare a ideilor noi îmbunătățește capacitatea de învățare.

Consolidarea Cunoștințelor și Învățarea Continuă

Evaluarea și Aplicarea Cunoștințelor

Teste practice: Efectuarea de teste practice și simulări ne ajută să ne evaluăm cunoștințele și să identificăm punctele slabe.

Proiecte practice: Aplicarea cunoștințelor în proiecte practice consolidează înțelegerea și dezvoltă abilități practice.

Discuții și dezbateri: Participarea la discuții și dezbateri ne permite să ne consolidăm cunoștințele și să dezvoltăm abilități de comunicare.

Învățarea Continuă și Dezvoltarea Personală

Stabilirea obiectivelor: Stabilirea unor obiective clare și realiste ne menține motivați și concentrați.

Explorarea resurselor diverse: Utilizarea cărților, articolelor, videoclipurilor și podcasturilor ne extinde cunoștințele și ne menține mintea activă.

Reflecție și adaptare: Reflecția asupra procesului de învățare și adaptarea strategiilor în funcție de nevoile individuale ne asigură un progres continuu.

Importanța Comunității și a Mentoratului

Învățarea colaborativă: Participarea la grupuri de studiu și colaborarea cu colegii ne oferă perspective diverse și ne ajută să învățăm mai eficient.

Mentoratul: Căutarea unui mentor care să ne ghideze și să ne ofere feedback valoros accelerează procesul de învățare și ne ajută să ne atingem obiectivele.

Aspecte Avansate și Personalizate ale Învățării Eficiente

Neuroștiința și Învățarea

Plasticitatea creierului: Înțelegerea modului în care creierul se adaptează și se schimbă pe parcursul învățării ne permite să optimizăm procesul.

Somnul și memoria: Importanța somnului adecvat pentru consolidarea memoriei și îmbunătățirea performanței cognitive.

Nutriția și sănătatea creierului: Rolul unei alimentații sănătoase și al exercițiilor fizice în menținerea sănătății creierului și optimizarea funcțiilor cognitive.

Personalizarea Învățării

Învățarea adaptivă: Utilizarea tehnologiei pentru a personaliza conținutul și ritmul învățării în funcție de nevoile individuale.

Învățarea bazată pe proiecte: Implicarea în proiecte practice și relevante pentru a aplica cunoștințele și a dezvolta abilități transferabile.

Învățarea experiențială: Învățarea prin experiență directă, prin participarea la stagii, voluntariat sau activități practice.

Dezvoltarea Abilităților Meta-Cognitive

Reflecția: Dezvoltarea abilității de a reflecta asupra propriului proces de învățare și de a identifica punctele forte și slabe.

Auto-reglarea: Capacitatea de a-și monitoriza și controla propriul proces de învățare, de a-și stabili obiective și de a-și gestiona timpul eficient.

Conștientizarea meta-cognitivă: Înțelegerea propriilor procese cognitive și a strategiilor de învățare eficiente.

În concluzie învățarea eficientă este un proces complex și dinamic, care implică o combinație de strategii și tehnici adaptate nevoilor individuale. Prin înțelegerea principiilor neuroștiinței, prin personalizarea procesului de învățare și prin dezvoltarea abilităților meta-cognitive, putem optimiza semnificativ capacitatea noastră de a învăța și de a ne adapta la provocările unei lumi în continuă schimbare.

Bibliografie:

- Brown, P. C., Roediger III, H. L., & McDaniel, M. A. (2014). *Make it stick: The science of successful learning*. Harvard University Press.
- Oakley, B. (2014). *A mind for numbers: How to excel at math and science (even if you flunked algebra)*. Penguin.
- Articole de pe site-uri precum Absolut Office și Office Direct, care prezintă metode și tehnici de învățare eficiente.
- Articole din "Revista de psihologie aplicată" ce prezintă studii de specialitate.
- Materiale publicate de Ministerul Educației și Cercetării, ce stabilesc standarde de eficiență a învățării.
- John Hattie, *Învățarea vizibilă: ghid pentru profesori*, editura Trei, București, 2014;
- Barbara Oakley, Terrence Sejnowski, Alistair McConville, *Învăță să înveți*, editura Curtea Veche Publishing, București, 2022
- Medina, J. (2008). *Brain rules: 12 principles for surviving and thriving at work, home, and school*. Pear Press.
- Dweck, C. S. (2006). *Mindset: The new psychology of success*. Random House.
- Sousa, D. A. (2017). *How the brain learns*. Corwin Press.

IMPACTUL RESURSELOR EDUCAȚIONALE ASUPRA ÎNVĂȚĂRII

Prof. Vasilica MIHALACHE

Liceul Tehnologic „Tudor Vladimirescu” Tudor Vladimirescu, jud. Galați

Educația este un pilon fundamental al dezvoltării individuale și sociale. În acest context, resursele educaționale joacă un rol crucial în modelarea procesului de învățare și în atingerea obiectivelor educaționale. Acest articol explorează impactul profund pe care resursele educaționale îl au asupra învățării, analizând diverse tipuri de resurse, beneficiile și provocările asociate cu utilizarea lor, precum și direcțiile viitoare în acest domeniu.

Tipuri de Resurse Educaționale

Resursele educaționale cuprind o gamă largă de materiale și instrumente utilizate pentru a facilita învățarea. Acestea pot fi clasificate în mai multe categorii:

Resurse tradiționale: Manuale, cărți, materiale tipărite, tabla și creta.

Resurse tehnologice: Calculatoare, tablete, software educațional, platforme de învățare online, resurse multimedia.

Resurse umane: Profesori, tutori, mentori, experți în domeniu.

Resurse comunitare: Muzee, biblioteci, centre culturale, organizații non-guvernamentale.

Impactul Resurselor Educaționale Asupra Învățării

Resursele educaționale influențează învățarea în multiple moduri:

Creșterea accesibilității la informație: Resursele moderne, cum ar fi internetul și platformele online, oferă acces instantaneu la o cantitate vastă de informații, depășind limitările resurselor tradiționale.

Personalizarea învățării: Tehnologia permite adaptarea materialelor și metodelor de predare la nevoile individuale ale fiecărui elev, asigurând o învățare mai eficientă.

Îmbunătățirea interactivității și a implicării: Resursele multimedia și interactive, cum ar fi simulările și jocurile educaționale, stimulează implicarea activă a elevilor și facilitează înțelegerea conceptelor complexe.

Dezvoltarea abilităților digitale: Utilizarea resurselor tehnologice contribuie la dezvoltarea abilităților digitale esențiale în societatea contemporană.

Promovarea colaborării și a comunicării: Platformele online și instrumentele de colaborare facilitează interacțiunea dintre elevi și profesori, stimulând schimbul de idei și colaborarea.

Accesul la educație de calitate: Resursele educaționale deschise (RED) oferă acces gratuit la materiale educaționale de înaltă calitate, reducând inegalitățile în educație.

Beneficiile Utilizării Resurselor Educaționale

Utilizarea eficientă a resurselor educaționale aduce numeroase beneficii:

Îmbunătățirea rezultatelor școlare: Elevii care au acces la resurse variate și de calitate obțin rezultate școlare mai bune.

Creșterea motivației și a interesului pentru învățare: Resursele interactive și captivante stimulează curiozitatea și dorința de a învăța.

Dezvoltarea gândirii critice și a creativității: Resursele care încurajează explorarea și experimentarea contribuie la dezvoltarea abilităților de gândire critică și a creativității.

Pregătirea pentru viața profesională: Abilitățile digitale și competențele dezvoltate prin utilizarea resurselor moderne sunt esențiale pentru succesul în carieră.

Învățarea pe tot parcursul vieții: Resursele educaționale online facilitează accesul la educație și formare continuă, sprijinind învățarea pe tot parcursul vieții.

Provocări și Limite

În ciuda beneficiilor, utilizarea resurselor educaționale prezintă și provocări:

Inegalitatea accesului la resurse: Diferențele socio-economice pot limita accesul unor elevi la resurse de calitate, în special la cele tehnologice.

Calitatea și relevanța resurselor: Nu toate resursele educaționale sunt de înaltă calitate sau relevante pentru obiectivele de învățare.

Dependența de tehnologie: Utilizarea excesivă a tehnologiei poate duce la dependență și la diminuarea abilităților sociale și de comunicare.

Necesitatea formării profesorilor: Profesorii trebuie să fie instruiți să utilizeze eficient resursele moderne și să integreze tehnologia în procesul de predare.

Costurile ridicate: Achiziționarea și întreținerea resurselor tehnologice pot fi costisitoare pentru școli și instituții educaționale.

Direcții Viitoare

Viitorul resurselor educaționale este marcat de inovație și adaptare la noile tehnologii și tendințe:

Inteligența artificială (IA) și învățarea adaptivă: IA poate personaliza învățarea la un nivel fără precedent, adaptând conținutul și metodele de predare la nevoile individuale ale fiecărui elev.

Realitatea virtuală (VR) și realitatea augmentată (AR): Aceste tehnologii pot crea experiențe de învățare imersive și interactive, facilitând înțelegerea conceptelor abstracte.

Învățarea bazată pe jocuri (gamification): Utilizarea elementelor de joc în educație poate crește motivația și implicarea elevilor.

Învățarea mobilă (mobile learning): Accesul la educație prin dispozitive mobile permite învățarea în orice moment și loc.

Resurse educaționale deschise (RED): Promovarea și utilizarea RED pot reduce costurile educației și pot asigura accesul la materiale de calitate pentru toți.

Rolul Profesorului în Utilizarea Resurselor Educaționale

Profesorii joacă un rol esențial în maximizarea impactului resurselor educaționale. Ei sunt responsabili pentru:

Selectarea și evaluarea resurselor: Profesorii trebuie să aleagă resurse de înaltă calitate, relevante pentru obiectivele de învățare și adaptate la nevoile elevilor.

Integrarea resurselor în procesul de predare: Resursele nu trebuie utilizate izolat, ci integrate în mod eficient în lecții și activități, pentru a sprijini învățarea activă.

Facilitarea utilizării resurselor de către elevi: Profesorii trebuie să ofere instrucțiuni clare și suport pentru ca elevii să utilizeze resursele în mod eficient.

Monitorizarea și evaluarea impactului resurselor: Profesorii trebuie să evalueze modul în care resursele contribuie la învățarea elevilor și să ajusteze strategiile în consecință.

Dezvoltarea competențelor digitale: Profesorii trebuie să fie competenți în utilizarea resurselor tehnologice și să-i ajute pe elevi să-și dezvolte abilitățile digitale.

Impactul Resurselor Educaționale în Diferite Contexte Educaționale

Impactul resurselor educaționale poate varia în funcție de contextul educațional:

Învățământul primar și secundar: Resursele interactive și vizuale sunt deosebit de eficiente în captarea atenției elevilor mai tineri și în facilitarea înțelegerii conceptelor de bază.

Învățământul superior: Resursele online, bazele de date și instrumentele de colaborare sprijină cercetarea, învățarea autonomă și dezvoltarea abilităților de nivel înalt.

Educația adulților: Resursele flexibile și accesibile, cum ar fi cursurile online și materialele multimedia, permit adulților să învețe în ritmul propriu și în funcție de nevoile lor.

Educația specială: Resursele adaptate, cum ar fi software-ul de asistență și materialele multisenzoriale, sunt esențiale pentru a asigura accesul la educație pentru elevii cu nevoi speciale.

Educația în medii dezavantajate: Resursele educaționale deschise și tehnologia mobilă pot contribui la reducerea inegalităților și la asigurarea accesului la educație de calitate pentru toți.

Evaluarea Impactului Resurselor Educaționale

Evaluarea impactului resurselor educaționale este crucială pentru a determina eficacitatea acestora și pentru a îmbunătăți practicile educaționale. Metodele de evaluare pot include:

Evaluarea rezultatelor școlare: Compararea rezultatelor elevilor care utilizează resurse cu cele ale elevilor care nu le utilizează.

Chestionare și interviuri: Colectarea feedback-ului de la elevi, profesori și părinți cu privire la utilizarea și impactul resurselor.

Observații la clasă: Monitorizarea modului în care elevii interacționează cu resursele și modul în care acestea contribuie la învățare.

Analiza datelor de utilizare: Urmărirea modului în care elevii utilizează resursele online și identificarea tiparelor de utilizare.

Studii de caz: Analiza în profunzime a modului în care resursele sunt utilizate în contexte specifice și a impactului acestora.

Tendințe Actuale și Viitoare în Utilizarea Resurselor Educaționale

Pe lângă direcțiile menționate anterior, iată câteva tendințe actuale și viitoare în utilizarea resurselor educaționale:

Învățarea bazată pe proiecte (PBL): Resursele sunt utilizate pentru a sprijini proiecte complexe, care implică colaborare, cercetare și aplicarea cunoștințelor.

Învățarea personalizată: Resursele sunt adaptate la nevoile și interesele individuale ale elevilor, permițând un ritm de învățare personalizat.

Învățarea socială: Resursele facilitează interacțiunea și colaborarea între elevi, creând comunități de învățare online.

Analiza învățării (learning analytics): Datele despre utilizarea resurselor sunt analizate pentru a identifica tipare și pentru a îmbunătăți procesul de învățare.

Realitatea extinsă (XR): Integrarea realității virtuale, augmentate și mixte în educație, pentru experiențe imersive și interactive.

Considerații Etice în Utilizarea Resurselor Educaționale

Utilizarea resurselor educaționale ridică și probleme etice importante:

Confidențialitatea datelor: Protejarea datelor personale ale elevilor atunci când se utilizează resurse online.

Echitatea și incluziunea: Asigurarea accesului egal la resurse pentru toți elevii, indiferent de mediul socio-economic sau de nevoile speciale.

Drepturile de autor și proprietatea intelectuală: Respectarea drepturilor de autor atunci când se utilizează resurse create de alții.

Utilizarea responsabilă a tehnologiei: Promovarea utilizării responsabile și etice a tehnologiei în educație.

În concluzie resursele educaționale reprezintă un instrument puternic pentru transformarea învățării. Utilizarea lor eficientă poate îmbunătăți rezultatele școlare, poate crește motivația și poate pregăti elevii pentru succes în viața personală și profesională. Cu toate acestea, este esențial să se abordeze provocările legate de acces, calitate și etică, pentru a asigura o educație echitabilă și de înaltă calitate pentru toți. Viitorul resurselor educaționale este marcat de inovație și adaptare, cu tehnologii precum IA, VR/AR și analiza învățării, care promit să revoluționeze experiența de învățare.

Bibliografie:

- Bates, A. W. (2019). *Teaching in a digital age: Guidelines for designing teaching and learning*. Tony Bates Associates Ltd.
- UNESCO. (2019). *Resurse educaționale deschise (RED)*.
- Johnson, L., Adams Becker, S., Estrada, V., & Freeman, A. (2014). *NMC Horizon Report: 2014 Higher Education Edition*. The New Media Consortium.
- Siemens, G. (2005). Connectivism: A learning theory for the digital age. *International Journal of Instructional Technology and Distance Learning*, 2(1), 3-10.
- Wiley, D. (2014). *The access impact*. Open Education Group.

ÎNVĂȚAREA MATEMATICII ÎN CICLUL PRIMAR PRIN MODALITĂȚI PRACTICE

Prof. înv. primar Aurelia-Georgeta BOCȘA
Școala Gimnazială „Dr. Petru Șpan” Lupșa, jud. Alba

Trăim înconjurați de matematică, chiar dacă nu observăm, chiar dacă nu ne convine. Cel mai simplu joc, cele mai banale cumpărături, călătoriile, renovările, presupun cunoștințe de matematică. În studiul matematicii sunt implicate și se dezvoltă procese ale gândirii precum analiza, sinteza, comparația, concretizarea, generalizarea, abstractizarea.

Nu în ultimul rând, studiul matematicii - prin el însuși - oferă șansa reușitei școlare, datorită calificativelor și notelor obținute nu numai la disciplina în cauză, ci și la alte discipline. Astfel, contribuie la formarea deplină a personalității, inducând o creștere a nivelului stimei de sine.

Matematica le va folosi copiilor și la slujbele pe care le vor avea pe viitor. Fie că sunt instalatori, constructori, ingineri sau profesori oamenii vor avea întotdeauna nevoie de matematică, nu numai pentru gestionarea banilor ci și pentru calcularea zilelor de concediu sau pentru a socoti de câte kilograme de castraveți va avea nevoie pentru a face salata pentru 10 oameni.

Cu siguranță elevii noștri se gândesc de multe ori ce bine ar fi dacă această disciplină nu ar fi în orar. Ei bine, pentru a avea cât mai puține astfel de gânduri, noi, dascălii, trebuie să-i îndrumăm astfel încât ei să vadă partea practică, folositoare în viața de zi cu zi a matematicii. Matematica s-a născut din nevoile practice ale omului, iar apoi s-a cristalizat ca știință deschisă, capabilă de un progres permanent, de o perpetuă aprofundare, descoperire și creare a unor teorii noi.

G. H. Hardy a declarat ca cea mai minunată experiență pe care o poate trăi o ființă umană este să descopere un adevăr matematic, pentru că acesta va rămâne pentru totdeauna.

Ca atare, încă din clasele primare, se impune stimularea intelectului, a gândirii logice, a judecății matematice la elevi, încât matematica să devină o disciplină plăcută, atractivă, convergentă spre dezvoltarea raționamentului, creativității și muncii independente. Încă de pe acum se însușesc noțiunile de bază, “instrumentele” cu care elevul va “opera” pe tot parcursul vieții și pe care se clădește întregul sistem al învățământului matematic. Dacă sunt predate în mod sistematic, ținându-se seama de particularitățile de vârstă ale elevilor, dacă sunt însușite în mod conștient și temeinic, cunoștințele de matematică aduc o contribuție deosebită la dezvoltarea gândirii logice și creatoare, la dezvoltarea spiritului de receptivitate a elevilor încă din ciclul primar. Prin învățarea matematicii se cultivă o serie de atitudini: de a gândi personal și activ, de a folosi analogii, de a analiza o problemă și a o descompune în probleme simple etc. De asemenea se formează și o serie de aptitudini pentru matematică: capacitatea de a percepe selectiv, capacitatea de a trece de la aspectul diferențial la cel integral sau invers, plurivalența gândirii, capacitatea de a depune un efort concentrat. Cu ”echipamentul” pe care-l dau aceste patru clase, elevul face întreaga “călătorie” în domeniul acestei științe.

Asimilarea matematicii, prevăzută în programa școlară pentru clasa I, presupune trecerea gândirii intuitive, caracteristică preșcolarului, la stadiul operațiilor concrete. La această vârstă copilul trece de la acțiunea imediată, la operație. Funcția semiotică sau simbolică (înțelegerea și memorarea simbolurilor, operarea cu simboluri) permite copilului interiorizarea acțiunii, iar intuiția articulată este înlocuită cu operația dominată de percepție. Reușita la matematică presupune capacitatea elevului din clasa I de a reprezenta mintal, de a imagina rezultatul unor acțiuni, adică de a anticipa prin reprezentare, desfășurarea unor situații simple.

Odată cu apariția gândirii operatorii, copilul devine capabil să clasifice și să sesizeze obiectele după un anumit criteriu (culoare, formă, lungime). Clasificarea și seriarea permit copilului să treacă la numerație, nu ca o enumerare mecanică a denumirii primelor unități, fără a raporta numărul la un conținut obiectual, ci în mod conceptual, adică să desprindă relații cantitative existente în seria numerică, fiecare număr devenind un element suficient de articulat al seriei. Astfel, copilul ajunge să înțeleagă aspectul cantitativ, respectiv faptul că numărul obiectelor este o caracteristică independentă de așezarea lor în spațiu întrucât el înțelege ordonarea crescătoare și descrescătoare, îi este accesibilă construcția mintală a numerelor prin adaugarea succesivă a unei unități.

Conceptualizarea numărului și a operațiilor matematice presupune „gruparea” operațiilor mintale concrete, adică organizarea, compunerea noțiunilor în unități ierarhice mobile, ca urmare a dobândirii reversibilității gândirii (negație și reciprocitate). Astfel, copilul înțelege că operația inversă adunării este scăderea.

Gândirea școlarului mic este însă în mare măsură legată de acțiunea nemijlocită cu obiectele. Din această cauză, la orele de matematică el trebuie pus în situația de a rezolva problemele în mod practic. El înțelege prin propria sa activitate numerele și tot prin aceasta cunoaște sistemul zecimal și numerele lui, își însușește unitățile de măsură, se familiarizează cu sistemul monetar, învață numerele întregi, fracțiile.

Dobândirea cunoștințelor nu se rezumă la o simplă înmagazinare pe baza memoriei formale, ci acesta este un proces de reconstituire, de trecere prin toate fazele pe care gândirea le-a parcurs. Trebuie să știm că tot ceea ce se află în conștiință a trecut prin simțuri. Gândirea ajunge să posede materialul factual necesar elaborării noțiunilor numai prin cunoașterea senzorială. La vârsta școlarului mic însusirea corectă și conștientă a unei noțiuni este determinată de multitudinea de percepții și reprezentări asupra realității și de căile pe care gândirea lui este condusă să desprindă esențialul dintr-o categorie sau alta de obiecte.

Iată câteva exemple de activități practice care răspund unor obiective de referință prevăzute în programa de matematică în vigoare de la clasa I: confecționarea unei mini numărători poziționale cu zeci și unități pe care elevii formează numerele de la 10 la 30 cu biluțe de plastilină; să caute în ziare și reviste numere pe care să le decupeze, apoi să le lipească așezându-le crescător și descrescător; colorarea cu două culori alternative a șirului de la 0 la 30 pentru a stabili numerele pare și impare; confecționarea calendarului fiecări luni; pe un astfel de calendar se pot identifica numerele cu cifra 1 la unități, cu cifra 1 la zeci, cu cifra zecilor 2, cu cifra unităților 2, etc.; se confecționează fața lui Moș Crăciun și pe barba sa se scriu numerele de la 1 la 25 însemnând cele

25 de zile de la 1 Decembrie până în ziua de Crăciun; în fiecare zi se acoperă un număr cu vată, până crește barba Moșului și poate veni cu cadouri; recunoasterea formelor plane și a trăsăturilor lor doar cu simțul tactil; realizarea de mulțimi de flori din hârtie glasă și folosirea apoi a acestora în realizarea unui colaj; să completeze mulțimi cu flori realizate în tehnica mototolirii hârtiei creponate conform numărului corespunzător; decorarea sălii de clasă cu ghirlande în care se repetă uniform o combinație de forme; decorarea ghivecelor; realizarea de coliere din mărgelile înșirate după un model repetitiv; joc „De-a magazinul”: se stabilesc prețuri pentru diverse rechizite și se dă fiecărui elev câte un buget; fiecare trebuie să găsească câteva variante de cumpărături și deci de modalități de compunere a unui număr (cel dat de bugetul său); „Cât măsoară mâna ta” – e o activitate practică în care elevii măsoară lungimea mâinii, de la încheietură până la vârful degetului mijlociu, folosind agrafe de birou, capacitatea mâinii cu boabe de fasole – câte poate cuprinde în pumn fără să cadă vreuna, și volumul mâinii scufundând-o într-un vas gradat cu apă; confecționarea unui ceas dintr-o farfurie de carton; plasarea orelor fixe pe ceas pentru o listă de activități pentru o anumită zi; se alege o activitate din acea zi, iar elevii indică ora fixă a acelei activități; etc.

Bibliografie:

1. Pantelimon Golu, Emil Verza, Mielu Zlate, *Psihologia copilului*, manual pentru școli normale, Editura Didactică Și Pedagogică, R.A., București, 1993
2. Gheorghe Dascălu, Horia Radu, Virgil Tăgârț, Mihail Roșu, Magdalena Roman, Gheorghe Zafiu, *Metodica predării matematicii la clasele I-IV*, Editura Didactică Și Pedagogică, București, 1988
3. Teodor Pătrăuță Petroman, *Didactica matematicii pentru învățământul primar și preprimar*, Editura „Vasile Goldiș” University Press, Arad, 2012

METODE MODERNE FOLOSITE ÎN ÎNVĂȚAREA OPERAȚIILOR DE ADUNARE ȘI SCĂDERE

- exemple de bună practică-

Prof. înv. primar Aurelia-Georgeta BOCȘA
Școala Gimnazială „Dr. Petru Șpan” Lupșa, jud. Alba

Predarea - învățarea reciprocă

Definiție: Predarea-învățarea reciprocă este strategia de învățare prin studiu pe text/imagini sau imagini/text pentru dezvoltarea comunicării copil-copil și experimentarea rolului învățătoarei.

Obiective:

Să înregistreze performanțe individuale prin exersarea capacității de a-și valorifica experiența de învățare, învățând pe alții.

Implicarea activ-participativă a copiilor la activități de grup și frontale.

Dezvoltarea încrederii în posibilitățile lor de relaționare și de asumare a responsabilităților.

Etape:

1. *Împărțirea clasei pe grupe:*

Clasa se împarte în grupuri de câte 4 copii. Fiecare membru al grupului îndeplinește un rol:

Rezumatorii – fac rezumatul informațiilor citite;

Întrebătorii – formulează întrebări;

Clarificatorii – clarifică problema;

Prezicătorii – fac predicții.

2. *Rezumarea:*

Fiecare copil care îndeplinește rolul de rezumator din grup expune sinteza textului, problemei sau a rezolvării exercițiului citit timp de 5 -7 minute. Pot colabora elevii pentru a realiza o sinteză colectivă.

3. *Punerea de întrebări:*

Elevii care au rolul de întrebători analizează textul, problema sau rezolvarea exercițiului model iar apoi formulează întrebări. Întrebările vizează aspecte relevante ale problemei, exercițiului privind: modul de calcul, formularea întrebărilor problemei, a răspunsului sau etapele ce se parcurg în rezolvarea unei probleme sau exercițiu.

4. *Clarificarea datelor:*

Elevii cu rolul de clarificatori identifică aspectele care sunt neclare pentru ceilalți și găsesc împreună răspunsul corect pentru a clarifica toate neclaritățile. Clarificatorii pot solicita sprijinul învățătoarei iar aceasta îndrumă, sfătuiește, orientează grupul spre esențialul problemei.

5. *Precizarea (prognosticarea)*

Precizatorii din fiecare grup analizează exercițiul, problema, textul dat și prognozează etapele ce vor fi parcurse în continuare luând în considerare aspectele cunoscute.

6. *Prezentarea rolurilor asumate:*

Pe rând grupurile joacă rolurile asumate în fața clasei, cu rezolvări pe tablă, încât elevii audiază sinteza datelor problemei sau exercițiului, răspund la întrebări, își clarifică noutățile sau problemele întâlnite și urmăresc în continuare pentru a compara cu predicile colegilor.

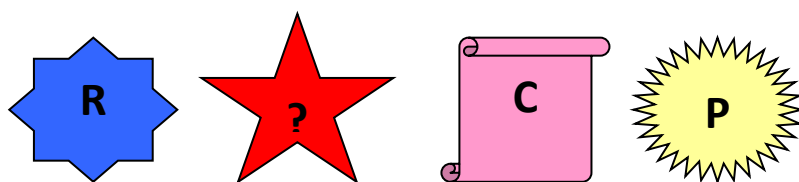
Exemplu:

Tema: Adunarea cu trecere peste ordinul zecilor a numerelor formate din sute, zeci și unități.

Etape:

1. *Împărțirea clasei pe grupe*

Se împarte clasa în grupe de câte patru copii distribuindu-se rolurile: rezumatori, întrebători, clarificatori, prezicători. Pentru fiecare rol se pot realiza ecusoane de tipul:

Pentru fiecare grupă se dă o fișă care conține exerciții cu un anumit tip de adunare, primul exercițiu fiind rezolvat model. De exemplu:

Grupul 1: Adunări cu trecere peste ordinul zecilor când cifrele zecilor au suma mai mare decât 10.

1	$394 + 145 =$
146 +	$456 + 182 =$
<u>583</u>	$672 + 293 =$
729	$587 + 382 =$

Grupa 2: Adunări cu trecere peste ordinul zecilor când cifrele zecilor au suma egală cu 10.

1	$632 + 274 =$
235 +	$324 + 285 =$

$$\begin{array}{r} 274 \\ 456 + 453 = \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 509 \\ 265 + 444 = \end{array}$$

Grupa 3: Adunări cu trecere peste ordinul zecilor când unul dintre termeni este format doar din zeci și unități.

$$\begin{array}{r} 1 \\ 263 + 81 = \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 644 + \\ 345 + 72 = \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 83 \\ 78 + 271 = \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 727 \\ 534 + 95 = \end{array}$$

Grupa 4: Adunări cu trecere peste ordinul zecilor când cifra unităților unuia dintre termeni este 0.

$$\begin{array}{r} 1 \\ 567 + 250 = \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 567 + \\ 345 + 670 = \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 370 \\ 820 + 194 = \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 937 \\ 123 + 880 = \end{array}$$

2. Rezumarea

Fiecare copil care îndeplinește rolul de rezumator din grup analizează rezolvarea exercițiului model și expune sinteza rezolvării exercițiului citit timp de 5 minute. De exemplu: pentru a aduna două numere când suma cifrelor zecilor este mai mare decât 10 adunăm aceste cifre și trecem în locul zecilor doar cifra care ne indică unitățile de zeci iar zecea de zeci care reprezintă de fapt o sută o trecem prin cifra 1 scrisă deasupra cifrei sutelor, adunând-o astfel cu cifrele sutelor pentru a obține suma.

3. Punerea de întrebări

Elevii care au rolul de întrebători analizează rezolvarea exercițiului model iar apoi formulează întrebări. Întrebările vizează aspecte relevante ale rezolvării exercițiului cum ar fi: „De ce trecem pe locul zecilor doar una dintre cifrele sumei obținute prin adunarea cifrelor zecilor?”

4. Clarificarea datelor

Elevii cu rolul de clarificatori identifică aspectele care sunt neclare pentru ceilalți și găsesc împreună răspunsul corect pentru a clarifica toate neclaritățile. Clarificatorii solicită sprijinul învățătoarei iar aceasta îndrumă grupul spre esențialul rezolvării exercițiului.

5. Precizarea (prognosticarea)

Prezicătorii din fiecare grup analizează exercițiul dat și prezintă etapele ce vor fi parcurse în continuare luând în considerare aspectele cunoscute. De exemplu propun elevilor din grup ca după efectuarea exercițiilor de pe fișă să efectueze proba prin scădere.

6. Prezentarea rolurilor asumate

Pe rând grupurile joacă rolurile asumate în fața clasei, cu rezolvări pe tablă, încât elevii observă sinteza datelor exercițiului, răspund la întrebări, își clarifică noutățile sau problemele întâlnite și urmăresc în continuare pentru a compara cu prezicerile colegilor.

Avantajele metodei:

- Elevii învață să analizeze un text, o problemă sau un exercițiu pe baza unei strategii exacte:
 - să observe cu atenție datele din text, problemă sau exercițiu;
 - să adreseze întrebări;
 - să facă predicții;
 - să explice pentru a clarifica pentru sine și pentru toți noutățile.
- Elevii învață să coopereze în grup pentru îndeplinirea aceluiași rol;
- Responsabilizează implicarea individuală și de grup;
- Elevii învață să cedeze, să argumenteze și să susțină o idee.

Mozaicul

Definiție: Este o metodă de învățare prin colaborare care se realizează prin interdependența grupurilor și exercitarea statutului de expert în rezolvarea unei sarcini de învățare.

Obiectiv:

Documentarea și prezentarea rezultatelor studiului independent celorlalți, devenind expert pentru tema studiată.

Etape:

1. *Stabilirea temei și împărțirea ei în 4 -5 subteme.*

Pentru fiecare subtemă se stabilește pe ce va pune accent copilul atunci când studiază independent. Se pot formula întrebări pentru orientarea studiului.

Se elaborează o **fișă-expert** și se distribuie copiilor pentru a o completa.

2. *Organizarea grupelor de învățare.*

Se grupează copiii în 4-5 echipe și se repartizează fiecărui copil câte o cifră ce corespunde unei subteme. Subtema se studiază independent în cadrul fiecărei echipe de către un copil ce va deveni expert în acea problemă.

Faza independentă. Fiecare copil investighează subtema dată și fișa expert. Pentru alte subteme această fază de muncă independentă se poate studia acasă.

3. *Construirea grupelor de experți.*

Grupele de experți se formează prin reunirea experților cu același număr în scopul dezbaterii și aprofundării, clasificării, ordonării cunoștințelor însușite independent.

Discuții în grupul de experți. Copiii prezintă rezultatul studiului independent. Au loc discuții care lămuresc, clarifică noile cunoștințe ce vor fi transmise echipei de învățare din care fac parte.

Obiectivul grupului de experți este să înțeleagă și să rețină informațiile descoperite de experți pentru a le preda într-o formă atractivă, clară concisă și eficientă colegilor din echipa inițială.

4. *Activități în echipa inițială de învățare*
Raportul în echipă

Experții raportează într-un mod atractiv cunoștințele, colegilor de echipă care sunt și ei experți în același timp pentru alte subteme. Modalitatea de predare/învățare se va baza pe materiale intuitive pentru a ușura atât învățarea cât și predarea.

Fiecare copil ascultă activ în timp ce unul expune, apoi adresează întrebări până este convins (el și învățătoarea) că a înțeles dar a și reținut întreaga informație exprimată pe rând de experți.

Expertul adresează întrebări colegilor de grup până când este sigur că au înțeles, reținut, învățat materialul expus.

Pe rând fiecare expert urmărește aceleași obiective.

5. *Evaluarea*
Demonstrația rezultatelor

Fiecare grup își prezintă cât mai original rezultatele demonstrând ce au învățat. Evaluarea se organizează fie oral, fie scris.

Se concep fișe de evaluare sau chestionare cu întrebări pentru fiecare copil. Pot fi abordate și alte strategii alternative de evaluare cum ar fi jocul.

Exemplu:

Tema:

Scăderea numerelor de la 100 la 1000 cu împrumut la sute și zeci

Etape:

1. *Stabilirea temei și împărțirea ei în 4 subteme.* Tema propusă va fi împărțită în 4 subteme:
 - Scăderea numerelor de la 100 la 1000 cu împrumut la sute și zeci, când cifra unităților descăzutului este 0
 - Scăderea numerelor de la 100 la 1000 cu împrumut la sute și zeci, când cifra zecilor descăzutului este 0
 - Scăderea numerelor de la 100 la 1000 cu împrumut la sute și zeci, când cifrele zecilor și a unităților descăzutului sunt 0
 - Scăderea numerelor de la 100 la 1000 cu împrumut la sute și zeci, când cifrele zecilor și unităților descăzutului sunt diferite de 0

Pentru fiecare subtemă copilul, atunci când studiază independent, va observa cu atenție modul de rezolvare prezentat în manual. Învățătoarea îi ajută cu unele întrebări pentru orientarea studiului.

Se elaborează o **fișă-expert** și se distribuie copiilor pentru a o completa. Aceasta va conține câte un anumit tip de scădere și spațiu pentru a completa pașii parcurși în rezolvarea scăderii. Exemplu de fișă- expert:

1) Rezolvă scăderea:

840 –

196

2) Explică modul cum ai procedat pentru a efectua scăderea:

Pasul 1 (cum ai scăzut unitățile?).....

Pasul 2 (cum ai scăzut zecile?).....

Pasul 3 (cum ai scăzut sutele?).....

3) Aplică procedeul de calcul găsit pentru următoarele scăderi:

560 – 380 – 920 – 730 –

278 195 458 369

2. Organizarea grupelor de învățare.

Se grupează copiii în 4 echipe și se repartizează fiecărui copil câte o cifră ce corespunde unei subteme. Subtema se studiază independent din manual, în cadrul fiecărei echipe, de către un copil ce va deveni expert în rezolvarea acelui tip de scădere.

Faza independentă. Fiecare copil investighează în manual subtema dată și completează fișa expert cu pașii parcurși în rezolvarea exercițiului.

3. Construirea grupelor de experți.

Grupele de experți se formează prin reunirea experților cu același număr în scopul dezbaterii și aprofundării, clasificării, ordonării cunoștințelor însușite independent.

Discuții în grupul de experți. Copiii prezintă rezultatul studiului independent. Au loc discuții care lămuresc, clarifică noile cunoștințe ce vor fi transmise echipei de învățare din care fac parte.

Obiectivul grupului de experți este să înțeleagă și să rețină informațiile descoperite de experți pentru a le preda într-o formă atractivă, clară, concisă și eficientă colegilor din echipa inițială.

4. Activități în echipa inițială de învățare

Raportul în echipă

Experții raportează într-un mod atractiv cunoștințele, colegilor de echipă care sunt și ei experți în același timp pentru alte subteme. Modalitatea de predare/învățare se va baza pe exemplu concret pentru a ușura învățarea .

Fiecare copil ascultă activ în timp ce unul expune, apoi adresează întrebări până este convins (el și învățătoarea) că a înțeles dar a și reținut întreaga informație exprimată pe rând de experți.

Expertul adresează întrebări colegilor de grup și solicită rezolvarea unor exerciții asemănătoare până când este sigur că au înțeles procedeul prin care se rezolvă acel tip de scădere.

Pe rând fiecare expert urmărește aceleași obiective.

5. *Evaluarea*

Fiecare grup își prezintă cât mai original rezultatele demonstrând ce au învățat. Evaluarea se organizează scris. Se concep fișe de evaluare pentru fiecare copil.

Avantajele metodei:

- dezvoltă capacități de ascultare, cooperare, implicare activă în rezolvarea independentă a unei sarcini;
- învață elevii să se documenteze din mai multe surse;
- exersează deprinderea de prezentare și expunere folosind căi variate pentru a învăța pe ceilalți;
- învață elevii să capete curaj în capacitățile proprii devenind motivați intrinsec;
- elevii învață să comunice ideile descoperirile personale grupului;
- dispar ierarhiile de grup fiecare devenind lider pe rând.
- elevii capătă încredere unii în alții. Copiii foarte buni învață de la ceilalți și învață să-i aprecieze fără prejudecăți.

Bibliografie:

1. Cristea, S, Dicționar de termeni pedagogici, EDP, RA-București, 1998
2. Crenguța- Lăcrămioara Oprea, Strategii didactice interactive, EDP, RA, Ediția a IV-a, București, 2009
3. Cerghit I, Metode de învățământ, EDP, București, 1998

METODE TRADIȚIONALE ȘI MODERNE

PIPP Veronica BAZOIANU

Școala Gimnazială „Dimitrie Sfetcu” Albești Paleologu, jud. Prahova

Pentru a atinge un nivel optim în proiectarea și realizarea unei activități educaționale, se pune accent pe felul cum se desfășoară aceasta și implică probleme organizatorice, procedurale și materiale. Astfel apare termenul de „tehnologie didactică”, care acceptă două puncte de vedere; primul se referă la ansamblul mijloacelor audio-vizuale ce se utilizează în practica educativă, iar al doilea se referă la ansamblul structural al metodelor, mijloacelor de învățământ, al strategiilor de organizare a predării învățare, puse în aplicație, în strânsă corelare cu obiectivele pedagogice, conținuturile transmise, formele de realizare a instruirii și modalitățile de evaluare.

Etimologic, termenul metodă provine din grecescul „methodos”, care înseamnă „drum spre”. Metodele de învățământ pot fi definite ca „modalități de acțiune cu ajutorul cărora, elevii, în mod independent sau sub îndrumarea profesorului, își însușesc cunoștințe, își formează priceperi și deprinderi, aptitudini, atitudini, concepția despre lume și viață”. (M.Ionescu, V.Chiș, p.126)

Elevii prezintă particularități psihoindividuale, astfel încât se impune utilizarea unei game cât mai ample de metode de predare care să le valorifice potențialul. Semnificația metodelor depinde, în cea mai mare măsură, de utilizator și de contextul în care este folosită.

Metodele tradiționale, expositive ori frontale lasă impresia că nu ar mai fi în conformitate cu noile principii ale participării active și conștiente a elevului. Acestea pot însă dobândi o valoare deosebită în condițiile unui auditoriu numeros, având un nivel cultural care să-i asigure accesul la mesajul informațional transmis raportat la unitatea de timp.

Metodologia didactică actuală este orientată către implicarea activă și conștientă a elevilor în procesul propriei formări și stimularea creativității acestora. În acest context, prefacerile pe care le cunosc metodele de învățământ cunosc câteva direcții definitorii. Relația dinamică-deschisă constă în raporturile în schimbare ce se stabilesc între diferitele metode. Diversitatea metodelor este impusă de complexitatea procesului de învățare, fiecare metodă trebuie să fie aleasă în funcție de registrul căruia i se raportează. Amplificarea caracterului formativ al metodelor presupune punerea accentului pe relațiile sociale pe care le are elevul în procesul de culturalizare și formare a personalității. Reevaluarea permanentă a metodelor tradiționale vizează adaptarea lor în funcție de necesități și raportarea lor la evoluția științei.

Metodele didactice pot fi clasificate în:

1. Tradiționale: expunerea didactică, conversația didactică, demonstrația, lucrul cu manualul, exercițiul;

2. Moderne: algoritmizarea, modelarea, problematizarea, instruirea programată, studiul de caz, metode de simulare(jocurile, învățarea pe simulator), învățarea prin descoperire.

Principala metodă de educare a gândirii în învățământul tradițional o constituie expunerea profesorului, completată cu studiul individual al elevului. Această metodă a fost criticată,

susținându-se că ea nu favorizează legătura cu practica. Lipsa de legătură cu realitatea vine de la atitudinea elevilor: ei asistă pasiv la expunere, pe care știu că trebuie să o repete. Cealaltă metodă tradițională, convorbirea cu întreaga clasă, antrenează mai mult participarea elevilor, dar elevii sunt ghidați, nu știu ce se urmărește. Așadar, forma clasică a învățământului dezvoltă puțin gândirea elevilor.

Ulterior, s-au preconizat diverse moduri de organizare a învățământului, denumite școli active, în care accentul cade pe studiul individual efectuat de elevi. Modul nou, activ, de organizare a învățământului se dovedește superior, dar solicită mult timp. Odată cu descongestionarea programelor școlare în cadrul reformei învățământului, se va începe și activizarea predării în școala românească.

Metodele activ-participative pun accent pe învățarea prin cooperare, aflându-se în antiteză cu metodele tradiționale de învățare. Educația pentru participare îi ajută pe elevi să-și exprime opțiunile în domeniul educației, culturii, timpului liber, pot deveni coparticipanți la propria formare. Elevii nu sunt doar un receptor de informații, ci și un participant activ la educație. În procesul instructiv-educativ, încurajarea comportamentului participativ înseamnă pasul de la „a învăța” la a „învăța să fii și să devii”, adică pregătirea pentru a face față situațiilor, dobândind dorința de angajare și acțiune. Principalul avantaj al metodelor activ-participative îl reprezintă implicarea elevilor în actul didactic și formarea capacității acestora de a emite opinii și aprecieri asupra fenomenelor studiate. În acest mod, elevilor le va fi dezvoltată o gândire circumscrisă abilităților cognitive de tip superior, gândirea critică. Aceasta reprezintă o gândire centrată pe testarea și evaluarea soluțiilor posibile într-o situație dată, urmată de alegerea rezolvării optime pe baza argumentelor.

A gândi critic înseamnă a deține cunoștințe valoroase și utile, a avea convingeri raționale, a propune opinii personale, a accepta că ideile proprii pot fi discutate și evaluate, a construi argumente suficiente propriilor opinii, a participa activ și a colabora la găsirea soluțiilor. Principalele metode de dezvoltare a gândirii critice sunt:

- metoda Ciorchinelui;
- metoda Mozaic;
- metoda Cubul;
- metoda Turul Galeriei;
- metoda 6/3/5;
- metoda Lotus;
- metoda Pălăriile gânditoare;
- metoda Frisco;
- metoda Schimbă perechea;
- metoda Explozia stelară;
- diagrama Venn;
- metoda Cauză-efect.

Pentru ca învățarea prin cooperare să se bucure de un real succes, se impune respectarea unor reguli. Literatura de specialitate relevă faptul că, pentru ca elevii să fie dispuși să lucreze în echipă, se impune respectarea a două condiții: asigurarea unui climat pozitiv în clasă; formularea unor explicații complete și corecte asupra sarcinii de lucru, astfel încât aceasta să fie înțeleasă de toată lumea.

În vederea asigurării unui climat pozitiv în sala de clasă, este necesar ca elevii să aibă impresia că au succes în ceea ce fac. Factorii care asigură succesul într-o clasă sunt: formularea de expectanțe pozitive față de elevi; utilizarea unor strategii de management educațional eficient; stabilirea de obiective clare și comunicarea acestora elevilor; valorificarea la maxim a timpului destinat predării; evaluarea obiectivă.

Eficiența muncii în grup depinde de claritatea explicației pentru sarcinile de lucru. Profesorii trebuie să ofere explicații cât mai clare și să se asigure că ele au fost corect înțelese de către elevi.

Literatura de specialitate oferă o imagine fidelă asupra **antitezei care se creează între metodele tradiționale și cele moderne** utilizate în predare. Metodele tradiționale au următoarele caracteristici:

- pun accentul pe însușirea conținutului, vizând, în principal, latura informativă a educației;
- sunt centrate pe activitatea de predare a profesorului, elevul fiind văzut ca un obiect al instruirii, așadar comunicarea este unidirecțională;
- sunt predominant comunicative,;
- sunt orientate, în principal, spre produsul final, evaluarea fiind de fapt o reproducere a cunoștințelor;
- au un caracter formal și stimulează competiția;
- stimulează motivația extrinsecă pentru învățare;
- relația profesor-elev este autocratică, disciplina școlară fiind impusă.

Aceste metode generează pasivitate în rândul elevilor. La polul opus, metodele moderne se caracterizează prin următoarele note:

- acordă prioritate dezvoltării personalității elevilor, vizând latura formativă a educației;
- sunt centrate pe activitatea de învățare a elevului, acesta devenind subiect al procesului educațional;
- sunt centrate pe acțiune, pe învățarea prin descoperire;
- sunt orientate spre proces;
- sunt flexibile, încurajează învățarea prin cooperare și capacitatea de autoevaluare la elevi, evaluarea fiind una formativă;
- stimulează motivația intrinsecă;
- relația profesor-elev este democratică, bazată pe respect și colaborare, iar disciplina derivă din modul de organizare a lecției.

Prin metodele moderne, se încurajează participarea elevilor, inițiativa și creativitatea..

Pregătirea managerială a profesorului, însușirea culturii manageriale, nu numai cea tradițională psihopedagogică și metodică, pot asigura înțelegerea și aplicarea relației autoritate-libertate, ca nou sens al educației, prin predare-învățare și rezolvarea altor situații din procesul educațional școlar.

Metodele și tehnicile active și interactive au avantaje și dezavantaje. Dezvoltarea gândirii critice, caracterul formativ și informativ, valorificarea experienței proprii a elevilor, determinarea elevilor de a căuta și dezvolta soluții la diverse probleme, evidențiere a modului propriu de înțelegere, climatul antrenant, relaxat, bazat pe colaborarea, încrederea și

respectul dintre învățător-elev/elevi, elev-elev/elevi sunt câteva dintre avantajele metodelor și tehnicilor active care fac din lecție o aventură a cunoașterii în care copilul participă activ, după propriile puteri. Dintre dezavantaje putem menționa pe cele de ordin evaluativ, pe cele de ordin temporal, material, de proiectare, se creează agitație în rândul elevilor, necesită introducerea de elemente de creativitate pentru a evita monotonia, repetiția.

Bibliografie:

Ioan Jinga, Elena Istrate, „Manual de pedagogie”, Ed. All, București, 2001

Ioan Cerghit, „Metode de învățământ”, E.D.P., București, 1973

Ionescu, M., Radu I., Didactica modernă, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 2001

EDUCAȚIA EMOȚIONALĂ LA PREȘCOLARI

Prof. înv. preșcolar Alina-Gabriela CALANCEA
G.P.P. Nr. 10 Huși, jud. Vaslui

Educația emoțională la preșcolari este un aspect esențial al dezvoltării timpurii, deoarece contribuie la formarea unui set sănătos de abilități emoționale și sociale. Preșcolarii sunt la o vârstă critică pentru a învăța cum să își recunoască, să își gestioneze și să își exprime emoțiile într-un mod sănătos. Aceasta pregătește baza pentru relațiile viitoare, succesul academic și bunăstarea generală.

Ce este educația emoțională?

Educația emoțională implică învățarea despre emoții și modul în care acestea ne influențează comportamentul și relațiile. Pentru preșcolari, acest tip de educație se axează pe:

- *Recunoașterea emoțiilor:* Să învețe să identifice și să denumească emoții precum fericirea, tristețea, furia sau frustrarea.
- *Gestionarea emoțiilor:* Să învețe strategii prin care să își gestioneze emoțiile intense într-un mod adecvat, fără să reacționeze impulsiv.
- *Empatia:* Să înțeleagă și să fie conștienți de emoțiile celorlalți, încurajând dezvoltarea empatiei și a compasiunii.
- *Abilități de comunicare:* Să exprime emoțiile într-un mod clar și constructiv, folosind limbajul și comportamentul adecvat.

Importanța educației emoționale la preșcolari

Dezvoltarea sănătoasă a creierului: Emoțiile joacă un rol central în dezvoltarea cognitivă și socială a copiilor. În această perioadă, creierul lor se dezvoltă rapid, iar experiențele emoționale pozitive contribuie la formarea unor relații sănătoase și la capacitatea de a învăța.

Reglarea emoțională: Preșcolarii nu au întotdeauna capacitatea de a-și controla emoțiile. Învățându-i tehnici de reglare emoțională (de exemplu, respirația profundă sau gândirea pozitivă), îi ajutăm să gestioneze situațiile provocatoare cu calm.

Dezvoltarea socială: Copiii care au o educație emoțională solidă au mai multe șanse să își facă prieteni, să colaboreze cu ceilalți și să dezvolte relații pozitive. Empatia și înțelegerea emoțiilor celorlalți sunt esențiale în viața socială.

Prevenirea comportamentelor problematice: Lipsa abilităților emoționale poate duce la probleme de comportament, precum agresivitatea sau retragerea socială. Educația emoțională previne aceste probleme, ajutând copiii să răspundă în mod pozitiv la provocările zilnice.

Modalități de promovare a educației emoționale la preșcolari

- **Jocuri și activități de rol:** Prin jocuri de rol, copiii pot explora diferite situații sociale și pot învăța cum să reacționeze la emoții. De exemplu, jocurile care implică exprimarea emoțiilor sau soluționarea conflictelor oferă oportunități excelente pentru educația emoțională.
- **Lectura și poveștile:** Cititul poveștilor despre personaje care experimentează emoții variate îi ajută pe copii să își identifice propriile emoții și să înțeleagă reacțiile emoționale ale altora. După citirea poveștilor, discuțiile despre cum s-au simțit personajele sunt utile.
- **Rutine zilnice pentru exprimarea emoțiilor:** Încurajarea copiilor să vorbească despre cum se simt la începutul zilei sau după o activitate le oferă un spațiu sigur în care să-și exprime

emoțiile. De exemplu, utilizarea unui „termometru emoțional” pentru a evalua cum se simt poate fi o metodă simplă și eficientă.

- **Modelarea comportamentului:** Copiii învață observându-i pe adulți. Educatorii și părinții pot demonstra cum să își exprime și să își gestioneze emoțiile într-un mod sănătos. Reacțiile calme și explicative la situații stresante oferă un exemplu bun.

- **Jocuri de cooperare:** Activitățile care necesită lucrul în echipă, cum ar fi construirea unui turn din blocuri împreună, îi ajută pe copii să învețe despre empatie, negociere și gestionarea frustrărilor.

- **Realizarea unui optional** cu suport de curs „**Detectivi în lumea emoțiilor !**” în anul școlar 2024-2025

Rolul educatorilor și al părinților

Educația emoțională nu este doar responsabilitatea educatorilor din grădinițe. Părinții joacă un rol major în această educație, prin crearea unui mediu acasă în care emoțiile sunt acceptate și discutate deschis. Comunicarea constantă cu educatorii despre progresul emoțional al copiilor poate sprijini această dezvoltare.

Concluzie

Educația emoțională la preșcolari este o fundație esențială pentru dezvoltarea lor viitoare. Investiția în învățarea emoțională și socială încă din primii ani ajută la creșterea unor adulți echilibrați emoțional și capabili să facă față provocărilor vieții. Activitățile care pun accent pe exprimarea emoțiilor, empatia și cooperarea pot face această învățare mai ușoară și mai plăcută pentru preșcolari.

Bibliografie:

- *** *Curriculum pentru educație timpurie*, (2019), M.E.N.
- Drugaș, I., Bîrlea, D., Bonchiș, E., (2008), *Educăm și vindecăm prin...povești*, Oradea: Editura Universității din Oradea
- Potrovai, D., (2011) *Dezvoltarea abilităților socio-emoționale ale copiilor în vârstă de 3-10 ani*, București: Editorul materialului: Fundația COPIII NOȘTRI;
- Rocco.M.,(2004) *Creativitatea și inteligența emoțională*. Iași: Editura Polirom;
- S.Breben, S. Gongea “*Activități bazate pe teoria inteligențelor multiple*” Editura Reprograph,Craiova, 2005
- Șova, Siminica, coordonator – “*Activități opționale în grădiniță*”, Bacău, Editura AS’S, 2000 Ștefan, A.C., Kallay, E., 2007, *Dezvoltarea competențelor emoționale și sociale la preșcolari*,Editura ASCR, Cluj-Napoca

IMPORTANȚA ACTIVITĂȚILOR EXTRAȘCOLARE ÎN GRĂDINIȚA DE COPII

Prof. înv. preșcolar Alina-Gabriela CALANCEA
G.P.P. Nr. 10 Huși, jud. Vaslui

“Să nu-i educăm pe copiii noștri pentru lumea de azi. Această lume nu va mai exista când ei vor fi mari și nimic nu ne permite să știm cum va fi lumea lor. Atunci să-i învățăm să se adapteze.” (Maria Montessori – ”Descoperirea copilului”)

Procesul educațional din grădiniță presupune și forme de muncă didactică complementară activităților obligatorii. Acestea sunt activități desfășurate în grădiniță în afara activităților obligatorii, sau activități desfășurate în afara grădiniței. Este vorba despre activități extrașcolare care se desfășoară sub îndrumarea educatoarelor.

Prin structură și conținut, activitatea extracurriculară în sine este în mod natural complementară activității de învățare realizată în sala de grupă.

În cadrul activităților extracurriculare cu o deosebită influență formativă sunt incluse toate formele de acțiuni care se realizează în afara programului propriu zis: plimbări, ieșiri în natură, excursii, tabere, serbări cu diferite ocazii, concursuri între grupele aceleiași grădinițe sau între grădinițe, parteneriate școlare pe diferite teme, etc.

La vârsta preșcolară, copiii sunt foarte receptivi la ce li se arată cu ajutorul imaginilor sau a substitutelor (prezența concretului în orice tip de activitate este absolut indispensabilă). Rolul educatoarei (dar și al familiei) este acela de a oferi în mod gradat și în acord cu particularitățile de vârstă, cunoștințe necesare care motivează conduitele și normele eco-civice, de a crea și de a organiza activități educative stimulative.

În cadrul activităților organizate în mijlocul naturii și al vieții sociale, preșcolarii se confruntă cu realitatea printr-o percepere activă, investigatoare, prin acțiuni directe asupra obiectelor, fenomenelor din mediul înconjurător, a unor zone geografice și locuri istorice. Ei dobândesc o mare cantitate de informații despre animale, despre munca și viața omului în diferite contexte (în funcție de: mediul rural-urban, derularea anotimpurilor, meserii, etc). Își formează reprezentări simple despre structura și condițiile de viață ale unor plante și animale, despre legi obiective ale succesiunii anotimpurilor, despre frumusețile și bogățiile patriei sau despre trecutul istoric al poporului român. În cadrul acțiunilor și implicit al activităților în aer liber, preșcolarii își pot forma sentimentul de respect și dragoste pentru natură, pentru muncă, om și realizările sale; copilul care a învățat să admire natura, parcul cu florile, să asculte susurul unui izvor, să observe munca depusă de unele insecte pentru a-și asigura proviziile, acel copil va deveni prietenul și protectorul naturii și un mare admirator al animalelor, manifestând nemărginită afecțiune față de ele.

Vizitele la muzee, expoziții, monumente și locuri istorice, case memoriale (organizate selective) constituie un mijloc de a intui și prețui valorile culturale, folclorice și istorice ale poporului nostru. Atât activitățile turistice cât și cele de concurs contribuie la îmbogățirea și lărgirea vocabularului activ, a socializării și la stimularea dezvoltării biopsihosociale a celor mici; astfel copiii pot reda cu mai multă creativitate și sensibilitate imaginea realității în cadrul activităților

plastice și practice (de desen, pictură, modelaj, colaj, etc.), al celor de educarea limbajului, inițiativă în cadrul jocurilor, etc. Materialele didactice acumulate în decursul acestor tipuri de activități extracurriculare: planșe, imagini, vederi, măști, costumații, albume foto, diapozitive, diplome, cărți, pietricele, ierbare, etc. rămân o dovadă vie a activităților desfășurate și « o punte către trecutul educațional extracurricular » în care au fost implicați în diferite contexte.

Spectacolele sau vizionările (teatrul de păpuși) constituie o altă formă de activitate extracurriculară în grădinițe, prin intermediul căroră copilul face cunoștință cu lumea minunată a artei. Această formă de activitate îl pune pe cel mic, atât în calitate de actor, cât și de spectator, în fața unei surse inepuizabile de impresii puternice.

Vizionarea unor filme pentru copii, diafilme, desene animate, spectacole de teatru, serbări constituie “un izvor de informații”, dar în același timp, și un punct de plecare în organizarea unor acțiuni interesante. De exemplu, vizionarea emisiunilor muzicale, de teatru pentru copii, distractive sau sportive urmată de discuții pregătite în prealabil, pe lângă faptul că realizează completarea unor aspecte educative, stimulează și orientează copiii spre unele domenii de activitate: muzică, sport, poezie, pictură, etc. Spectacolele cu caracter distractiv au darul să stârnească râsul copiilor prin diverse contraste de situații sau ironii. Desenele animate sunt cele mai gustate de către copii datorită liniei stilizate pe care o au imaginile. Educatoarele au un rol deosebit de important în alegerea spectacolelor, recomandarea emisiunilor de televiziune pentru copii și selecționarea emisiunilor, programelor distractive care au o influență pozitivă mai evident conturată.

Serbările, prin specificul lor de activitate extrașcolară, reprezintă un nesecat izvor de satisfacții și bucurii, creează bună dispoziție și favorizează dezvoltarea copiilor din punct de vedere fizic și psihic. Importanța lor educativă constă în conținutul artistic prezentat, precum și în atmosfera de sărbătoare ce se instalează cu acest prilej. Prin organizarea serbărilor dezvoltăm copiilor dragostea pentru artă, pentru frumos.

Prin organizarea unor concursuri între grupele aceleiași grădinițe sau între grădinițe diferite (pe diferite faze, pe diferite teme) dezvoltăm dragostea și interesul copiilor pentru frumos, sensibilitatea și personalitatea lor suferind modificări pozitive, putând ușor depista tinere talente artistice în vederea cultivării și promovării lor.

Concursurile sportive vin ca o completare a activităților sportive, cei mici participând cu multă plăcere la concursurile sportive organizate, cum ar fi: atletism, de biciclete, de aruncat la țintă etc.

Activitățile extrașcolare sunt apreciate atât de către copii, cât și de factorii educaționali în măsura în care:

- valorifică și dezvoltă interesele și aptitudinile copiilor;
- organizează într-o manieră plăcută și relaxantă timpul liber al copiilor, contribuind la optimizarea procesului de învățământ;
- formele de organizare sunt din cele mai ingenioase, cu caracter recreativ;
- copiii au teren liber pentru a-și manifesta în voie spiritul de inițiativă;
- participarea este liber consimțită, necondiționată, constituind un suport puternic pentru o activitate susținută;
- au un efect pozitiv pentru munca desfășurată în grup;
- sunt caracterizate de optimism și umor;
- creează un sentiment de siguranță și încredere tuturor participanților;
- urmăresc lărgirea și adâncirea influențelor exercitate în procesul de învățământ;

- contribuie la dezvoltarea armonioasă a copiilor.

Activitatea extrașcolară e o componentă educațională valoroasă și eficientă căreia orice cadru didactic trebuie să-i acorde atenție, adoptând el în primul rând o atitudine creatoare, atât în modul de realizare al activității, cât și în relațiile cu copii, asigurând astfel o atmosferă relaxantă care să permită stimularea creativă a copiilor.

Bibliografie:

- IONESCU, M.; CHIȘ, V., *Mijloace de învățământ și integrarea acestora în activitățile de instruire și autoinstruire*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2001;
- LESPEZEANU M., *Tradițional și modern în învățământul preșcolar*, Editura S.C. Omfal, București, 2007
- Ministerul Educației și Cercetării, Institutul de Științe ale Educației *Revista învățământului preșcolar*, 3-4/2006;
- PREDA. VIORICA, *Metodica activităților instructiv educative în grădinița de copii*, Editura « Gheorghe Cârțu Alexandru », Craiova 2009.

STRATEGII INOVATIVE UTILIZATE ÎN PROCESUL DE PREDARE-ÎNVĂȚARE-EVALUARE DIFERENȚIATĂ LA GRĂDINIȚĂ

Prof. înv. preșcolar Alina-Gabriela CALANCEA
G.P.P. Nr. 10 Huși, jud. Vaslui

Copiii cu Cerințe Educaționale Speciale (CES) sunt acei copii care au nevoie de sprijin suplimentar sau adaptări educaționale pentru a-și atinge potențialul maxim în procesul de învățare. Nevoile lor pot fi diverse și pot include dificultăți de învățare, dizabilități fizice, senzoriale sau intelectuale, tulburări de comportament, tulburări din spectrul autist (TSA) sau alte provocări.

Fiecare dintre noi, educatorii am avut sau avem în clasa noastră un copil cu cerințe educaționale special...sau mai mulți. A fost greu la început deoarece nu știam cum o să facem față provocării dar a trebuit să ne adaptăm. Au urmat cursuri de perfecționare pe această temă, întâlniri cu psihologi de la care am învățat câte ceva. Am învățat să înțelegem pe cei mai diferiți.

Astfel ca mai jos propunem o activitate pentru un copil cu ADHD.

Tema: Culorile și Emoțiile

Grupa:Preșcolari(4-5ani)

Durata:Aproximativ30-40deminute

Obiective:

- Recunoașterea și denumirea culorilor de bază
- Asocierea emoțiilor cu culorile
- Dezvoltarea atenției și a răbdării prin activități practice și de mișcare

1. Momentul de întâmpinare (5 minute):

- Salutul copiilor și cântecelul de bun venit
- Stabilirea regulilor: „Ridicăm mâna când vrem să vorbim”, „Facem liniște când ascultăm”
- Explicarea pe scurt a activităților de astăzi

2. Activitate de încălzire (5 minute):

- Joc de mișcare: „Fugi la culoare!” — Educatorul spune o culoare, iar copiii aleargă și ating un obiect din acea culoare.
- Pauză scurtă: Respirații adânci și 3 sărituri pe loc.

3. Activitatea principală (15 minute):

- **Povestea Culorilor:** Educatorul spune o scurtă poveste unde fiecare personaj reprezintă o culoare și o emoție (ex: Roșu – furie, Albastru – tristețe, Galben – bucurie).
- **Joc de asociere:** Se arată cartonașe colorate, iar copiii spun ce emoție simt când văd acea culoare.
- **Activitate practică:** Fiecare copil colorează o față zâmbitoare sau tristă cu culoarea care îi place.

4. Pauză activă (5 minute):

- „Dansul Culorilor”: Fiecare copil dansează când se arată culoarea preferată.

5. Concluzia și Feedback-ul (5 minute):

- Fiecare copil spune ce i-a plăcut cel mai mult.
- Recapitulare scurtă: Educatorul întreabă ce culori și emoții au învățat.
- Cântecele de rămas-bun și felicitări pentru participare.

Adaptări pentru ADHD:

- Instruire clară și pe pași mici
- Activități variate, cu multă mișcare
- Feedback pozitiv constant
- Folosirea unui cronometru vizual pentru a indica timpul rămas la fiecare activitate

În procesul de predare-învățare-evaluare diferențiată pentru copiii cu cerințe educaționale speciale (CES), strategiile inovative pun accent pe adaptabilitate, incluziune și sprijin personalizat.

Iată câteva metode eficiente:

- Învățarea multisenzorială (Metoda VAK — Vizual, Auditiv, Kinestezic)
- Învățarea bazată pe joc (Game-Based Learning)
- Sarcini structurate și rutine clare
- Învățarea personalizată cu ajutorul tehnologiei
- Grupuri de lucru flexibile și peer tutoring
- Metoda TEACCH (Treatment and Education of Autistic and Communication Handicapped Children)
- Strategii de autoreglare și relaxare
- Evaluare diferențiată și formativă

Aceste strategii creează un mediu incluziv și flexibil, oferind fiecărui copil șansa de a învăța în ritmul propriu.

Bibliografie:

1. Gherguț, Alois – *Sinteze de psihopedagogie specială*. Ed. Polirom; Iași, 2005;
2. ORDIN Nr. 5574 din 7 octombrie 2011 pentru aprobarea Metodologiei privind organizarea serviciilor de sprijin educațional pentru copiii, elevii și tinerii cu cerințe educaționale speciale integrați în învățământul de masă;
3. ORDIN Nr.1985/Nr.1305/ Nr.5805 din 23.11.2016 privind aprobarea Metodologiei pentru evaluarea și intervenția integrată în vederea încadrării copiilor cu dizabilități în grad de handicap, a orientării școlare și profesionale a copiilor cu cerințe educaționale speciale, precum și în vederea abilitării și reabilitării copiilor cu dizabilități și/sau cerințe educaționale speciale;
4. Vrăjmaș . E., *Introducere în educația cerințelor speciale*, Buc, Credis, 2004;

EȘTI COOL ȘI DACĂ VORBEȘTI CORECT

Prof. Raluca – Elena CALEN

Școala Gimnazială Nr. 3 Pompiliu Dan Zărnești, jud. Brașov

Se spune uneori că mass-media audiovizuală are cel puțin atâta influență cât are școala în formarea unor deprinderi de comunicare, a unui mod de a vorbi. Poate că nu e chiar așa, dar uneori mass-media ne vorbește mai mult decât familia sau prietenii, iar ceea ce ascultăm zilnic ne devine, pe nesimțite, familiar. Televiziunea și radioul contribuie la răspândirea limbii literare – a limbii standard, unitare; dar tot ele pot răspândi, la fel de ușor, greșelile sau inovațiile neinspirate(inutile și inestetice). Mulți oameni cultivați se plâng astăzi că limba română se vorbește prost, că mass-media, din dorința de a se apropia de public, folosește un limbaj nu doar spontan, ci neîngrijit, nu doar familiar, ci de-a dreptul vulgar. Familiaritatea glumeață și spontaneitatea sunt un merit; dar ele se confundă uneori cu nepăsarea față de modul de a vorbi, cu incultura afișată cu seninătate. Poți fi simplu, spontan, corect, fără a deveni neapărat doct, rigid, pretențios? Cu siguranță, dar nu e un lucru ușor. Mass-media actuală ar trebui să ne ofere dovada că performanța e la îndemâna noastră și să devină un model de comunicare firească și elegantă.¹

Întrebam zilele trecute o elevă ce înseamnă pentru ea a fi cool, cum ar defini acest termen și, nu mare mi-a fost mirarea când, din partea ei, n-am primit niciun răspuns. Mulți elevi folosesc cuvinte fără a le cunoaște sensul, doar “de dragul” de a le folosi. Nu mai există, în ziua de astăzi, interesul pentru cunoaștere, pentru a descoperi cât mai multe lucruri...elevii sunt obișnuiți să primească totul de-a gata, fără să depună niciun efort...și cine ar fi cel mai potrivit pentru a le furniza un astfel de material, dacă nu internetul? Acesta este un instrument la îndemâna oricui; ești “demodat” dacă mai citești o carte, dacă mai cauți un cuvânt în dicționar, dacă nu cunoști noțiuni precum “search”, “Google translate”, “Wikipedia”, etc.

Noi, în momentul de față, nu suntem decât simpli consumatori ai mass-mediei, suntem asaltați zi de zi, la radio, la televizor sau pe internet cu fel de fel de informații. Acestea au adeseori un caracter fie prea direct, fiind formulate într-o limbă română “necizelată”, fie se folosește un limbaj prețios, greu de înțeles. Așadar, mulți copii, mulți adolescenți pornesc pe calea maturizării cu anumite lacune pe care, din lipsă - fie de timp, fie de interes, nu le mai pot completa niciodată. Degeaba punem un *i* acolo unde lipsește, eliminăm altul acolo unde prisosește, dacă aceste mici ajustări nu se înrădăcinează și în mintea celui pe care dorim să-l învățăm a se exprima corect. Prin urmare, *când vezi de zeci de ori exprimări nepotrivite, ajungi să le preiei fie incoștient, fie pentru că ai impresia că ele sunt cele corecte. Contribuie la răspândirea greșelilor și faptul că acestea sunt comise de anumiți lideri de opinie (celebrități, jurnaliști, etc.) sau apar în diverse contexte oficiale în care e oarecum firesc să te încrezi.*²

O altă cauză a acestui agramatism ar mai fi și ritmul alert în care ne desfășurăm fiecare activitate, acest “secol al vitezei” în care vrem să transmitem cât mai multe informații într-un timp cât mai scurt. De aceea, elevii recurg la prescurtări precum “sall”, “cf”, “npk”, “u”, “ask”; sunt

¹ Rodica, Zafiu, Prefață la *Ești cool și dacă vorbești corect*, Editura Univers Enciclopedic Gold, București, 2010, p.7.

² <http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:http://hyperliteratura.ro/s-o-s-limba-romana/>.

și ei niște victime ai acestui fenomen de agramatizare în masă. Degeaba încercăm noi, profesorii, să-i dezvățăm pe elevi de acest obicei dacă, pretutindeni, ei văd, aud lucruri care contravin valorilor pe care vrem să le transmitem. Unii spun că e *cool*, că ” așa se scrie dna, acum, scriem mai repede”, dar vin și vă întreb : incultura e *cool*? Tocmai de aceea trebuie să evităm astfel de formulări, de exprimări ambigue, să încercăm să învățăm din greșelile altora. Acum, multe probleme le rezolvăm pe internet: completăm un CV, scriem o scrisoare de intenție, discutăm cu persoane importante – angajatori, șefi, etc. – care va fi impresia lăsată? Scriitorul Jules Renard spunea că ”stilul înseamnă obișnuință” și că obișnuința este ” a doua natură a gândirii noastre ”. Oare, la noi, acest stil de a scrie va deveni o obișnuință? A devenit deja? Ne rămâne totuși nouă, profesorilor, să încercăm să îndreptăm ceea ce alții au stricat și continuă să distrugă.

Bibliografie:

1. Sartori, Giovanni, *Homo videns: imbecilizare prin televiziune și post-gândirea*, Editura Humanitas, București, 2005.
2. Zafiu, Rodica, Prefață la *Ești cool și dacă vorbești corect*, Editura Univers Enciclopedic Gold, București, 2010.
- 3.http://scrieromaneste.blogspot.ro/2011_05_01_archive.html, consultat în 24.03.2014, 22:21.
- 4.<http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:http://hyperliteratura.ro/s-o-s-limba-romana/>, consultat în 23.03.2014, 17.45.
5. <http://www.pruteanu.ro/6atitudini/2008.02.07-limba.htm>, consultat 20.03.2014, 19.30.

EXERCIȚII PENTRU DEZVOLTAREA FIZICĂ GENERALĂ ÎN CADRUL LECȚIILOR DE EDUCAȚIE FIZICĂ ȘI SPORT

Prof. Simona CHIHAIA-STANCIU
Colegiul Național „Mihail Sadoveanu” Pașcani, jud. Iași

Exercițiile de dezvoltare fizică generală se evidențiază prin rolul decisiv în dezvoltarea fizică armonioasă, în perfecționarea capacităților condiționale în formarea deprinderilor motrice de bază și specifice, ținta fiind atingerea obiectivelor educației și, implicit, ale gimnasticii. În cadrul activităților de educație fizică. Exercițiile pentru dezvoltarea fizică generală sunt folosite ca mijloace de mare varietate și număr, aplicabile cu ușurință la orice vârstă, cu posibilități mari de dozare, transfer și influență localizată.

Formele principale de organizare a exercițiilor fizice:

- ✓ În regimul zilei de școală – care pot fi: a. cuprinse în planul de învățământ (lecția de educație fizică, lecția de activități sportive, cercul sportiv); b. necuprinse în planul de învățământ (gimnastica de înviorare, în regimul zilei de școală, recreația organizată).
- ✓ În timpul liber al elevilor – care pot fi: 1. activități sportive de recreere, destindere, compensare; competiționale (campionatul școlii, cros, cupe tradiționale, sporturi tehnico-aplicative); necompetiționale (activitate turistică, tabere, serbări sportive); 2. activitatea sportivilor de performanță (activitatea din cluburi și asociații sportive din școli generale și licee cu program sportiv).

Exerciții fizice cuprinse în planul de învățământ se încadrează în:

1. lecția de educație fizică care reprezintă principala formă de activitate care cuprinde toți elevii. Obiectivele lecției de educație fizică sunt: întărirea sănătății, sporirea capacității de muncă fizică și intelectuală a elevilor, dezvoltarea fizică armonioasă, perfecționarea calităților motrice de bază, asigurarea cunoașterii unei ramuri de sport și formarea deprinderii de a le practica independent, dezvoltarea capacității de adaptare la cerințele activității sociale etc.

2. lecția de activități sportive – activitățile sportive sunt orientate, în general spre însușirea și perfecționarea tehnicii și tacticii ramurii de sport alese de către elev. Din această perspectivă, organizarea se face sub diverse forme: lecții de inițiere și perfecționare într-o ramură de sport, lecții de pregătire a elevilor care participă în competițiile prevăzute în calendarul școlar. Fiind o formă de activitate prin care școala contribuie la dezvoltarea sportului de performanță, se vor selecționa elevii care au aptitudini într-o anumită ramură. Conținutul activității sportive și metodică conducerii lor diferă de cele ale lecțiilor de educație fizică. Exerciții fizice se regăsesc și în alte forme de organizare, cum ar fi:

1. gimnastica de înviorare – exercițiile de gimnastică practicate dimineața reprezintă cele mai utile și simple forme de practicare sistematică a exercițiilor fizice. Ele contribuie la asigurarea unui regim corect de viață, stimulează buna funcționare a aparatului respirator, circulator, îmbunătățesc activitatea sistemului nervos, mobilizează și pregătește organismul pentru efortul din timpul zilei. Unele exerciții pot fi utile și pentru corectarea anumitor atitudini deficiente ale corpului (cifoze, scolioze, etc.).

2. gimnastica în regimul zilei de școală – se poate efectua înaintea începerii primei ore de curs sau la sfârșitul celei de a doua sau a treia oră, în prezența și sub conducerea celui care urmează să desfășoare ora respectivă. Exercițiile trebuie să fie simple, ușoare, accesibile, să se adreseze

principalelor grupe musculare. 3. recreația organizată- jocurile din timpul recreațiilor se desfășoară din inițiativa elevilor.

- ✓ Activități sportive de recreere, destindere, compensare competiționale sunt realizate prin: Campionatul școlii, ce urmărește atragerea tuturor elevilor la practicarea exercițiilor fizice și a sportului în scopul întăririi sănătății, dezvoltării armonioase, formarea unor deprinderi motrice pentru muncă și viață etc.

Exemplificări:

1. Elevul, stând:

- T 1-3 fandare lateral dreapta cu ducerea brațelor lateral;
- T 2-4 revenire în P.I.;
- 5-8 repetări ale aceleiași mișcări spre stânga.

2. Elevul, pe genunchi pe culcat așezat:

- T 1-2 1 răsucire trunchi spre stânga, cu arcuire și ducerea brațelor în lateral;
- 3-4 aceeași mișcare spre dreapta.

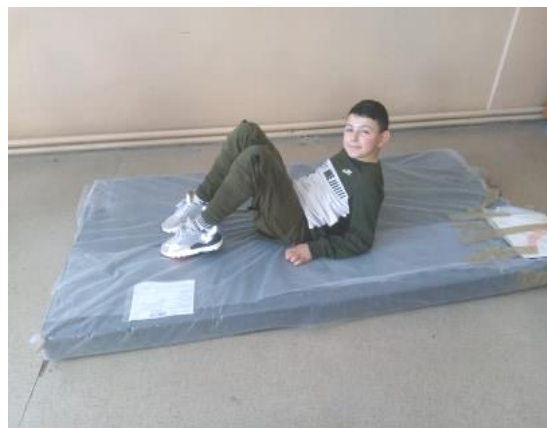
3. Fandare laterală dreapta cu brațul drept întins pe genunchiul drept

Stând mult depărtat în plan frontal, se face trecere în fandare lateral joasă dreapta, brațul drept așezat pe genunchiul drept, brațul stâng întins pe genunchiul stâng, trunchiul la verticală. Se menține poziția cel puțin 10 secunde, apoi se inversează sensul mișcării, 1-4 serii x 5-15 repetări.

4. **Elevul, culcat dorsal sprijinit pe antebraț:**

- 1 Îndoirea genunchilor;
- 2 Întinderi ale picioarelor în echer;
- 3 Îndoiri ale genunchilor la Pt.;
- 4 reveniri.

5. Elevii, stând față în față, brațelele jos, de mâini reciproc apucat:

- T 1-2 fandare spre dreapta/stânga, cu ridicarea brațelor lateral;
- revenire;
- 3-4 aceeași mișcare spre stânga/dreapta.

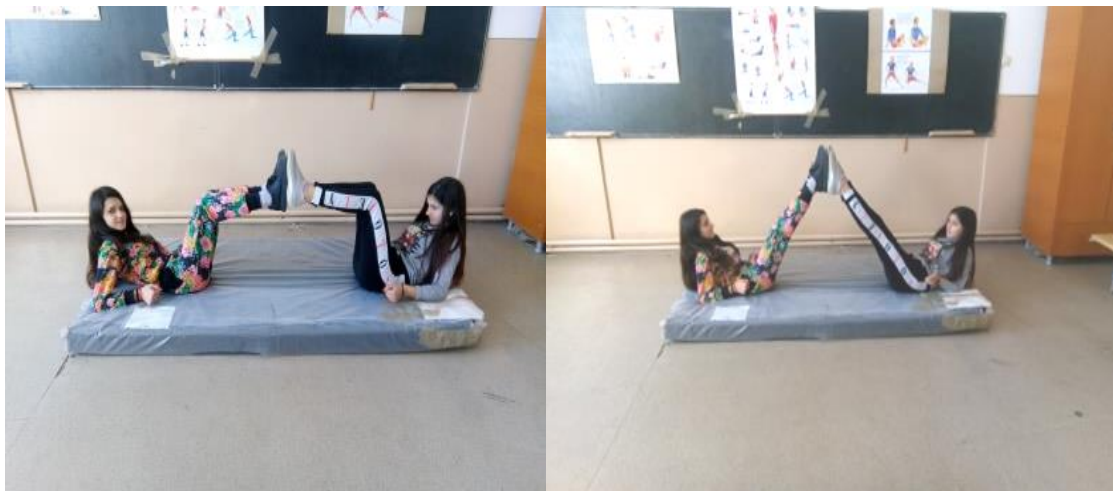

6. Elevii, stând unul lângă altul, cu fața de aceeași parte, brațele din interior jos, brațele din exterior sus, de mâini stânga-dreapta:

- T1-2 fandare spre exterior cu îndoirea trunchiului spre interior;
- 3-4 reveniri.

7. Elevii, așezați față în față, cu picioarele îndoite talpă în talpă, sprijiniți pe antebrațe
- 1 întindere picior;
 - 2 reveniri.

8. La banca de gimnastică: P.I.: așezare longitudinală, mâinile pe bancă:
- îndoirea picioarelor în așezat ghemuit;
 - întinderea picioarelor în așezat echer;
 - idem,
 - revenire în P.I.

9. Poziție inițială: culcat facial cu bastonul ținut la ceafă
- Extensia trunchiului și a capului;

- Revenire;
- Extensia picioarelor;
- Revenire.

10. Poziție inițială: atârnat cu spatele pe scara fixă, mâna stângă apucă o șipcă mai sus decât mâna dreaptă:

- Ridicarea picioarelor prin dreapta;
- Revenire.

În concluzie, exercițiile de dezvoltare fizică generală au ca finalitate rezolvarea obiectivelor proprii ce vizează:

- ☐ dezvoltarea fizică armonioasă a corpului, întreținerea și perfecționarea marilor funcții ale organismului care constituie baza sănătății organismului;
- ☐ dezvoltarea aptitudinilor condiționale (forță, viteză, rezistență), a capacității de orientare spațiotemporală, capacitatea de echilibru, capacitatea de combinare și cuplare a mișcărilor, a mobilității articulare și supleței musculare precum și dezvoltarea aptitudinilor psihice;
- ☐ formarea priceperilor și deprinderilor specifice gimnasticii; formarea atitudinii corporale corecte și prevenirea instalării deficiențelor fizice determinate de solicitări unilaterale sportive și profesionale;
- ☐ formarea unei baze motrice și fizice corespunzătoare practicării ramurilor sportive și a activităților cotidiene; educarea esteticii corporale, a ritmului și muzicalității;
- ☐ formarea obișnuinței de a practica independent și sistematic exercițiile de gimnastică în scop recuperator, compensator, recreativ la orice vârstă.

Bibliografie:

- Crețu, Marian (2006). *Gimnastica de bază, metodică organizării, dezvoltării fizice generale și a capacității aplicative*, Editura Universității din Pitești.
- Grigore, V. (2003). *Gimnastica – Manual pentru cursul de bază*, Ed. Bren, București.
- Ionescu, R. (1970). *Gimnastica de bază în școala românească. Culegere de exerciții*, Ed. Didactică, București.
- Mocanu, G. D. (2015). *Teoria educației fizice și sportului*, Ed. Fundației Universitare „Dunărea de Jos”, Galați.
- Niculescu. G. (2012). *Gimnastica de bază / Curs în tehnologie IFR*, Editura Fundației România de Măine, București.
- TUDUȘCIUC, I. *Gimnastică de bază – Pregătirea aparatului locomotor*. București: Editura Fundației România de mâine, 2005.

GIMNASTICA ÎN ANTICHITATE

Prof. Simona CHIHAIA-STANCIU
Colegiul Național „Mihail Sadoveanu” Pașcani, jud. Iași

Prezentarea acestei teme reprezintă pentru mine o provocare, deoarece este o oportunitate de a afla lucruri inedite despre vechimea practicării acestui sport. De altfel, anticii, fie că vorbim despre popoarele Orientului antic, fie despre lumea greco-romană, au făcut din gimnastică o adevărată artă, deși nu îl conceptualizau. Însuși cuvântul „gimnastică” vine de la grecescul *gymnos* (trad. „nud”).

Referindu-ne la rădăcini, în Egipt, statuile regilor Mycermas și Ramses al II-lea, stilizate, sunt mărturii ale forței fizice, ale frumuseții masculine. Deoarece practicarea sportului era o dovadă de bărbăție și putere, nobilii și oamenii de rând îl îndrăgeau și-l cultivau. Aplicau sporturi militare, lupta cu sabia sau cu bâta, canotajul, conducerea carului de luptă, dresajul de cai, vânătoarea hipopotamilor cu cercul sau a păsărilor cu bumerangul, toate fiind considerate sporturi nobile, faraonul practicându-le, fiind supranumit „atletul ideal”. Acordau atenție, în special, exercițiilor pentru mobilitatea coloanei vertebrale și a exercițiilor acrobatice ca răsturnarea în doi, morișca și altele, acestea fiind primele mărturii despre gimnastica acrobatică.

În „Legile lui Manu”, indienii ne sunt prezentați ca fiind preocupați de igiena corporală și practicau exerciții respiratorii, numite "pranayama", surse de inspirație pentru "Yoga", specific civilizației hinduse. Prințul Gautama, când a fost pe punctul să se însoare, a trebuit să facă dovada unor bune calități fizice, întrecându-se în mînuirea arcului, în luptă, alergare, înot, conducerea elefantului, a carului, dans și mimică.

Pentru chinezi, educația viza întreaga personalitate: mintea, sufletul, caracterul și trupul. Erau mari iubitori de dans, iar pe lângă alte discipline, în școli se învăța muzica și dansul. Educația fizică era inclusă în program la vârsta de 15 ani, când tinerii învățau să tragă cu arcul și să conducă carul. Tragerea cu arcul nu era numai un exercițiu de pregătire pentru luptă, ci și semnul unei adevărate virtuți, fiind punctul de atracție principal al ceremonialurilor publice, prezidate adeseori chiar de Împarat. Conducerea carului era o artă, dovada unei bune educații, care împreună cu exercițiul de tragere erau considerate ca dovezi ale unei gândiri corecte și ale unor virtuți morale. Tot chinezii sunt cei care și-au dat seama că sportul ține anumite boli la distanță. Chiar Confucius a promovat prin învățăturile sale activitatea fizică. Mai apoi, s-a dezvoltat un tip de gimnastică numit „Cong Fu”, care era menită să mențină sănătatea corpului. Această gimnastică includea mișcări care imitau poziția unor animale. Chinezii au pus și bazele primelor sisteme de educație fizică. Un sistem se baza pe exerciții de respirație, întindere și relaxare care se executau din diferite poziții: stînd, culcat, pe genunchi. Vecinii lor, japonezii au păstrat în timp exerciții fizice care au format baza educației spiritului cavaleresc tradițional, cel al "samurailor". Sumo, Judo, Kendo, Kyudo sunt exerciții vechi, devenite sporturi tradiționale japoneze.

Mai mult decât altă societate veche, lumea greacă a fost preocupată de educația membrilor comunității ei. Această educație era, înainte de toate, una practică, ce privea individul și cetatea. În atingerea țelului, principalele mijloace de educație sunt gimnastica și muzica. Prima cultiva corpul omului, cea de-a doua sufletul și spiritul.

Fig. 11- Dansuri grecești pe un vas ceramic

Cultivarea trupului prin gimnastică începea la 14 ani, de regulă, în cadrul unor gimnazii, dotate cu terenuri de sport, bazine de înot și împodobite cu statui, fântâni și porticuri. Cea mai mare popularitate o avea atletismul, combinat în pentatlon- alergări, sărituri, aruncarea discului, a suliței și lupte clasice- pentru cultivarea deplină a trupului. Mai cu seamă că, la Atena educația viitorului cetățean cădea în seama statului. De altfel, după cum afirmă Platon: „Dascălii, după ce i-au învățat pe copii literele (...) îi trimit apoi și la instructorul de gimnastică, pentru ca, având trupuri mai sănătoase, să le pună în slujba unei gândiri folositoare și să nu se lase pradă lașității”.

Exercițiile gimnastice se învățau și se practicau sub directa îndrumare a "pedotribilor", iar mai târziu, "gimnastii". Erau destul de simple ca tehnică de execuție și care nu necesitau aparate speciale. Acestea erau: alergarea, săritura liberă, lupta, aruncarea cu discul, aruncarea cu sulița, (considerate exerciții ușoare), pugilatul și pancratiul, (cotate ca exerciții grele). Orchestrica (arta dansului), reprezentată de îmbinarea între exercițiul fizic și muzică, este împărțită în funcție de timpurile de dans în dansuri funebre, religioase, dansuri pirice sau razboinice, dansuri dionisiace. Agonistica (totalitatea jocurilor de întrecere) are originea legată de periodicitatea unor evenimente. Jocurile de întrecere au primit caracter pelenic evidențiat de participarea reprezentanților tuturor popoarelor Eladei. Aceste întreceri erau de două categorii: pelenice și locale. Cele mai importante jocuri desfășurate în această perioadă erau: Jocurile Olimpice (Olimpia), jocurile Delphice sau Phitice (desfășurate la Delphi), Jocurile Corintice sau Istmice (Corint), Jocurile Nemeice (Nemea), Jocurile Panathenee (Atena).

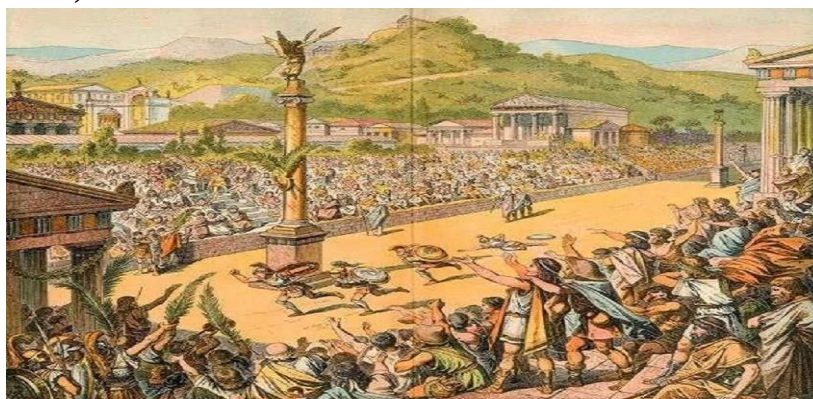

Fig. 10- Practicarea Jocurilor Olimpice în livada sacră a templului Atena

Concepția despre practicarea exercițiilor fizice a evoluat în următoarele direcții: concepția igienică, militară și a idealului armonic. Reprezentant al concepției igiene, Herodikos a creat

normele gimnasticii igienice și terapeutice. El recomandă îmbinarea exercițiilor fizice cu dieta și masajele. Ideile lui Hipocrate, părinte al medicinei, sunt valabile și astăzi. Galenus susținea importanța igienico-socială a jocului, iar relațiile dintre igienă și gimnastică sunt bine conturate.

Concepția militară a fost caracteristica cetății Sparta, stat aristocratic și totalitar. Principala lor rațiune de a fi era războiul. Bărbații, de la 12 la 60 de ani, aparțineau comunității, nu familiei, fiind supuși unor grele antrenamente militare zilnice și pedepselor corporale și morale. În timp ce Atena arăta ca o universitate, Sparta, refractară vieții intelectuale, era asemeni unei cazărmi. De la 7 ani, copiii nu mai aparțineau familiei, ci erau duși în munți, unde făceau exerciții (antrenarea lor pentru luptă prin marșuri, călărie, înot, mânuirea armelor) și învățau legile statului. Serviciul militar dura de la 20 până la 30 de ani, însă oricând spartanul putea să fie rechemat la luptă.

O femeie spartană făcea antrenamente grele pentru a da naștere unor copii puternici. Ca și bărbații lor, acestea făceau exerciții fizice: aruncau discul și sulita, înotau, se jucau cu mingea, dansau.

„Omul, măsură a tuturor lucrurilor”, „om frumos și bun” definește ultima viziune, cea ateniană. Educația trebuia să vizeze în egală măsură latura fizică și cea spirituală. Prin educație se obținea în primul rând sănătate, putere și agilitate. Însurarea acestor calități avea ca rezultat frumusețea corpului manifestată prin proporții armonioase și ținută, condiție a curajului și cumpătății. Înglobând termenului „gimnastica”, alimentația, băile, masajul și odihna, Platon ridică gimnastica la rangul de „sophia”, știință. Aristotel, cel mai mare filosof al antichității, care a prețuit omul și i-a glorificat potențialul, considera că educația trebuia să constituie una din cele mai importante funcții ale statului și în cadrul instrucției includea gimnastica, gramatica, muzica și desenul. El afirma: „corpul trebuie format înaintea spiritului și deprinderile înaintea rațiunii”.

Spre deosebire de greci, romanii au rămas tributari în ceea ce privește un sistem de educație fizică propriu. Ei s-au mulțumit să împrumute de la greci programul de aplicare al exercițiilor fizice. Criteriul care stătea la baza educației fizice specifice Romei antice era dezvoltarea capacității de a lupta. Alături de exercițiile pur militare ei mai practicau: trasul cu arcul, lupta, călăria, înotul. Nu au înțeles și nu au simțit dansul. Au preluat de la greci ideea de „pentatlon”, numind „quinqertium” și au construit gimnazii, palestre.

În concluzie, toate aceste achiziții ale anticilor au constituit temelia gimnasticii moderne, un arc peste timp a faptului că modelarea trupului reprezintă „muzica” sufletului.

Bibliografie:

1. Amiet, P., (2002). *Antichitatea orientală*, Ed. Corint, București 2002.
2. Coman, S. (2008). *Minte sănătoasă în corp sănătos - Ghid practic de educație fizică pentru clasele I-IV*, Editura: Porțile Orientului, Iași.
3. Drimba O. (2003). *Istoria culturii și civilizației*, Ed. Saeculum.
4. Ioan, M. (2010). *Fundamentele istorice și culturale ale civilizațiilor antice*, Vasile Goldiș University Press, Arad.
5. Mocanu, G. D. (2015). *Teoria educației fizice și sportului*, Ed. Fundației Universitare „Dunărea de Jos”, Galați.

Pagini web:

<https://enigmatica.ro/egiptul-antic-istorie-si-practici-ale-vremii/>

PROCEDEE DE EFICIENTIZARE A ÎNVĂȚĂRII: FUNDAMENTE TEORETICE, APLICAȚII PRACTICE ȘI PERSPECTIVE CONTEMPORANE

Prof. drd. Ana CIOBOTARU
Colegiul Național „Mihai Eminescu” Baia Mare, Maramureș

Învățarea reprezintă un proces psihologic complex, esențial în dezvoltarea cognitivă, afectivă și comportamentală a individului. Dincolo de actul natural de acumulare a cunoștințelor, eficientizarea procesului de învățare presupune intervenții metodologice, strategii didactice și abordări psiho-pedagogice ce vizează optimizarea performanței academice și consolidarea achizițiilor cognitive. În acest context, cercetările recente din domeniile psihologiei educaționale, neuroștiințelor și pedagogiei evidențiază multiple procedee prin care procesul de învățare poate deveni mai eficient, adaptat nevoilor și stilurilor individuale ale elevilor.

Pentru a înțelege eficientizarea procesului de învățare, este esențială cunoașterea teoriilor fundamentale care explică mecanismele acestui proces. Printre cele mai relevante se numără:

- **Teoria behavioristă** (Pavlov, Skinner) care consideră că învățarea este rezultatul condiționării stimul-răspuns, fiind accentuat rolul întăririi pozitive și negative.
- **Teoria cognitivă** (Piaget, Bruner) care plasează accentul pe procesele mentale implicate în achiziția și prelucrarea informației.
- **Teoria constructivistă** (Vygotsky) care promovează ideea că învățarea este un proces activ, social și contextualizat.
- **Teoria învățării prin descoperire** (Bruner) ce presupune implicarea activă a elevului în procesul de învățare, dezvoltând astfel gândirea critică și capacitatea de rezolvare de probleme.
- **Teoria conectivistă** (Siemens) care susține că învățarea are loc în rețelele de informație și că accesul la cunoștințe este la fel de important ca și acumularea acestora.

Învățarea este influențată de o serie de factori interni (motivație, stil cognitiv, atenție, memorie, inteligență, starea de sănătate psihică) și externi (mediul educațional, strategiile didactice, relația profesor-elev, climatul social). Eficientizarea învățării presupune optimizarea acestor factori prin intervenții țintite.

Metacogniția se referă la conștientizarea și controlul propriei activități cognitive. Procesul de autoreglare a învățării implică stabilirea obiectivelor, monitorizarea progresului și adaptarea strategiilor utilizate. Învățarea autoreglată este definită ca un proces activ prin care elevii își stabilesc obiective pentru propria învățare și încearcă să le atingă prin controlul și reglarea cogniției, motivației și comportamentului.

Tehnicile metacognitive sunt adesea insuficient utilizate, deși ele pot dubla sau chiar tripla reținerea informației și capacitatea de transfer a cunoștințelor. Promovarea reflecției asupra propriei învățări devine astfel o practică esențială.

Strategiile de învățare pot fi împărțite în trei categorii:

- **Cognitive** (resumarea, elaborarea, organizarea informației);
- **Metacognitive** (planificarea, monitorizarea și evaluarea procesului de învățare);
- **Afective și motivaționale** (controlul anxietății, valorificarea interesului).

Studiile arată că utilizarea combinată a acestor strategii determină îmbunătățirea performanței academice. O strategie eficientă presupune și învățarea distribuită în timp (spacing effect), intercalarea (interleaving) și testarea ca formă de consolidare (retrieval practice).

Învățarea activă presupune implicarea directă a elevului în procesul educațional, prin metode precum studiul de caz, jocul de rol, dezbaterea, proiectele și învățarea prin colaborare.

Învățarea experimentală, teoretizată de David Kolb, implică un ciclu format din: experiență concretă, reflecție, conceptualizare abstractă și experimentare activă. Acest model permite integrarea teoriei cu practica, dezvoltând competențe transferabile, cum ar fi gândirea critică, adaptabilitatea și empatia.

Integrarea tehnologiilor informaționale în procesul de predare-învățare are un impact major asupra eficienței învățării. Utilizarea platformelor educaționale, aplicațiilor interactive, realității augmentate și inteligenței artificiale permite personalizarea învățării și creșterea motivației.

Exemple de aplicații eficiente: Kahoot (gamificare), Quizlet (învățare prin repetare), Google Classroom (colaborare online), Duolingo (învățare adaptivă), Edmodo, Padlet, Nearpod.

De asemenea, spațiul de învățare influențează capacitatea de concentrare. Un mediu ordonat, luminos și lipsit de distrageri favorizează focusul cognitiv. Muzica ambientală, plantele și ergonomia mobilierului contribuie de asemenea la optimizarea contextului educațional.

Stabilirea obiectivelor de învățare clare și bine definite contribuie la orientarea efortului cognitiv. Modelul SMART (Specific, Measurable, Achievable, Relevant, Time-bound) este frecvent utilizat pentru setarea obiectivelor educaționale. Aceste obiective pot fi implementate cu ajutorul portofoliilor digitale și planurilor personalizate de învățare.

Studiile din neuroștiințe au evidențiat că creierul uman are capacitatea de a se reorganiza structural și funcțional prin experiență și învățare, fenomen cunoscut ca neuroplasticitate. Aceasta sugerează că, prin repetiție, exercițiu și implicare activă, rețelele neuronale pot fi întărite, ceea ce duce la învățare eficientă și de durată. Intervențiile timpurii în educație pot produce modificări structurale care influențează pe termen lung traiectoria cognitivă a elevului.

Somnul joacă un rol esențial în consolidarea memoriei și sinteza noilor informații. De asemenea, o dietă echilibrată, bogată în acizi grași omega-3, vitamine și minerale, susține funcționarea optimă a creierului. Hidratarea, exercițiile fizice regulate și evitarea sedentarismului sunt factori esențiali pentru susținerea învățării.

Neuroștiințele au demonstrat că emoțiile influențează direct procesele de atenție, memorie și luare a deciziilor. Astfel, un climat emoțional pozitiv în sala de clasă poate contribui la eficiența învățării. Practici precum mindfulness-ul, învățarea socio-emoțională și feedbackul empatic pot susține dezvoltarea inteligenței emoționale.

Stiluri de învățare și personalizarea procesului educațional

1. Teoria inteligențelor multiple (Howard Gardner)

Această teorie propune existența a opt tipuri de inteligențe, fiecare cu stiluri și preferințe specifice de învățare. Personalizarea educației în funcție de profilul de inteligență poate duce la creșterea performanțelor academice și la dezvoltarea unei motivații intrinseci pentru învățare.

2. VARK (Visual, Auditory, Reading/Writing, Kinesthetic)

Acest model sugerează că elevii au preferințe diferite în ceea ce privește modalitățile de receptare a informației. Adaptarea strategiilor de predare la aceste stiluri poate eficientiza semnificativ învățarea. Combinarea mai multor modalități (multimodal learning) maximizează șansele de retenție.

Deși tehnologia poate sprijini învățarea, utilizarea excesivă a ecranelor poate duce la scăderea capacității de concentrare, oboseală mintală și apariția sindromului de suprasolicitare cognitivă. Este necesară o utilizare echilibrată și conștientă a mediilor digitale.

Viitorul educației constă în adaptarea conținutului și metodelor la nevoile fiecărui elev. Învățarea adaptivă, învățarea hibridă și analiza big data în educație pot contribui la acest deziderat, susținând intervenții bazate pe date și progres real.

Un proces de învățare eficient presupune profesori bine pregătiți, familiarizați cu noile paradigme pedagogice și tehnologice. Educația continuă, mentoratul și comunitățile de practică sunt esențiale pentru susținerea unui învățământ de calitate.

Procedeele de eficientizare a învățării sunt multiple și complexe, implicând dimensiuni cognitive, afective, sociale și tehnologice. Abordarea integrată și personalizată a educației, bazată pe fundamente științifice solide, poate contribui semnificativ la creșterea calității actului educațional și la formarea unor indivizi autonomi, reflexivi și bine adaptați societății contemporane. Investiția în cercetare educațională, dezvoltarea competențelor digitale și emoționale, precum și susținerea cadrelor didactice sunt pași esențiali către o educație performantă.

Bibliografie:

1. Gardner, H. (1983). *Frames of Mind: The Theory of Multiple Intelligences*. Basic Books.
2. Kolb, D. A. (1984). *Experiential Learning: Experience as the Source of Learning and Development*. Prentice Hall.
3. Piaget, J. (1952). *The Origins of Intelligence in Children*. International Universities Press.
4. Skinner, B. F. (1954). *The Science of Learning and the Art of Teaching*. Harvard Educational Review.

COMPETENȚE TIC ÎN PROCESUL DIDACTIC

Prof. Nina – Cătălina COSTIN
Liceul Teoretic „Anghel Saligny” Cernavodă, jud. Constanța

Competențele TIC în procesul didactic variază foarte mult în funcție de conținutul formării profesionale de care noi profesorii am beneficiat până în prezent, fie prin cursuri de formare, formare inițială, formare continuă, întâlniri metodice etc.

Prin intermediul instrumentelor TIC profesorul poate răspunde unor provocări actuale:

- Îmbunătățirea modalității în care elevii percep experiențele de învățare și realizarea unui proces activ și semnificativ;
- Economisirea timpului alocat sarcinilor și o planificare mai eficientă;
- O mai mare flexibilitate în lucrul la clasă, oferirea elevilor unor sarcini de lucru adaptate caracteristicilor individuale;
- Îmbunătățirea calității procesului didactic;
- Oferirea unor soluții adaptate pentru elevii cu nevoi speciale;
- Crearea unui mediu de învățare protejat și sigur, monitorizează elevii pentru a se asigura că utilizarea mediilor virtuale de învățare este sigură, legală și responsabilă;
- Dezvoltarea creativității elevilor care învață utilizând software educațional specific;

Tehnologia nu schimbă și nu îmbunătățește predarea și învățarea. Cheia pentru introducerea cu succes a tehnologiei în predare și în învățare constă în acordarea unei atenții sporite, managementului proceselor, strategiei, structurii și mai ales rolurilor și deprinderilor.

Desfășurarea procesului de instruire necesită anticiparea de către profesor a activităților din clasă. Aceasta înseamnă, construirea strategiei predării care presupune identificarea deprinderilor și a informațiilor pe care trebuie să și le însușească elevul; profesorul este cel care decide și este responsabil asupra a „ce”, „cum” și „când” se învață.

Integrarea tehnologiilor informatice și comunicaționale, în procesul de predare –învățare – evaluare, a devenit în ultimele două decenii o *prioritate* a politicilor educaționale pe toate meridianele lumii întrucât se deschid noi orizonturi pentru practica educației: facilitarea proceselor de prezentare a informației, de procesare a acesteia de către elev, de construire a cunoașterii.

Rolul cadrului didactic din învățământului tradițional, de transmițător al informației, se poate transforma în cel de facilitator al învățării prin regândirea propriei misiuni: crearea unui ambient (scop, informații, resurse, strategie) care să-i permită elevului să-și construiască/ dezvolte cunoașterea, cu ajutorul TIC.

Schimbările în domeniul tehnologiei determină schimbări în procesul instructiv-educativ.

În continuare, vă voi prezenta o serie de aplicații pe care le-am descoperit în cadrul cursului de formare la care am participat din cadrul Proiectului Erasmus+, nr. de referință 2023-1-RO01-KA122-SCH-000125642: „Agenda 2030: ICT Tools for Sustainable Development”, care transformă procesul de evaluare într-un proces mai interesant.

- a. **Padlet** – o aplicație colaborativă pentru uz didactic și care permite elaborarea colaborativă de materiale ce pot fi ilustrate prin imagini. Această aplicație este utilă atât profesorului, în abordarea mai motivantă a predării, dar mai ales cursanților, care au posibilitatea realizării temelor într-un format atractiv. Aplicația este deosebit de intuitivă, versatilă, permite creativitate nu doar în personalizarea formatelor de redactare, cât mai ales în posibilitatea de ilustrare a materialelor elaborate.

Aplicația permite nu doar editarea colaborativă de text, ci un plus de creativitate prin ilustrarea unui text cu imagini (fotografii, selfie-uri), filmulețe, interviuri, desene, etc. Este o bună modalitate de a prezenta rezultatele unui proiect de echipă, prin care elevii pot fi evaluați într-o manieră eficientă, creativă și mai ales motivantă.

- b. **Blended learning** - este un concept de educare modern, flexibil, care are ca scop dobândirea de către fiecare elev a unor cunoștințe de nivel tehnic ridicat. Sistemul este bazat pe concepte și metode de studiu inovative care cuprind studiul în sala de clasă asistat de trainer, studiu individual și studiul online.

Învățarea bazată pe metode tradiționale rămâne una dintre cele mai apreciate căi de învățare a noțiunilor teoretice. Dar interacțiunea dintre profesor și educabil s-a dovedit a fi cea mai eficientă și consolidarea conținuturilor învățării mai bună, prin învățarea asociată. Învățarea asociată este un program educațional formal sau non formal, care combină mediile digitale cu metodele tradiționale folosite la clasă.

Blended learning-ul este interacțiunea dintre profesor și elev prin intermediul tehnologiei. Elevii se pot bucura de o învățare personalizată folosind instrumente de învățare mixte. profesorii pot interacționa cu elevii mai eficient prin monitorizarea creșterii calității actului instructiv-educativ și prin oferirea feedbackului instantaneu.

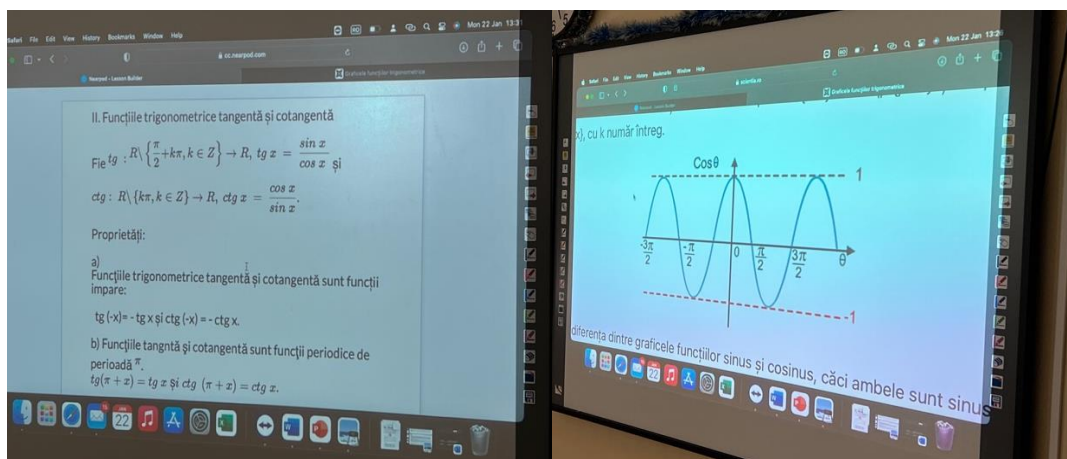
- c. **Bookcreator** - este o platformă prin care se pot crea cărți, planuri de lecție, fișe de lucru, felicitări etc. în format digital. Pentru a crea o carte, de exemplu, în BookCreator este necesar: să ne familiarizăm cu formatul cărții digitale, să ne gândim cum să alegem un font pentru desingul cărții digitale (fundalul, stilul și mărimea fontului), să intitulăm cartea, să ilustrăm coperta cărții, identificăm elementele pe care dorim să le integrăm în carte: text, imagini, coloane sonore, video, link-uri externe, adăugăm paginile și conținutul cărții, publicăm cartea pe raftul bibliotecii, iar apoi deschidem accesul cărții la publicul larg.
- d. **Canva** – este cel mai bun instrument grafic, iar pentru cadre didactice este o alternativă a PPT-ului, mult mai extinsă. Acest instrument grafic online este extrem de simplu de utilizat și oferă o mulțime de șabloane, care pot fi utile cadrului didactic în elaborarea materialelor didactice. Acest instrument grafic, este o modalitate rapidă și ușoară de a crea imagini, totodată să explorezi în magia designului grafic, oferă posibilitatea de a crea fișe interactive, filme și serii educaționale, imagini colaje, broșuri, flyere, cărți de vizită, invitații etc.
- e. **Recycle City** - testează cunoștințele elevilor jucători în legătură cu modul în care deciziile de zi cu zi pot reduce risipa și consumul de energie – acasă, la școală și în întreaga comunitate.

În Jocul **Dumptown**, jucătorul devine managerul orașului responsabil cu gestionarea gunoierului și a reducerii poluării. Jucătorii testează noi programe și activități comunitare și urmăresc impactul acestora asupra fluxurilor de deșeuri reduse, reciclate și reutilizate, precum și asupra costurilor și beneficiilor.

Recycle City este o modalitate interactivă prin care elevii pot învăța cum toată lumea poate recicla, reduce și reutiliza deșeurile făcând lucruri simple.

- f. **Mentimeter** – este o aplicație omonimă, utilizată pentru a crea prezentări cu feedback în timp real. Această aplicație permite ca fiecare exercițiu creat să conțină doar două slide-uri. În unele situații, nu este necesar de a realiza o prezentare sau un instrument de evaluare complet, ci doar de a dinamiza grupul implicat și de a stimula participării în exprimarea opiniilor sau a ideilor, deci nu este necesar un număr mai mare de slide-uri. Mentimeter poate fi folosit în diferite etape ale activității educaționale. În cazul în care dorim să obținem un feedback rapid, pentru formarea comunității („spargerea gheții”) sau pentru înregistrarea rezultatelor unei sesiuni de brainstorming, aceste opțiuni sunt suficiente.
- g. **Nearpod** – este platformă interactivă de învățare, aplicată în demersul didactic. Această a fost concepută pentru a ajuta cadrele didactice să gestioneze dispozitivele inteligente, pentru realizarea evaluărilor formative și implicarea elevilor. Întrebările deschise, chestionarele cu multiple variante de răspuns, sondajele posibile de elaborat, au fost ulterior suplinite cu itemi în care se completează spațiile libere sau se formează perechi, pentru a surprinde elevii prin abilități cognitive și emoționale puternice.

Un exemplu de aplicație în nearpod: elevii au primit un cod și au accesat lecția – *Funcțiile trigonometrice directe*. Au avut la dispoziție 15 minute pentru a parcurge lecția structurată de profesor înainte de oră. Au descoperit elemente din PPT, quiz, dar și noutăți (conținut web, tablă colaborativă, filmulețe, activitate de tip „Potrivește perechea”), toate în aceeași lecție care poate fi parcursă sincron sau asincron. De asemenea, profesorul poate descărca lecția în format pdf.

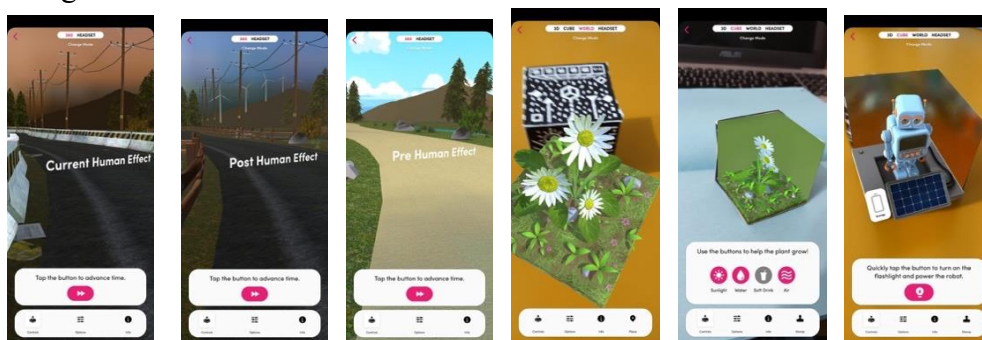

- h. **Learning apps** – este o aplicație web de creare a exercițiilor interactive, concepută pentru a sprijini procesul educațional, datorită exercițiilor interactive oferite. Modulele/exercițiile (denumite Apps) existente, organizate pe discipline, nivele de învățământ, pot fi integrate direct în contexte educaționale de învățare, dar și de evaluare, sau redactate/ajustate la necesitate, dar pot fi și elaborate online de utilizatori. Aplicația LearningApps are ca scop de a aduna module/ exerciții care pot fi reutilizate și de a le pune la dispoziția elevilor. Exercițiile se elaborează în baza unui șablon, cadrul didactic având posibilitatea de a analiza mai întâi câteva modele, apoi să le valorifice în funcție de creativitatea acestora. Aplicația oferă o varietate de 21 de exerciții, precum: cuvinte încrucișate; jocul Milionarii; quiz cu

alegere; quiz cu alegere multiplă; completează tabel; quiz cu introducere; tabel cu ordonare; ordonează perechi; ordonare pe grupe; puzzle – grupe; rebus; etc.

- i. **Playposit** – este un instrument care permite crearea de filme video interactive care se concentrează pe un flux de lucru fără efort, angajamentul celui care învață, protejarea dreptului de autor și urmărirea performanței;
- j. **Merge CUBE** – este un dispozitiv captivant și interactiv care ne permite să explorăm în lumea reală și virtuală într-un mod inovator; este un cub misterios acoperit cu personaje enigmatice care reprezintă cea mai bună cale pentru a trece în dimensiunea virtuală.

Acest cub a fost creat de pe site-ul: <https://www.MergeCube.com> și împreună cu aplicația Merge Explorer le-am permis elevilor să observe efectele poluării asupra mediului înconjurător, să investigheze creșterea unei flori, să identifice modalități de obținere a energiei curate etc.

În urma participării la acest curs din cadrul proiectului Erasmus+, nr. de referință 2023-1-RO01-KA122-SCH-000125642 ne-am dobândit competențe noi, fiind capabili:

- să facilităm și să stimulăm procesul de învățare al elevilor prin utilizarea la clasă a aplicațiilor educaționale;
- să alegem cele mai potrivite aplicații în funcție de vârsta și nevoile elevilor;
- să mărim creativitatea elevilor și să le îmbunătățim tehnicile de studiu prin utilizarea aplicațiilor;
- să utilizăm aplicațiile pentru a structura și a sintetiza informațiile, pentru a vizualiza idei sau concepte și pentru a genera noi idei.

Bibliografie:

1. Bujac C. (coord.), Bezede R., Goraș-Postică V., ș.a. Resurse educaționale deschise: oportunități pentru acces, calitate și relevanță în educație, Chișinău, 2017,
2. Digitalizare și inovație-noi abordări pedagogice, informatica/BROSURA-CERC-FINAL.pdf
3. Teorii explicative ale învățării în mediul virtual. Modele clasice și dezvoltări practice contemporane.

STRATEGII DE EFICIENTIZARE A ÎNVĂȚĂRII ÎN GRUPA MICĂ DE GRĂDINIȚĂ

Prof. Maria-Adelina DIMANCEA
Grădinița Nr. 242 București, Sector 5

În activitatea educațională desfășurată în grădiniță, eficientizarea procesului de învățare este o preocupare constantă, cu atât mai mult în grupa mică, unde copiii se află la început de drum în ceea ce privește adaptarea la un mediu structurat. Strategiile utilizate trebuie să fie atent alese, adaptate vârstei și nivelului de dezvoltare al copiilor, și să răspundă nevoilor lor specifice.

Învățarea la vârsta timpurie este profund influențată de mediu, relațiile afective, curiozitatea și joc. În acest context, cadrele didactice trebuie să implementeze strategii centrate pe copil, care să valorifice potențialul fiecărui mic explorator.

Una dintre strategiile eficiente este ÎNVĂȚAREA PRIN JOC. Jocul nu este doar o activitate de relaxare, ci și un instrument pedagogic deosebit de valoros. Prin joc, copilul experimentează, explorează, învață să coopereze și își dezvoltă limbajul, gândirea și abilitățile socio-emoționale. Integrarea jocurilor de rol, a jocurilor senzoriale și a celor de construcție în activitățile zilnice contribuie la formarea unor baze solide pentru învățarea ulterioară.

O altă strategie este ÎNVĂȚAREA PRIN EXPERIENȚE DIRECTE. Copiii învață cel mai bine atunci când ating, observă, experimentează. Activitățile practice, cum ar fi plantarea unei semințe, observarea unui fluture sau modelarea plastilinei, aduc un plus de sens și valoare informațiilor transmise. Aceste activități contribuie la dezvoltarea gândirii logice, la formarea unor deprinderi și la stimularea creativității.

DEZVOLTAREA RUTINELOR POZITIVE este o altă componentă esențială. Rutinele oferă siguranță și predictibilitate copiilor, ceea ce îi ajută să se concentreze pe învățare. Organizarea eficientă a tranzițiilor, folosirea cântecelor pentru strângerea jucăriilor sau pregătirea pentru masă contribuie la formarea autodisciplinei și la asumarea unor responsabilități.

FEEDBACK-UL POZITIV și încurajarea constantă sunt, de asemenea, strategii importante. Copiii trebuie să se simtă apreciați și sprijiniți. Chiar și cele mai mici progrese trebuie recunoscute, iar greșelile trebuie tratate ca oportunități de învățare.

În concluzie, eficientizarea învățării în grupa mică presupune aplicarea unor strategii active, centrate pe copil, care să creeze un climat de siguranță, deschidere și curiozitate. Rolul cadrului didactic este acela de ghid, de facilitator al învățării, care să valorifice fiecare oportunitate educativă.

Bibliografie:

1. Cerghit, I. (2006). Metode de învățământ. Editura Polirom.
2. Cucoș, C. (2014). Psihopedagogie pentru examenele de definitivare și grade didactice. Editura

Polirom.

3. Golu, F. (2007). Psihologia copilului. Editura Fundației România de Măine.

TENDINȚE ACTUALE ÎN DIDACTICA LITERATURII. DESCRIEREA LITERARĂ. ASPECTE DEFINITORII

Prof. Răzvan-Antonio DRĂGAN
Liceul Tehnologic „Petru Cupcea” Supur, Supuru de Jos, jud. Satu Mare

Cercetătorul francez Jean-Michel Adam devine relevant pentru studiul tipologiilor textului, având publicată o amplă lucrare cu privire la tipuri și prototipuri textuale. Modelul francez, în ceea ce privește secvențele textuale, este preluat de către autori și dascăli români și implementat, cu succes, pe tărâm românesc, mai ales în privința ofertelor educaționale prezentate de programele școlare din mediul preuniversitar.

Astfel, încă din ciclul gimnazial, elevilor le sunt prezentate conținuturi științifice din sfera literaturii, actualizându-se concepte de la simplu la complex (urmărite în anii ciclului primar, la nivel de înțeles generalizat). Astfel, în clasa a V-a, sunt studiate tipurile textuale, între care amintim complexitatea structurii narrative, descriptive și explicative (cel din urmă tipar numai la nivel aplicativ). Ulterior, se vor studia și secvențele dialogată și argumentativă.

Se cuvine, în continuare, să ilustrăm, bineînțeles succint, câteva trăsături definitorii sau echivalențe ideatice cu privire la secvențele textuale (sau tipare textuale – așa cum sunt prevăzute în manualele școlare), pentru o bună înțelegere a complexității limbajului în interiorul unor enunțuri mai mult sau mai puțin complexe. Nu vom intra în zonele ce țin de textele multimodale sau în cele discontinue. Strict, pentru studiul de față, interesează numai textele continue (cu precădere în lirica descriptivă – aspect asupra căruia vom reveni ulterior).

Secvența narativă („Ce se întâmplă?”) – presupune o poveste prezentată în timp și în spațiu ale cărei evenimente sunt redată cronologic și sunt întreprinse de personajele literare. Prezența „muthosului” sau a intrigii este indispensabilă acestei secvențe, căci, în lipsa acesteia, ar fi o discuție rezumată doar la o descriere de acțiuni.

Secvența explicativă („Cum?” „De ce?”) – lămurește cu privire la o anumită temă de discuție, o problemă general-valabilă. Poate fi ilustrată prin definiții, scheme, sinteze. Face apel la o sumedenie de verbe prin care se aduc precizări. Acest fapt este de subliniat pentru a nu face confuzia cu secvența descriptivă. De exemplu, operele lexicografice sunt surse excelente pentru redarea secvențelor explicative.

Secvența dialogată – evidențiază un schimb de replici în dialog. Replicile sunt redată prin înlănțuire și marchează oralitatea, printr-o punctuație specifică.

Secvența argumentativă („Ce se susține?”) – susținerea unei idei redată prin teză, susținută de argumente și exemple. Trebuie să fie persuasivă și demonstrată în mod pertinent. Sunt utilizate, dar nu în mod obligatoriu, structuri lingvistice/ conectori de tipul: *în primul rând, în al doilea rând, un exemplu în acest sens devine, iată de ce* etc.

Secvența descriptivă („Ce se descrie?”) – în opinia mea – are un grad ridicat de complexitate și merită să fie îndeaproape studiată, date fiind viziunile recente asupra acestei structuri. Se remarcă

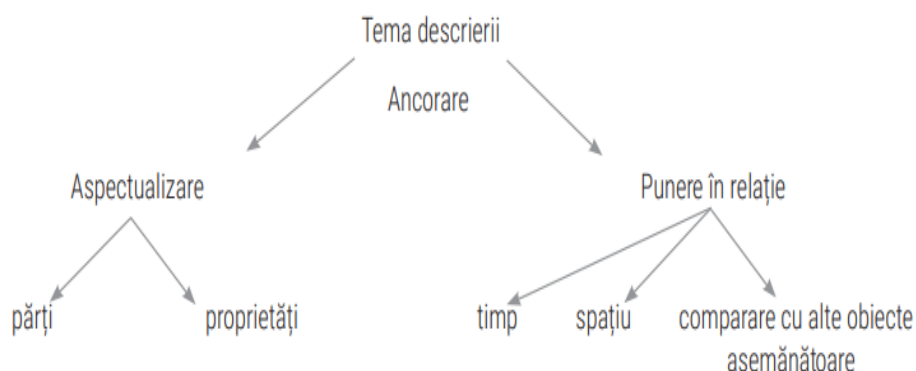
faptul că nu s-a studiat suficient modul de organizare textuală mult amintit și, de aceea, ne propunem să prezentăm, în linii mari, elementele descrierii.

În opinia didacticianului Alina Pamfil, în esență, structurile textuale/ tiparele textuale sunt modele de gândire, adică modele cognitive care ordonează înțelegerea unui text. Cercetătorul amintit atrage atenția și asupra distincției *structură textuală* versus *text*. Textele narative, descriptive, argumentative sunt structurate conform tiparelor narative, descriptive, argumentative. Aceste tipuri de texte sunt actualizate datorită structurilor textuale. Cititorul este ancorat în tipul de text pe care îl citește în funcție de ideile sale legate de ordinea textuală (mintea procesează toate elementele tiparului textual, le assemblează, iar cititorului i se așterne textul în complexitatea sa finală). De remarcat este și faptul că textele sunt politipologice, adică structurile textuale se amalgamează în interiorul unui text. Totuși, există și trebuie să se certifice un tipar textual dominant. De exemplu, un roman/ o povestire/ o nuvelă vor ilustra acea „acoladă narativă” în interiorul căreia vor fi inserate secvențe descriptive, argumentative, explicative. Alina Pamfil constată că un text cu puritate maximă, la nivelul structurii textuale, este rar regăsit de cititori.

Despre frecvența descrierii în texte, genul epic înscrie cel mai bine, ca grad de extindere, acest mod de expunere literară. Gradul de puritate a textului descriptiv însă se înscrie ceva mai profund în genul liric.

Vom urmări, în continuare, cu precizie modul în care se grupează și se regroupează descrierea ca mod de expunere literară (tipar textual/ secvență prototipică/ secvență descriptivă tipologie descriptivă) și elementele acesteia.

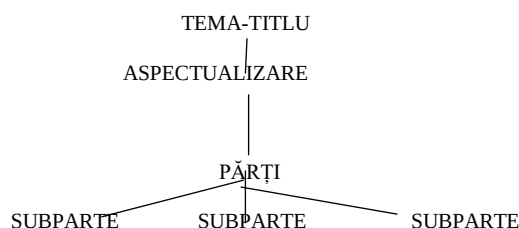
În schemă, mai jos, sunt cuprinse toate elementele (sau macroproceele descrierii textuale).

Obiectele sunt supuse unor procese (producere și receptare de text) și sunt de două tipuri: statice și dinamice. Dinamismul este, bineînțeles, conferit de ochiul uman care observă imagini. Totul poate fi redus la obiecte pictate, marcate în timp și în spațiu, în jurul altor elemente. Descrierea este indispensabilă, mai ales realității imediate și este un mod de reprezentare nu numai în literatură, ci și în alte arte: pictură, muzică, video etc.

Descrierea literară prezintă patru procese fundamentale pentru înțelegerea fenomenelor teoretice, pe care toate cadrele didactice trebuie să le asimileze și să le adapteze la clasă în funcție de nivelul și așteptările elevilor.

Primul proces, identificat de cercetătorul mai sus amintit, este cel al aspectualizării. Acest proces presupune aspecte ce definesc obiectul descris, fiind asimilate de către mintea umană. Într-adevăr, pentru a surprinde aspectele unui obiect, este nevoie, din punctul de vedere al mărcilor lingvistice, de apel la grupul nominal (o multitudine de substantive și adjective care vor nuanța exprimarea mai ales în textele literare lirico-descriptive). Deci, în această parte este relevată importanța unui întreg și împărțirea acestui întreg, în viziunea lui G. G. Granger. Mai întâi, se precizează o temă-titlu (de fapt, constituindu-se în denumirea obiectului general ce urmează să fie supus proceselor cognitive). Despre părți, trebuie reținut că acestea nu se rezumă numai la sensurile partitive, ci și la cele subpartitive. Astfel, „creșterea” descrierii se realizează de la părți la subpărți prin apel exclusiv la termeni denominativi (substantive). Expansiunea este infinită și poate fi redată grafic mai jos, după cum urmează:

Reprezentarea grafică de mai sus se articulează numai în ceea ce privește obiectele statice, nu și cele dinamice. Aspectualizarea, pentru obiectele dinamice, presupune momente, căci nu poate fi „desfăcută în părți”.

Proprietățile, din cadrul aspectualizării, se referă la trăsături sau caracteristici ale părților/ subpărților și sunt exprimate mai ales prin grupul adjectival (adjective cu rolul de a califica obiectele descrise). Părțile și subpărțile se regroupează așa cum și caracteristicile acestora se reorganizează în funcție de aspectualizarea primară (redarea părților/ a subpărților).

Al doilea proces al descrierii ține de relaționarea obiectelor. Obiectele de tot soiul intră în relație cu alte obiecte, pentru că acestea aparțin unui timp sau spațiu. De aceea, intervine dinamica temporală sau spațială. Imaginile compun o supraimagine și spațiile de reprezentare pot compune un soi de puzzle interesant și dificil, pe alocuri, de descompus.

Relaționarea nu presupune numai cele două elemente amintite. Uneori, scriitorii / profesorii recurg la relaționare prin apel stilistic la metaforă sau comparație. Acest fapt este demonstrat de cele mai multe ori când se descriu anumite afecte, emoții, idei abstracte etc.

Ancorarea este o altă operație, proces al descrierii, prin care obiectele sunt contextualizate. În manualele școlare, nu apar lămuriri cu privire la acest proces, dat fiind faptul că miza didactică este accentuată în ceea ce privește primele două procese cognitive ale descrierii. Montarea se referă la subtematizare, adică la o re(re)prezentare a ceea ce s-ar mai putea descrie în continuare, ce ar putea fi adăugat în plus la cele deja descrise. Ultimele două procese descrise sunt facultative.

Este recomandat să se țină seama și de rețeaua de câmpuri/ rețele semantice (lexicale) formate în interiorul diferitelor texte descriptive.

În consecință, fiecare descriere presupune creativitate și un izvor nesecat de elemente care compun un întreg al gândurilor nelimitate, o ierarhizare logică și ordine între părțile constitutive.

Perspectiva descrierii devine relevantă atunci când se pune problema corelării artei literaturii cu pictura peisagistică. Istoria picturii evidențiază foarte convingător aceste aspecte. Reținem câteva elemente de bază în tratarea picturilor din arta majoră, care pot fi abordate în studiul la clasă. Atașat, mai jos, elementele care ajută la descrierea unui tablou sunt expuse într-o ordine aleatorie. Este recomandat, din punct de vedere didactic, să nu se omită aceste elemente. Alături de lista propusă, se adaugă și un peisaj din arta plastică românească pentru un posibil exercițiu aplicativ la clasă.

Aceste elemente sunt raportate la întrebări cu miză și cu caracter didactic și presupun îmbrățișarea artei vizuale de către elevi. Profesorul poate recurge la întrebări de tipul: „Care sunt elementele descrise?,” „Cum sunt elementele dispuse?” „Ce culori sunt identificate?” „Cum este focalizată imaginea?” „Cât de clară este imaginea?”

Lectura unei imagini (picturi)

➤ Elementele reprezentate și identificate
➤ Poziționarea elementelor (elemente centrale, marginale, privite de aproape sau de departe, de sus-jos de, la stânga sau de la dreapta, de la dreapta la stânga, de la stânga la dreapta etc.)
➤ Dinamica obiectelor (obiecte statice sau în mișcare)
➤ Culorile (deschise, închise, combinate) utilizate
➤ Lumina (joc de lumini, de umbre)
➤ Contur (forme, geometrie, contururi îngroșate sau accentuate)
➤ Claritatea (șters, precis, imaculat, evident)
➤ Precizia
➤ Emoția transmisă

Ștefan Popescu (1872-1948), *Peisaj de toamnă* în ulei pe pânză

În continuare, vom proiecta cinci mostre textuale descriptive în jurul cărora pot gravita picturi din arta majoră pentru a corela corespunzător artele pentru redarea estetismului rafinat al poeziei și al picturii. Acestea aparțin unor consacrați peisagiști ai literaturii poetice românești.

Textele-suport pot constitui un reper fundamental pentru aprofundarea schemei descrierii de către cadrele didactice.

Val de brumă argintie Mi-a împodobit grădina, Fieilor de lămâia Li se usucă rădăcina. Peste creștet de dumbravă Norii suri își poartă plumbul, Cu podoaba zătreuită Tremură pe câmp porumbul. Și cum de la miazănoapte Vine vântul fără mila, De pe vârful surii noastre Smulge-n zbor câte-o șindrilă. De viforită păgână Se-ndoiesc nucii, bătrânii, Plâng-e-un pui de ciocârlie Sus pe cumpăna fântânii. Îl ascult și simt subțene Cum o lacrimă-mi învie; Ni s-ascamnă povestea, Pui golas de ciocârlie.	Oaspeții caselor noastre, coccostiri și rîndunele, Părăsî-au a lor cuiburi ș-au fugit de zile rele; Cîrîturile de cucoare, înșirîadu-se-n lung zbor. Pribegî-au urmărite de al nostru jalnic dor. Vesela verde cîmpie acu-i tristă, vesteziță, Lunca, bătută de brumă, acum pare ruginită; Frunzele-i cad, zbor în aer, și de crengi se deslîșesc, Ca frumusele iluzii dintr-un suflet omenesc. Din tîspatru pîrți a lunei se ridică-nalt pe ceruri, Ca balauri din poveste, nouri negri, plini de geruri Soarele iubit s-ascunde, iar pe sub grozavii nori Trece-un cîrd de corbi iernatici prin văzduh concînători Zna scade; iarna vine, vine pe crivăț călare! Vîntul suieră prin hornuri, răspîndind înflorare. Boii rag, oulî rîncează, cîinii lată la un loc, Omul, trist, cade pe gînduri și s-apropie de foc.	Octombrie-a lăsat pe dealuri Covoare galbene și roșii. Trec nouri de argint în valuri Și cîntă-a dragoste cocșii. Mă uit mereu la barometru Și mă-nfior când scade-un pic, Căci soarele e tot mai mic In diametru. Dar pe sub cerul cald ca-n mai Trec zile albe după zile, Mai nestatornice și mai Subtile. Intârziată fără vreme Se plimbă Toamna prin grădini Cu faldurii hlamidei plini De crizanteme. Și cum abia plutește-n mers Ca o marchiză, De parcă-ntregul univers Privește-n urmă-i cu surpriză, — Un liliac nedumerit De-alura ei de domnișoară S-a-ngălbenit, s-a zăpăcit Și de emoție-a-nflorit A doua oară.	Toamna și-a lîns marama de aremă pe zăvoi; Taie aerul cu zburii mici și frînte, rîndunele; Frunze cad și-n praf de aur, de la munte după ele Pică și treptat se umplă girla turmelor de oi. Am lăsat pridvorul casei sub umbrele de nuc; Urmărind, urmînd poteca, șipotul de apă vie; Pasul nostru sperie sturzii hrăpăreți și sus în vie, Dulci se pîrguiesc la soare strugurii de pe butuci. Să-i oprească de la jafuri nu vedem nici un pîndar Și ciorchina rumenită, bob cu bob, o s-o aleagă... Nu te-mpotrivi, iubito: e al lor al toamnei dar. Lasă-te de voie bună, brațul meu să te culeagă!
George Coșbuc, Toamna	Vasile Alecsandri, Sfârșit de toamnă	George Topirceanu, Noiembrie	Ion Pillat, La culesul viei

În concluzie, descrierea literară este una dintre cele mai complexe structuri textuale care merită o atenție desăvârșită în predarea disciplinei de referință. Circumscrierea ei în siajul literaturii și a artei vizuale evidențiază un aport fulminant în formarea profilului identitar al elevului de gimnaziu și de liceu.

I. Bibliografie

1. Adam, Jean-Michel, *Les textes: types et prototypes. Recit, description, argumentation, explication et dialogue*, Paris, Nathan 1992.
2. Pamfil, Alina, *Didactica literaturii. Reorientări*, București, Editura Art, 2016.
3. Pamfil, Alina, *Curs de Didactica domeniului și dezvoltări în didactica specialității (învățământ liceal, postliceal, universitar)*, Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca, Facultatea de Litere, 2019-2020.
4. Sânmihăian, Florentina, *O didactică a limbii și a literaturii române. Provocări actuale pentru profesor și elev*, Editura Art, București, 2014.

II. Webografie

<https://paintingsofspring.blogspot.com/2019/01/stefan-popescu-20-ianuarie-1872-1948.html>, consultat la 12.04.2025

MULTILINGVISMUL - REPER AL MULTICULTURALITĂȚII ȘI INTERCULTURALITĂȚII

Profesor educator Lavinia FAUR
Profesor psihopedagogie specială Simina GIURCHI
C.Ș.E.I. „Alexandru Roșca” Lugoj, jud. Timiș

Programul **Erasmus +** reprezintă un instrument important al cooperării strategice, esențial în crearea spațiului european în domeniul educației și al formării. Scopul general al programului este de a sprijini învățarea pe tot parcursul vieții, dezvoltarea educațională, personală și profesională a persoanelor care lucrează în domeniul educației și al formării tineretului, atât în Europa, cât și în străinătate, contribuind astfel la creșterea economică durabilă, a coeziunii sociale, la stimularea inovării și la consolidarea identității europene și a cetățeniei active.

Programul are ca principale obiective promovarea mobilității personalului din domeniul educației și a grupurilor de elevi în scopul învățării, precum și cooperarea, calitatea, incluziunea și echitatea, excelența, creativitatea și inovarea. Totodată promovează mobilitatea în scopul învățării nonformale și informale și participarea activă a tinerilor. Cu alte cuvinte, proiectul **Erasmus +** are rolul de a-i ajuta pe tineri să obțină și să dezvolte competențe, necesare atât în viitoarea lor profesie cât și în viața de zi cu zi.

Schimbările de tineri urmăresc să încurajeze dialogul intercultural și învățarea, să dezvolte competențele și atitudinile acestora, să elimine prejudecățile și stereotipurile și să sporească gradul de sensibilizare cu privire la subiecte relevante din punct de vedere social, astfel să stimuleze implicarea în societate și participarea activă a acestora.

Colaborarea, învățarea, cooperarea și interacțiunea grupurilor de elevi și profesori participanți la mobilitățile Erasmus, sunt posibile doar în cadrul unui dialog intercultural, în care sunt descoperite, cunoscute și respectate valori multiculturale, referitoare la educație, tradiții, cultură, particularități etnico-culturale ce aparțin diverselor țări implicate în proiect.

Șansa de a cunoaște și de a experimenta o tradiție sau un obicei străin, indiferent dacă ne referim la educație, cultură, artă culinară, dans, cântec, sau orice alt domeniu, nu poate decât să aducă un plus de valoare celui care are această ocazie, să îi deschidă noi orizonturi, ajutându-l să cunoască și să aprecieze valoarea altui popor. Avantajul nostru, al românilor este dat de faptul că noi suntem deja obișnuiți cu tradiții și obiceiuri diferite de ale noastre, iar respectarea acestora este pentru noi ceva firesc, normal și practicat de sute de ani. Trăim alături de maghiari, germani, sârbi, rromi și alte naționalități, în pace și armonie, am împrumutat unii de la alții cuvinte, feluri de mâncare, cântece, dansuri, idei, totul părându-ni-se atât de firesc și de normal, încât nu știu ce altceva decât acest mod de a trăi înseamnă multiculturalitate.

Lipsa competențelor lingvistice reprezintă un obstacol în cadrul grupurilor, transmiterea informațiilor fiind dificilă iar comunicarea și interacțiunea nu se realizează la cel mai înalt nivel. Cunoașterea limbilor străine oferă participanților șansa de a valoriza la maximum oportunitățile oferite de acest program, iar promovarea cunoașterii unor limbi străine trebuie să fie un obiectiv principal în orice școală. Avantajele obținute din dobândirea competențelor lingvistice sunt necesare și utile atât tinerilor și profesorilor, cât și societății din care fac parte. O școală cu elevi bine educați și profesori pregătiți la cel mai înalt nivel, este o școală cu standarde ridicate, iar o societate cu un

număr cât mai mare de astfel de școli va fi o societate mai rezilientă, bazată pe încredere reciprocă între membrii, pe înțelegere interculturală, capabilă de modernizare și de o mare inserție profesională.

Coexistența pe teritoriul țării noastre a mai multor culturi este un avantaj major pentru profesorii și elevii români. Încă de mici copii, aceștia intră în contact cu tot ce reprezintă componentă culturală pentru mai multe popoare. Astfel, datorită faptului că toate aceste popoare conviețuiesc, pe același teritoriu, cultura fiecăruia se îmbogățește cu elemente preluate, împrumutate de la ceilalți. Aici vorbim de tradiții, obiceiuri, bucătărie, folclor, dar mai ales limbă. Nu cred că în România există cineva care să nu cunoască câteva dintre obiceiurile sau tradițiile țărilor vecine, sau să nu cunoască cel puțin câteva cuvinte din limba acestora.

Multiculturalitatea și interculturalitatea sunt două concepte strâns legate care reprezintă ideea că există mai multe grupe culturale care trăiesc împreună într-o societate, iar acestea pot coexista într-o manieră pozitivă și armonioasă.

Multiculturalitatea se referă la existența mai multor grupuri culturale în cadrul unei societăți, fiecare cu propriile lor caracteristici culturale, tradiții, obiceiuri și valori. Aceste grupuri culturale pot fi definite de limba vorbită, originea etnică, religia sau alte trăsături culturale. Multiculturalitatea poate aduce o serie de beneficii, cum ar fi îmbogățirea culturii generale și a societății, schimbul de idei și perspective precum și o mai bună înțelegere și acceptare reciprocă între grupurile culturale.

În timp ce multiculturalitatea se referă la existența de grupuri culturale diferite, interculturalitatea este un proces prin care aceste grupuri culturale interacționează, comunică și se adaptează unul la celălalt, învățând sa-și respecte și să-și aprecieze diferențele culturale. Înțelegerea interculturală promovează dialogul și cooperarea între grupurile culturale încurajând o societate care este tolerantă și respectuoasă cu persoanele și culturile diferite.

Importanța multiculturalității și a interculturalității într-o societate este că promovează o mai mare diversitate, dezvoltând astfel toleranța și înțelegerea reciprocă între grupurile culturale.

Multiculturalitatea este o perspectivă care se concentrează pe ideea recunoașterii existenței diferențelor culturale și a pluralității iar interculturalitatea se concentrează pe interacțiunea și colaborarea dintre culturi diferite, punând accent pe identificarea tradițiilor și valorilor comune.

În plus educația interculturală poate implica și învățarea limbilor străine pentru a promova comunicarea interculturală și înțelegerea reciprocă cu persoanele de alte culturi. Extinzându-și cunoștințele despre alte culturi și considerând diverse perspective, elevii devin mai empatici și înțeleg mai bine experiența din jurul lor, indiferent de cultură. Scopul educației multiculturale este de a favoriza acomodarea grupurilor etnoculturale aflate în minoritate și de a facilita acomodarea societății majoritare la modelele culturale specifice grupurilor minoritare. Educația și predarea interculturală sunt menite să concentreze atenția elevilor spre propria identitate, dar și spre valorile umane universale, egalitatea de șanse pentru toate grupurile din interiorul societății. Educația multiculturală promovează demersuri antirasiale, antixenofobe, antidiscriminative, fiind astfel un factor de stabilitate democratică și de diminuare a conflictualității.

Cadrele didactice au rolul de a dezvolta la elevi aptitudinea de a comunica eficient, toleranța față de opiniile diferite, flexibilitatea – capacitatea de adaptare la „nou”, recunoașterea egalității valorice a culturilor. Totodată, cadrele didactice trebuie să întărească elevilor respectul față de sine și față de ceilalți. Elevii trebuie să învețe în școală să valorifice diferențele culturale și valorile spirituale, locale și generale.

Astfel, așa cum am arătat mai sus, valori de bază ale Ununii Europene- multiculturalitate, interculturalitate, diversitate, acceptare, toleranță, cooperare - sunt un mod de viață pentru elevii român, iar cunoașterea limbilor străine este deja o competență nu doar utilă, ci absolut necesară

Unul dintre principiile fundamentale ale Uniunii Europene este unitatea în diversitate, fundament care se aplică și în ceea ce privește cunoașterea limbilor străine. Astfel, competențele lingvistice variate sunt absolut necesare pentru o bună colaborare în câmpul muncii. Importanța cunoașterii unui număr mare de limbi străine ca mijloc de apropiere reciprocă devine din ce în ce mai evidentă. Chiar dacă, în țara de domiciliu, europenii vorbesc limba maternă, atunci când interacționează cu alte persoane trebuie să comunice într-o limbă comună. Cunoscând mai multe limbi străine, interacțiunile devin mai competitive, iar elevii câștigă în mobilitate. Promovarea multilingvismului este modalitatea perfectă de a încuraja inter-relaționarea între elevii implicați în proiectele **Erasmus +**, de a le asigura accesul la informații și de a le oferi posibilitatea de exprimare a propriilor opinii. În UE, multilingvismul este promovat cu ajutorul mai multor politici precum cultura, educația, comunicarea.

Prin programul **Erasmus +** valorile Uniunii Europee sunt puse în evidență, aceasta considerând întotdeauna marea sa diversitate culturală și lingvistică drept un avantaj. Multilingvismul, profund ancorat în aceste valori, reflectă diversitate culturală și lingvistică în același timp, asigură o mai mare transparență a instituțiilor europene, care devin mai accesibile tuturor, în special cetățenilor de mâine ai Uniunii, acest lucru fiind esențial pentru succesul sistemului democratic al UE.

Bibliografie:

- 1.Cucoș C., Pedagogie, Editura Polirom Iași, 2006
- 2.Dogaru-Ulieru V., Drăghicescu L., Educație și dezvoltare profesională, Editura Scrisul Românesc, Craiova, 2011
- 3.Coza T., O nouă provocare pentru educație:interculturalitatea, Editura Polirom, Iași, 2001
4. Zia Dumitru. Management intercultural. Editura Economică, București, 2002
- 5.<https://casadecarti.net/multiculturalitatea-si-interculturalitatea/>
6. <https://www.europarl.europa.eu/about-parliament/ro/organisation-and-rules/multilingualism>
7. <https://www.observatoireplurilinguisme.eu/dossiers-thematiques/international/39-institutions-europ%C3%A9ennes-et-internationales/6025-multilingvismul-in-ue-reprezentanta-comisiei-europene-in-romania>
8. <https://erasmusplusols.eu/ro/>

L'ENSEIGNEMENT DU FRANÇAIS LANGUE ÉTRANGÈRE : DU TABLEAU NOIR AU NUMÉRIQUE, UN VOYAGE MÉTHODOLOGIQUE

Prof. Mihaela-Ionela FILIPIUC
Școala Gimnazială „Mihail Sadoveanu” Grănicești, jud. Suceava

L'enseignement du français langue étrangère (FLE) a connu une évolution considérable au fil des décennies, passant de méthodes traditionnelles axées sur la grammaire et la traduction à des approches modernes privilégiant la communication et l'interaction. Ce chemin reflète une meilleure compréhension des mécanismes d'acquisition linguistique et une adaptation aux besoins et aux profils variés des apprenants. Cet article explorera les caractéristiques des méthodes traditionnelles et modernes, leurs avantages et leurs inconvénients, et la manière dont elles peuvent parfois se compléter dans une approche pédagogique équilibrée.

Les méthodes traditionnelles : un héritage structuré

Les méthodes traditionnelles, qui ont dominé l'enseignement des langues étrangères pendant une grande partie du XXe siècle, se caractérisent par une approche **déductive** et **analytique**. L'accent est fortement mis sur la **grammaire normative**, considérée comme le fondement de la maîtrise de la langue. Les règles grammaticales sont explicitement enseignées, souvent à travers des explications détaillées et des tableaux de conjugaison. La **traduction** joue un rôle central, servant à la fois de moyen de compréhension et d'exercice. Les textes littéraires sont souvent utilisés comme supports d'apprentissage, permettant d'illustrer les règles grammaticales et d'enrichir le vocabulaire.

Les exercices typiques des méthodes traditionnelles incluent :

- **L'analyse grammaticale** : Identifier la nature et la fonction des mots dans une phrase.
- **La conjugaison et la déclinaison** : Répéter et appliquer les formes verbales et nominales.
- **La traduction de phrases et de textes** : Passer de la langue maternelle à la langue cible et vice-versa.
- **Les exercices structuraux** : Répéter des modèles de phrases et les transformer.
- **La dictée** : Exercice d'écoute et d'orthographe.

Avantages des méthodes traditionnelles :

- **Base grammaticale solide** : Les apprenants acquièrent une compréhension approfondie de la structure de la langue.
- **Développement de la rigueur et de la précision** : L'analyse grammaticale et la traduction exigent une attention particulière aux détails.
- **Accès à la littérature** : L'utilisation de textes littéraires permet une immersion culturelle et un enrichissement lexical.
- **Clarté des règles** : L'enseignement explicite de la grammaire peut être rassurant pour certains apprenants.

Inconvénients des méthodes traditionnelles :

- **Manque de communication authentique** : L'accent sur la grammaire et la traduction relègue souvent la production orale et l'interaction au second plan.

- **Approche souvent passive** : Les apprenants sont plus souvent récepteurs d'informations qu'acteurs de leur apprentissage.
- **Difficulté à transférer les connaissances théoriques à la pratique** : Une bonne connaissance des règles ne garantit pas toujours une aisance à l'oral.
- **Peu d'attention aux besoins individuels** : L'enseignement est souvent uniforme pour tous les apprenants.
- **Risque de démotivation** : L'aspect parfois répétitif et décontextualisé des exercices peut être ennuyeux.

Les méthodes modernes : L'ère de la communication et de l'interaction

Les méthodes modernes, apparues progressivement à partir des années 1970, mettent l'accent sur l'**approche communicative**. L'objectif principal est de permettre aux apprenants de **communiquer efficacement** dans des situations réelles. La grammaire n'est plus le point de départ, mais elle est intégrée de manière **inductive**, à partir de l'observation et de l'utilisation de la langue dans des contextes significatifs. L'**interaction**, la **collaboration** et l'**autonomie** de l'apprenant sont des éléments clés.

Les activités typiques des méthodes modernes incluent :

- **Les jeux de rôle et les simulations** : Se mettre en situation de communication réelle.
- **Les tâches communicatives** : Réaliser des objectifs concrets en utilisant la langue (organiser un événement, résoudre un problème).
- **Les discussions et les débats** : Échanger des opinions et des informations.
- **Le travail en groupe et les projets** : Collaborer pour atteindre un but commun.
- **L'utilisation de documents authentiques** : Travailler avec des textes, des enregistrements, des vidéos conçus pour des locuteurs natifs.
- **L'intégration des technologies numériques** : Utiliser des outils en ligne, des applications, des plateformes d'apprentissage.

Avantages des méthodes modernes :

- **Développement rapide des compétences communicatives** : L'accent sur l'interaction favorise l'aisance à l'oral.
- **Motivation accrue** : Les activités sont souvent plus engageantes et pertinentes pour les apprenants.
- **Apprentissage plus contextualisé et significatif** : La langue est apprise dans des situations réelles.
- **Développement de l'autonomie** : Les apprenants sont encouragés à prendre en charge leur propre apprentissage.
- **Prise en compte des besoins individuels** : Les activités peuvent être adaptées aux différents styles d'apprentissage.
- **Intégration de la culture** : L'utilisation de documents authentiques permet une immersion culturelle plus riche.

Inconvénients des méthodes modernes :

- **Base grammaticale parfois moins solide** : L'approche inductive peut ne pas garantir une compréhension explicite de toutes les règles.
- **Risque de fossilisation des erreurs** : Un accent excessif sur la fluidité peut parfois entraîner une négligence de la précision.
- **Nécessité d'un enseignant formé à ces approches** : La mise en œuvre efficace des méthodes modernes demande des compétences spécifiques.

- **Peut-être déroutant pour certains apprenants** : Ceux qui préfèrent une approche plus structurée peuvent se sentir moins à l'aise.
- **La qualité des ressources numériques peut varier** : Il est important de sélectionner des outils pédagogiques pertinentes.

Vers une approche intégrée et équilibrée

Aujourd'hui, la tendance n'est plus à l'opposition stricte entre les méthodes traditionnelles et modernes, mais plutôt à la recherche d'une **approche intégrée et équilibrée**. Il est de plus en plus reconnu que les deux types de méthodes peuvent se compléter et apporter des bénéfices différents aux apprenants. Par exemple, une base grammaticale solide acquise grâce à des exercices structuraux peut faciliter la production orale et écrite. Inversement, des activités communicatives peuvent rendre l'apprentissage de la grammaire plus vivant et pertinent. L'utilisation de documents authentiques peut être associée à une analyse linguistique pour approfondir la compréhension.

L'intégration des **technologies numériques** offre également de nouvelles perspectives. Les plateformes d'apprentissage en ligne, les applications mobiles et les ressources interactives permettent de proposer des activités variées, de personnaliser l'apprentissage et de favoriser l'autonomie. Elles peuvent offrir des exercices de grammaire autocorrectifs, des simulations de conversations, des accès à des contenus culturels authentiques, et bien d'autres possibilités.

En conclusion, l'enseignement du FLE est un domaine en constante évolution. Si les méthodes traditionnelles ont posé les fondations d'une compréhension structurée de la langue, les méthodes modernes ont révolutionné l'approche en plaçant la communication au cœur de l'apprentissage. L'avenir réside probablement dans une approche pédagogique flexible et éclairée, qui sait puiser le meilleur des deux mondes et intégrer les potentialités offertes par les outils numériques pour répondre aux besoins spécifiques de chaque apprenant et les préparer efficacement à interagir dans un monde francophone riche et diversifié. L'enseignant de FLE d'aujourd'hui est un guide, un animateur et un facilitateur qui jongle avec ces différentes approches pour créer un environnement d'apprentissage stimulant et efficace.

Bibliographie :

- Beacco, Jean-Claude – *"L'approche par compétences dans l'enseignement des langues"*, Ed. Didier, 2007
- Bouhechiche Areski – *"Didactique du FLE"*, Ed. L'Harmattan, 2022
- Puren, Christian – *"Histoire de méthodologies de l'enseignement de langues"*, Ed. Nathan-CLE International, 1988

AVANTAJELE ȘI DEZAVANTAJELE INSTRUIRII ASISTATE DE CALCULATOR LA ORA DE LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

Prof. înv. primar Elena MANDACHE
Școala Gimnazială Nr.6 Vulcan, jud. Hunedoara

Evoluția societății impune utilizarea calculatorului în procesul instructiv-educativ în mod intensiv. Informația a devenit un element al infrastructurii și aceasta a determinat apariția unui fenomen important: comanda socială a societății impune tot mai mult însușirea unei cât mai largi culturi generale informatice. Calculatorul preia, multe dintre funcțiile și sarcinile care, prin tradiție, aparțineau profesorului. De exemplu, funcția profesorului distribuitor de cunoștințe va avea un rol redus. Mai mult, calculatorul devine un mijloc de intervenție directă în organizarea situațiilor de învățare, preluând o serie de sarcini legate de organizarea activităților de repetiție, de exersare, de evaluare ușor transferabile acum asupra noii tehnologii. Calculatorul poate îndeplini un rol tutorial, ajutând elevii să progreseze mai rapid și cu rezultate mai bune. Calculatorul poate fi considerat astfel un mijloc de informare, de exersare, de simulare, de aplicare și de consolidarea cunoștințelor, deosebit de util în procesul educațional. Însă instruirea asistată de calculator îi oferă profesorului disponibilități de timp și posibilități de a folosi acest timp ocupându-se mai mult de organizarea învățării, de structurarea conținuturilor, de exersarea gândirii la elevi, de stimularea creativității acestora, aspecte adeseori neglijate până acum. Profesorului îi rămâne mai mult timp să se ocupe de cercetarea și rezolvarea pe această bază a problemelor specifice cu care se confruntă în cadrul procesului instructiv-educativ și mai mult timp pentru perfecționarea predării.

În procesul de predare-învățare, calculatorul capătă o destinație pedagogică, introducerea lui influențează deopotrivă activitatea de predare a profesorului și activitatea de învățare a elevilor. Problematika pedagogică legată de această latură este cuprinsă în formule de felul acesta: instrucția asistată de calculator („computer assisted instruction”) sau învățarea asistată de calculator (computer – „assisted learning”). Cele două aspecte, instrucția și învățarea, sunt, de fapt, corelative; prima îl vizează cu precădere pe profesor, cea de-a doua, pe elev. Într-o exprimare rezumată, am putea spune că instruirea asistată de calculator este acea modalitate în cadrul căreia interacțiunea dintre activitatea de predare și cea de învățare, dintre profesor și elevi, este mijlocită de prezența calculatorului, considerat ca auxiliar tehnic destinat să amplifice și să optimizeze funcțiile predării, să faciliteze receptarea și prelucrarea informațiilor didactice de către elevi.

În esență, calculatorul impune o strategie de interacțiune informațională între profesori și elevi. Și în strategia clasică prezența informației este indispensabilă.

În literatura de specialitate se disting două moduri, nu neapărat exclusive, de intervenție a computerului în instruire: direct – când computerul îndeplinește principală sarcină a profesorului, adică predarea; indirect – computerul funcționează ca manager al instruirii. Intervenția directă a computerului se poate face printr-un soft educațional și este descrisă de sintagma Instruire Asistată de Calculator, IAC. Intervenția indirectă constă în utilizarea computerului pentru controlul și planificarea instruirii, în care calculatorul preia o parte din sarcinile profesorului: prezintă elevului obiectivele de atins și părțile componente ale lecției; atribuie sarcini de lucru specifice din manual; atribuie secvențe IAC pentru diverse teme; administrează teme pentru a determina progresul

elevului în raport cu obiectivele stabilite; înregistrează rezultatele obținute la teste; prescrie, în funcție de rezultatele la un test diagnostic, ce secvență va studia în continuare un anumit elev.

Asemănător celorlalte mijloace de învățământ, calculatorul rămâne și el un auxiliar și un mediator în cadrul relației predare-învățare. Avantajul său constă în obiectivitatea pe care o are în prelucrarea și prezentarea informației, în posibilitățile sale de stimulare a activității de învățare a elevilor. Însă care este avantajul IAC (instruirii asistate de calculator)? Există o sumedenie de metode didactice, împărțite în mai multe categorii, fiecare având un anumit rol bine definit în educarea elevului și în formarea deprinderilor de învățare a acestuia. Întrucât elevul este în centrul instruirii, metoda aleasă de fiecare profesor trebuie să se axeze mai mult pe interesele celui care învață sau cel puțin să realizeze un echilibru între stilul individual de învățare și logica disciplinei. Elevul trebuie să fie conștient de bagajul de informații pe care îl are și să-și îmbunătățească capacitatea de a învăța singur. IAC vine în ajutorul celor cărora le lipsesc sau au deprinderi autodidactice scăzute. Față de alte metode de predare, IAC este avantajoasă din mai multe puncte de vedere și constituie un mijloc eficient de familiarizare a utilizatorului de orice vârstă cu un instrument necesar în activitatea profesională, socială, culturală din timpurile moderne. Iată câteva avantaje:

- Ușurința în folosire și obișnuința - pentru a putea învăța și pentru a folosi aplicațiile didactice pe calculator, elevul trebuie doar să știe câteva lucruri de bază, precum folosirea mouse-ului și a tastaturii sau navigarea prin link-uri, unele programe necesitând în plus cunoașterea unei limbi străine - limba engleză.
- Permite organizarea și sistematizarea rapidă a ideilor și dezvoltă intuiția. Bineînțeles, acest lucru depinde de conținutul disciplinar și de cât de bun este programul folosit. Acest lucru se întâmplă și în cazul învățării prin metode de comunicare orală, însă avantajul îl constituie descoperirea soluției de către elev, într-un timp mai scurt.
- Menține atenția prin interactivitatea și atractivitatea conținutului multimedia și oferă un mod vizual de reprezentare a problemelor și a soluțiilor acestora. Unele programe educative conțin mici teste (quiz-uri) la sfârșitul capitolelor sau a lecțiilor pentru recapitulare și întărirea învățării, pe care elevul le rezolvă individual, în ritmul propriu.

Calculatorul la ora de limba și literatura română constituie o sursă de informare excelentă pentru elevul care nu poate frecventa biblioteca (el poate consulta biblioteci și enciclopedii virtuale, dicționare online). Cu un motor de căutare se pot obține date biobibliografice pentru orice scriitor din programa școlară. Evaluarea cunoștințelor se poate realiza prin utilizarea unor aplicații – Google Classroom, Kahoot!

Calculatorul oferă avantajul că la el pot fi conectate și alte mijloace audiovizuale, conferindu-le acestora valențe suplimentare (mijloace audio, video, aparate de proiecție, senzori etc.). Cu ajutorul unui calculator, în procesul didactic se pot elabora și redacta schițe, desene, scheme, fișe de lucru individuale sau în grup, pentru elevi; aceste materiale, stocate sub formă de fișiere, pot fi periodic actualizate, pot fi listate la imprimantă apoi multiplicare pentru toți elevii clasei; se pot utiliza facilități multimedia pentru a susține auditiv și vizual teoria (prezentări

multimedia); se pot accesa informații de pe CD-uri, dischete; se pot elabora schițe structurate ce conțin elementele esențiale din tema discutată (asigură atât fixarea ideilor, cât și feedbackul, atunci când se revine ulterior la schița respectivă, și permit utilizarea metodelor moderne de evaluare – portofoliul va conține materialele acumulate pe parcursul anului pe care elevul le considera necesare sau care i-au fost folositoare); e un mijloc de predare în cadrul lecțiilor de comunicare de noi cunoștințe, de recapitulare, în care calculatorul poate reprezenta suport al unor sinteze, imagini, figuri ce pot fi proiectate în scopul transmiterii de cunoștințe.

Elementul esențial al unui moment de lecție asistat de calculator e caracterul interactiv. Din acest motiv, e bine ca paginile/fișierele solicitate pe anumite secvențe să fie accesate exact în momentul oportun (prin accesarea butonului sau a link-ului respectiv), și nu să fie deschise permanent. Același lucru se referă la anumite imagini sau secvențe sonore care se cer incluse în momentul potrivit. Există aplicații complexe în care calculatorul efectiv predă utilizând texte tehnoredactate, imagini, animație și audio; tot calculatorul generează teste sau evaluează testele introduse de profesor anterior și pune și note.

Modalitățile de integrare a calculatorului și a anexelor sale în activitatea de predare-învățare împreună cu efectele pe planul relației profesor-elevi se află în cadrul investigațiilor psihopedagogice contemporane. Rezultatele obținute pot oferi soluții dintre cele mai eficiente în acest sens. Internetul reprezintă un mijloc de educație nonformal, astfel că un avantaj este accesul rapid la informații (chiar la biblioteci din întreaga lume), iar sub aspect formativ, stimularea interesului pentru cunoaștere, precum și formarea deprinderilor elevilor de a-și căuta singuri informația dorită: cuvinte-cheie, teme, domenii etc. Marele dezavantaj al acestui mijloc îl reprezintă pericolul de a deveni dependent de anumite programe.

Bibliografie:

1. Adăscăliței, Adrian, *Instruirea asistată de calculator*, Editura Polirom, Iași, 2007;
2. Ceobeanu, Ciprian, *Învățarea în mediul virtual. Ghid de utilizare a calculatorului în educație*, Editura Polirom, Iași, 2016;
3. Cerghit, Ioan, *Tehnici moderne de instruire. Curs teoretic și practice*, București, 1974;
4. Dima, Andreea, *Metoda instruirii asistate de calculator în predarea limbii și literaturii române: didactica specialității*, Editura Aius Print, Craiova, 2010;
5. Ilie, Emanuela, *Didactica limbii și literaturii române*, Editura Polirom, Iași, 2014;

DEZVOLTAREA COMPETENȚELOR DE CITIT ÎN CICLUL PRIMAR

Prof. înv. primar Elena MANDACHE
Școala Gimnazială Nr.6 Vulcan, jud. Hunedoara

Gustul pentru lectură se formează încă de la vârste fragede, în familie. Dar câte mame mai stau să citească povești și basme copiilor ? Câți părinți urmăresc împreună cu copiii un film educativ ? Câți părinți selectează cărțile sau emisiunile TV ? Câți părinți comentează activitatea de la școală cu copiii lor ?

Să nu uităm, că scopul lecturii, este acela de a forma progresiv un tânăr cu o cultură comunicatională și literară de bază, capabil să înțeleagă lumea din jurul său, să comunice și să interacționeze cu semenii, exprimându-și gânduri, stări, sentimente, opinii, să fie sensibil la frumosul din natură și la cel creat de om. La vârsta școlară mică se pun bazele formării personalității copilului: valorificarea capacităților intelectuale prin formarea unei motivații intrinseci pozitive, dezvoltarea intereselor, asigurarea echilibrului emoțional, formarea unei imagini despre sine și despre alții, capacitatea de a opera cu criterii morale și de adaptare normativă.

Evoluția individului uman are loc pe baza unor legități proprii ale căror mecanisme sunt ereditatea, mediul și educația. La vârstele mici, factorii biologici imprimă evoluției copilului un ritm alert. Dar dezvoltarea psihică și socială este dependentă de experiența de viață, de acumulările și conduitele exersate și concretizate în priceperi, deprinderi și obișnuințe, de structurile generate de procesele de acomodare la mediul concret. Achizițiile în planul proceselor, funcțiilor și caracteristicilor psihice se structurează în comportamente diferențiate pe vârste și individual. Valorificarea de către copil a datelor ereditare prin experiențe proprii în anumite cadre de mediu vor duce la construirea unei identități proprii și definitorii. Între nivelul dezvoltării individuale și calitatea învățării există o relație de interdependență.

Efectele învățării se evidențiază mai pregnant în copilărie și tinerețe datorită plasticității, permeabilității și receptivității mai pronunțate la această vârstă. La rândul său, învățarea este dependentă de nivelul dezvoltării. Aprecierea nivelului de dezvoltare al individului se face în funcție de gradul maturizării și dezvoltării sale psiho-individuale și psihosociale permițând evaluări și previziuni cu privire la integrarea lui socială, la comportamentul real sau probabil. Esența acestor fenomene se particularizează în funcție de vârstă și se individualizează în funcție de interacțiunea ereditate-mediu-educație, fapt care impune din punct de vedere pedagogic adoptarea unor strategii instructiv-educative adecvate evoluției subiecților. Tendința ultimilor ani, în ceea ce privește studierea limbii române în învățământul primar, înclină către inițierea elevilor în primul rând, în actul comunicării pentru formarea unui tânăr cu o cultură comunicatională, capabil să înțeleagă lumea din jurul său, să comunice și să interacționeze cu semenii, exprimându-și gânduri, stări, sentimente, opinii, să-și utilizeze în mod eficient și creativ capacitățile proprii pentru rezolvarea unor probleme concrete în viața de zi cu zi, să poată continua în orice fază a existenței sale procesul de învățare. Atenția care se dă comunicării în clasele primare și nu numai, nu este întâmplătoare. Elevii sunt pregătiți pentru viață și în viață, în primul rând, ei comunică. Limba română, ca limbă maternă și ca obiect de studiu, ocupă locul central în ansamblul general de pregătire al elevilor, fiind principalul mijloc de comunicare și informare. A comunica este numai aparent ușor. Trebuie să cunoști și să stăpânești regulile fără de care mesajul transmis nu este perceput sau nu produce efectele dorite.

Calitatea procesului de comunicare eficientă va duce în final la formarea capacității de comunicare corespunzătoare pentru tinerii pe care îi formăm. Un alt element care se urmărește prin

intermediul predării integrate constă în faptul că obiectivele nu mai vizează, în mod expres, asimilarea de cunoștințe, ci ele se formează în situații concrete de comunicare. Noua abordare impune ca o necesitate formarea elevilor în spirit activ-participativ, dezvoltă la elevul de vârstă școlară mică un ansamblu de atitudini și motivații ce-l vor ajuta în continuare în studiul limbii și literaturii române, stimulează interesul pentru formarea și dezvoltarea competențelor elementare de comunicare. Comunicarea este deosebit de importantă. Ea poate fi grea sau plictisitoare dacă nu este bine organizată, cu obiective clare, nu se realizează în forme de activitate variate și atrăgătoare. În lecții nu vom transmite reguli pe care elevii să le învețe, ci vom forma și consolida deprinderi de comunicare. Școlarii înțeleg logica limbii, bogăția ei și se deprind să folosească în mod corect și conștient, atât în vorbire, cât și în scriere, o exprimare corectă. Ei reușesc să înțeleagă mai bine gândurile altora și să se folosească de limbă ca mijloc de comunicare, de acumulare a unor cunoștințe. Învățarea cunoștințelor de limbă asigură, în același timp, cultivarea „zestrei” lingvistice a copiilor și contribuie la stimularea proceselor de cunoaștere, a gândirii abstracte, în mod deosebit. Privit în contextul prezentat mai sus, scopul fundamental al studiului limbii române este cultivarea limbajului elevilor, înțelegând prin limbaj, procesul de exprimare a ideilor și sentimentelor prin mijlocirea limbii. Această disciplină are un pronunțat caracter practic, deși operează cu abstracțiuni. Finalitatea studierii acestei discipline nu o constituie acumularea unui anumit număr de reguli, fără ca acestora să li se asigure o valoare funcțional - practică. A nu ține seama de acest lucru înseamnă a face de-a dreptul imposibilă însuși învățarea regulilor și normelor gramaticale, deoarece acestea nu pot fi însușite decât prin procesul aplicării lor în practica exprimării. Cunoscându-se faptul că în studiul limbii se operează cu abstracțiuni, este cât se poate de elocvent rolul pe care-l are această disciplină în dezvoltarea gândirii logice a elevilor. Acest adevăr este și mai relevant dacă se are în vedere legătura indisolubilă dintre limbă și gândire, faptul că gândirea se concretizează prin intermediul limbii.

Cultivarea limbajului oral și scris se realizează practic prin toate disciplinele de învățământ ale ciclului primar, cu precădere prin obiectul limba română. Rafinarea exprimării, diversificarea și nuanțarea ei depind de modul de stăpânire a resurselor limbii române. Realizarea unei exprimări corecte, expresive și nuanțate, civilizate, presupune un efort de elaborare privind alegerea cuvintelor, organizarea contextului sub coordonarea normelor standard de constituire și operaționalizare a limbii. Învățarea limbii se realizează în situații simulate de viață, contribuind astfel nu numai la dezvoltarea limbajului activ, ci și la cultivarea unui simț lingvistic, la sesizarea semnificațiilor sociale și funcționale ale limbii, pregătind elevii pentru cunoașterea și întrebuintarea stilurilor funcționale ale limbii literare. Deficiențele de exprimare, care îngreunează comunicarea verbală, vizează, în general: sărăcia vocabularului, decalajul mare între vocabularul activ și cel pasiv, folosirea unor cuvinte a căror semnificație nu a fost corect înțeleasă.

Curriculumul de limba română pentru învățământul primar, componentă fundamentală a parcursului de învățare oferit elevilor în contextul școlarității obligatorii, insistă asupra dezvoltării competențelor elementare de comunicare orală și scrisă a copiilor, precum și pe structurarea la elevi a unui sistem de atitudini și de motivații care vor încuraja studiul limbii române, vor forma la elevi deprinderi de civilizația comunicării, dezvoltând armonios personalitatea micilor școlari sub aspect atitudinal și comportamental. În societatea de azi, din cauza altor componente informative – radioul, televiziunea, cinematograful și Internetul – cartea poate trece aproape neobservată.

Fără a minimaliza importanța celorlalte mijloace moderne de informare și culturalizare, trebuie spus că nimic nu poate înlocui cartea. În afara cărții nu poate fi concepută o cultură sistematică a individului și a societății.

Lectura are ca scop să dezvolte gustul elevilor pentru citit și să-i facă să iubească cartea, să le satisfacă interesul pentru a cunoaște viața, oamenii și faptele lor. Din cărți, copiii află multe lucruri despre anotimpuri, viața animalelor și a plantelor, despre descoperiri geografice, despre evenimente și personalități literare, artistice, istorice, despre frumusețile și bogățiile patriei. Cărțile le vorbesc și despre sentimentele omenești, despre prietenie, cinste, omenie. Citirea cărților

contribuie la îmbogățirea cunoștințelor elevilor, la formarea unui vocabular bogat, la dezvoltarea exprimării. Eroii cărților devin modele pentru elevi. Copiii au impresia că participă direct la fapte și evenimente din cuprinsul cărții. Pe unii eroi îi iubesc, pe alții îi urăsc. Ceea ce citesc în copilărie se întipărește în amintirea lor pentru toată viața și influențează dezvoltarea personalității. Lectura oferă copilului posibilitatea de a-și completa singur cunoștințele, de a le îmbogăți.

Gustul pentru citit se formează printr-o muncă perseverentă a factorilor educaționali (familia și școala). Pentru a fi eficientă, lectura necesită nu numai îndrumare ci și control. Forma de îndrumare a lecturii folosită cel mai des este povestirea. Elevii citesc povestirea, de regulă acasă, iar în oră povestesc lectura citită. Conținutul povestirii este redat de mai mulți elevi, ceea ce duce la activizarea și antrenarea lor în activitate. Elevii se întrec în a povesti cât mai mult și mai frumos, antrenând astfel și pe cei mai puțin dornici de lectură. Deoarece și familia are un rol important în formarea și dezvoltarea gustului pentru lectură, am încercat să implic și părinții elevilor în anumite acțiuni. Au fost invitați să participe la serbările, șezătorile organizate. Fiind prezenți, au avut ocazia de a observa cum se prezintă fiecare copil. Au fost îndrumați cum să acționeze, pentru a-i obișnui pe copii să lectureze. Am recomandat părinților, să povestească copilului, în fiecare zi câte o poveste, ținând cont și de dorința lui de a reasculta o poveste foarte îndrăgită. Să roage copilul să povestească pentru a-i îmbunătăți capacitatea de concentrare și de redare a informațiilor. Am amintit faptul că, stând un număr mare de ore în fața calculatorului, copilul întâmpină numeroase probleme în redarea unei întâmplări reale sau din lecturile sale.

Orice plimbare poate fi un motiv pentru lectură, dar un alt fel de lectură - cea a semnelor de circulație, a comportamentului, a culorilor, a reacțiilor celorlalți. Orice călătorie prin și în afara localității este, de asemenea, un prilej pentru a povesti istoricul locurilor, pentru amintiri și impresii. Am sugerat părinților, ca în momentele lecturii, copilul să fie încurajat să redea prin desen ceea ce a înțeles sau să asculte muzică potrivită textului audiat. Ținând cont de faptul că dezvoltarea cognitivă și emoțională a copiilor este diferită, părinții trebuie să fie atenți la dezvoltarea armonioasă, evitând comparațiile cu alții copii și observațiile care îi pot inhiba.

Bibliografie:

1. *** (2006), *Învățământul primar*, Nr.4, Ed. Miniped, București;
2. Crăciun, Corneliu: *Metodica predării limbii române în învățământul primar*, Ed. Emia, Deva, 2001;
3. Cornea, Paul: *Introducere în teoria lecturii*, Ed. Minerva, București, 1988;
4. Goia, Vistian: *Didactica limbii și literaturii române pentru gimnaziu și liceu*, Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 2000;
5. Pamfil, Alina - *Didactica limbii și literaturii române*, Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 2000;
6. Nuță, Silvia - *Metodica predării limbii române în clasele primare, vol. I și II*, Ed. Aramis, 2000, București;
7. I. Șerdean - *Metodica predării limbii române în învățământul primar*, E.D.P București, 1988.

IMPORTANȚA EVALUĂRII ÎNȚIALE ÎN ACTIVITATEA DIDACTICĂ

Prof. înv. primar Elena MANDACHE
Școala Gimnazială Nr.6 Vulcan, jud. Hunedoara

Evaluarea inițială oferă elevului și profesorului o reprezentare a potențialului de învățare, dar și a eventualelor lacune ce trebuie completate și a unor aspecte ce necesită corectare sau îmbunătățite. Ea nu își propune aprecierea performanțelor globale ale elevilor sau ierarhizarea lor și astfel se recomandă raportarea la bareme de evaluare (apreciere).

Scopul evaluării inițiale este cu atât mai bine atins, cu cât reușim să-i determinăm pe elevi să fie receptivi și să înțeleagă importanța evaluării școlare, pentru ca ei să trateze cu seriozitate rezolvarea sarcinilor propuse, să le fie trezită motivația cunoașterii și dorința soluționării corecte a problemelor enunțate. Înțelegând-o ca un exercițiu util activității de învățare și nu ca o evaluare propriu-zisă care implică emoții, mai ales că rezultatele ei nu se consemnează în catalog, elevii se pot concentra liber și în mod expres asupra rezolvării itemilor propuși și astfel rezultatele ei pot reflecta obiectiv dacă elevii au pregătirea necesară creării premiselor favorabile unei noi învățări.

Alături de predare și învățare, evaluarea reprezintă o funcție esențială și o componentă a procesului de învățământ. Cele trei forme de evaluare (inițială, formativă și sumativă) sunt în relație de complementaritate, determinată de funcțiile lor în demersul evaluativ.

Referitor la importanța evaluării inițiale, Ausubel preciza că ”ceea ce influențează cel mai mult învățarea sunt cunoștințele pe care elevul le posedă la plecare. Asigurați-vă de ceea ce el știe și instruiți-l în consecință”. Ea oferă profesorului și elevului posibilitatea de a avea o reprezentare cât mai exactă a situației existente și de a formula cerințele următoare. Pe baza informațiilor evaluării inițiale se planifică demersul pedagogic imediat următor și eventual a unor programe de recuperare.

Pentru ca evaluarea inițială să fie urmată de rezultatele scontate, e nevoie să se țină seama de următoarele:

- tratarea diferențiată a elevilor;
- selecția riguroasă a conținutului învățării;
- utilizarea acelor metode și procedee didactice care să antreneze cel mai mult capacitățile intelectuale, care asigură învățarea activă și formativă;
- îmbinarea eficientă și alternarea formelor de activitate la clasă (frontală, individuală și pe grupe).

Evaluarea predictivă poate fi considerată o strategie psihopedagogică distinctă, deoarece poate fi desfășurată nu numai la începutul anului școlar, ci și la mijlocul sau sfârșitul lui, atât înaintea unor teme, cât și în orice moment al ei. Pe de altă parte, această strategie nu se limitează la testarea cunoștințelor elevilor, deoarece își propune, de cele mai multe ori, și evidențierea unor priceperi și aptitudini. Evaluarea inițială este utilă pentru refacerea sau remedierea unor stări de fapt, pentru aplicarea unui scurt program de recuperare și/sau de refacere a noțiunilor fundamentale ce vor fi implicate în susținerea învățării următoare, pentru a omogeniza, într-un fel, fondul de cunoștințe și abilități indispensabile unui nou proces.

Pentru a crește impactul pozitiv al evaluării inițiale, am evidențiat reușitele elevilor până în acel moment. Aceste reacții au contribuit la creșterea încrederii în forțele proprii și au catalizat energii noi în direcția realizării planului individualizat de învățare. Atenția va fi concentrată întotdeauna pe aspecte care pot face obiectul schimbării, cu evitarea supraîncărcării elevilor cu excesiv de mult feedback transmis într-o singură sesiune. Se vor urmări căile de mers împreună înainte, prin împărtășirea ideilor și explorarea soluțiilor posibile și nu prin formularea excesivă de sugestii. Întotdeauna am ales cu mare atenție itemii care au alcătuit evaluarea inițială, ținând seama de prevederile curriculumului pentru învățământul primar și pentru ca aceasta să reflecte cât mai obiectiv nivelul de pregătire al elevilor, pe care să se plieze cât mai bine pregătirea următoare.

Evaluarea în general, deci și cea inițială, are rolul de a regla permanent și a forma în spiritul unor decizii realiste atât cu privire la curriculum cât și la resursele umane implicate. Importanța ei este cu atât mai mare, cu cât este cunoscut faptul că” este mai ușor să previi decât să vindecii”. Astfel și în cadrul procesului de evaluare, prevenirea și controlul sau monitorizarea permanentă a nivelului de reușită a elevilor pot contribui la intervenții și decizii pertinente și prompte din partea cadrului didactic.

O evaluare inițială, urmată de o evaluare continuă constituie un autentic instrument de lucru al dascălului, cu ajutorul căruia se perfecționează activitatea pusă în beneficiul școlarului.

Procesul evaluativ își îndeplinește pe deplin funcția majoră numai atunci când, atât dascălul cât și școlarii reușesc să colaboreze nu pentru că trebuie, ci pentru că își doresc acest lucru, fiecare îmbunătățindu-și comportamentul în funcție de reacțiile celuilalt.

Bibliografie:

- Radu, I. T., Teorie și practică în evaluarea eficienței învățământului, Editura Didactică și Pedagogică București, 1981.
- Radu, I. T., Evaluarea în procesul didactic, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2000.
- Stoica, A., Evaluarea în învățământul primar. Descriptori de performanță, Editura Humanitas Educațional, București, 1998.

METODE ALTERNATIVE DE EVALUARE

Prof. înv. primar Elena MANDACHE
Școala Gimnazială Nr.6 Vulcan, jud. Hunedoara

Într-o lume dinamică, schimbarea, progresul se manifestă în plan științific, metodologic, instrumental, la nivelul tehnicilor și tehnologiilor, dar și la nivelul mentalităților, atitudinilor și comportamentelor. Ca urmare, procesul învățării moderne nu poate face abstracție de aceste schimbări. Devine necesară promovarea învățării în grup, a metodelor și strategiilor care să asigure continuumul învățării.

Utilizarea și aplicarea metodelor educaționale alternative presupune automat și utilizarea unor metode alternative de evaluare. Astfel în practica școlară s-au îmbunătățit metodele și tehnicile de evaluare în scopul realizării unor corelații eficiente între predare-învățare-evaluare și pentru a atinge dezideratele propuse pentru formarea personalității autonome, libere și creatoare.

Evaluarea este parte integrantă a procesului de predare-învățare. Importanța demersului evaluativ devine din ce în ce mai accentuată și recunoscută în ansamblul reformei educaționale întreprinse în momentul de față.

Capacitățile intelectuale pe care dorim să le dezvoltăm elevilor au un caracter complex, multi- și interdisciplinar. De exemplu, capacitatea de a rezolva probleme este comună matematicii, fizicii, chimiei etc. Capacitatea de a citi și înțelege un text este utilă nu numai la limba română sau în învățarea limbilor străine, dar și la istorie, geografie, economie.

Deși importante pentru testarea cunoștințelor și capacităților de bază, metodele tradiționale de evaluare nu mai sunt eficiente în situații ca cele descrise mai sus. Ca urmare, trebuie folosite metode de evaluare care să facă apel la creativitatea elevului, la gândirea divergentă, generalizări sau lucrul în echipă.

Cele mai importante finalități ale evaluării procesului instructiv-educativ, în ultimul timp, se concretizează în: cunoștințe și capacități; atitudini (practice, sociale, științifice etc.); interese; capacitatea de a face aprecieri de valoare (opinii, adaptări atitudinale și comportamentale etc.)

Pornind de la această realitate, strategiile moderne de evaluare caută să accentueze acea dimensiune a acțiunii evaluative care să ofere elevilor suficiente și variate posibilități de a demonstra ceea ce știu dar, mai ales, ceea ce pot să facă.

Principalele metode alternative sau complementare de evaluare al căror potențial formativ susține individualizarea actului educațional prin sprijinul elevului sunt:

- a) Observarea sistematică a activităților și a comportamentului elevilor;
- b) Investigația;
- c) Proiectul;
- d) Portofoliul;
- e) Autoevaluarea.

Observarea sistematică a activităților și a comportamentului elevilor în timpul activității didactice este o tehnică de evaluare ce furnizează învățătorului o serie de informații, diverse și complete, greu de obținut astfel prin intermediul metodelor de evaluare tradițională. Observarea este adeseori însoțită de aprecierea verbală asupra activității/răspunsurilor elevilor.

Investigația presupune obiective care urmăresc: înțelegerea și clarificarea sarcinilor; aflarea procedeelelor pentru găsirea de informații; colectarea și organizarea datelor sau informațiilor necesare; formularea și testarea ipotezelor de lucru; schimbarea planului de lucru sau colectarea altor date dacă este necesar; scrierea unui scurt raport privind rezultatele investigației. Oferă elevului posibilitatea de a aplica în mod creator cunoștințele însușite și de a explora situații noi de învățare, pe parcursul unei ore de curs.

Proiectul reprezintă o metodă alternativă de evaluare care se desfășoară pe parcursul a câtorva zile, câtorva săptămâni și, uneori, pe perioade chiar mai lungi. Titlul și conținutul proiectului de cercetare dat elevilor vor fi alese cu foarte mare grijă. Este o formă de evaluare puternic motivantă pentru elevi, deși implică un volum de muncă sporit – inclusiv activitatea individuală în afara clasei.

În alegerea proiectului trebuie să se țină seama ca elevii să aibă un anumit interes pentru subiectul respective, să cunoască dinainte unde își pot găsi sursele de documentare, să fie dornici de a crea un produs de care să fie mândri.

Planul de lucru, precizările și clarificările vor fi făcute în clasă, urmând ca elevul să continue activitatea în mod independent.

Spre deosebire de investigație, proiectul de cercetare are un caracter practic mult mai accentuat. Modul său de realizare se face conform pașilor cunoscuți în metodologia cercetării.

Portofoliul este un instrument de evaluare complet, prin care se urmărește progresul la o anumită disciplină, dar și atitudinea elevului față de acea disciplină. El reprezintă „cartea de vizită” a elevului urmărind procesul global înregistrat de acesta, nu numai în ceea ce privește cunoștințele achiziționate pe o unitate mare de timp, dar și atitudinile acestuia; este un mijloc de a valoriza munca individuală a elevului, acționând ca factor al dezvoltării personalității, rezervându-i elevului un rol activ în învățare.

Portofoliile sunt foarte utile, deoarece prin folosirea lor la clasa de elevi aceștia devin parte a sistemului de evaluare și pot să-și urmărească, pas cu pas, propriul progres; elevii și profesorii pot colabora în ariile de îmbunătățire a activităților; elevii, profesorii și părinții pot avea un dialog concret despre ceea ce elevii pot realiza și despre progresul care poate fi făcut în acel domeniu pe viitor; factorii de decizie, având la dispoziție portofoliile elevilor, vor avea o imagine mai clară asupra a ceea ce se realizează în clasă.

Autoevaluarea permite aprecierea propriilor performanțe în raport cu obiectivele operaționale. Are drept scop să-i ajute pe elevi să-și dezvolte capacitățile de autocunoaștere și de autoevaluare, să compare nivelul la care au ajuns cu nivelul cerut de obiectivele învățării și de standardele educaționale, să-și dezvolte un program propriu de învățare, să-și autoevalueze și valorizeze atitudini și comportamente. Autoevaluarea trebuie făcută sub atenta îndrumare a învățătorului.

Toate aceste metode complementare de evaluare asigură o alternativă la formulele tradiționale, a căror prezență este preponderentă în activitatea curentă la clasă, oferind alte opțiuni metodologice și instrumentale care îmbogățesc practica evaluativă.

În concluzie, procesul evaluativ își relevă deplin funcțiile feed-back, atunci când învățătorul și elevii se regăsesc în calitate de parteneri în cadrul procesului educațional. Aceasta presupune ca fiecare dintre interlocutori să conștientizeze rolul pe care îl deține la nivelul interacțiunii didactice și să folosească reacțiile partenerului pentru a-și optimiza propriul comportament.

Bibliografie:

1. Cristea, S., "Dicționar de pedagogie", Ed. Litera, București : Chișinău, 2000
2. Manolescu, M., Evaluarea școlară – un contract pedagogic, Editura D. Bolintineanu, București, 2002
3. Radu, I.T., Evaluarea în procesul didactic, București, EDP, 2000

METODE DE ÎNVĂȚĂMÂNT INTERACTIVE ȘI UTILIZAREA ACESTORA ÎN ACTIVITATEA DIDACTICĂ

Prof. înv. primar Elena MANDACHE
Școala Gimnazială Nr.6 Vulcan, jud. Hunedoara

Prin „metodă de învățământ” se înțelege o modalitate comună de acțiune a cadrului didactic și a elevilor în vederea realizării obiectivelor pedagogice. Cu alte cuvinte, metoda reprezintă „un mod de a proceda care tinde să plaseze elevul într-o situație de învățare, mai mult sau mai puțin dirijată”. Sub raportul structurării, metoda este un ansamblu organizat de operații, de procedee. În anumite situații, o metodă poate deveni procedeu în cadrul altei metode (ex. problematizarea poate fi inclusă într-o demonstrație).

Metodologia didactică desemnează sistemul metodelor utilizate în procesul de învățământ precum și teoria care stă la baza acestuia. Sunt luate în considerare: natura, funcțiile, clasificarea metodelor de învățământ, precum și caracterizarea, descrierea lor, cu precizarea cerințelor de utilizare.

Metodele de învățământ sunt un element de bază al strategiilor didactice, în strânsă relație cu mijloacele de învățământ și cu modalitățile de grupare a elevilor. De aceea, opțiunea pentru o anumită strategie didactică condiționează utilizarea unor metode de învățământ specifice. Totodată, metodele de învățământ fac parte din condițiile externe ale învățării, care determină eficiența acestora. De aici decurge importanța alegerii judicioase a metodelor corespunzătoare fiecărei activități didactice.

Sistemul metodelor de învățământ conține:

- metode tradiționale, cu un lung istoric în instituția școlară și care pot fi păstrate cu condiția reconsiderării și adaptării lor la exigențele învățământului modern;
- metode moderne, determinate de progresele înregistrate în știință și tehnică, unele dintre acestea de exemplu, se apropie de metodele de cercetare științifică, punându-l pe elev în situația de a dobândi cunoștințele printr-un efort propriu de investigație experimentală; altele valorifică tehnica de vârf (simulatoarele, calculatorul).

În școala modernă, dimensiunea de bază în funcție de care sunt considerate metodele de învățământ este caracterul lor activ, adică măsura în care sunt capabile să declanșeze angajarea elevilor în activitate, concretă sau mentală, să le stimuleze motivația, capacitățile cognitive și creatoare.

Metodele interactive de grup sunt modalități moderne de stimulare a învățării și dezvoltării personale încă de la vârstele timpurii, sunt instrumente didactice care favorizează interschimbul de idei, de experiențe, de cunoștințe. Interactivitatea presupune o învățare prin comunicare, prin colaborare, produce o confruntare de idei, opinii și argumente, creează situații de învățare centrate pe disponibilitatea și dorința de cooperare a copiilor, pe implicarea lor directă și activă, pe influența reciprocă din interiorul microgrupurilor și interacțiunea socială a membrilor unui grup. Implementarea acestor instrumente didactice moderne presupune un cumul de calități și disponibilități din partea cadrului didactic: receptivitate la nou, adaptarea stilului didactic, mobilizare, dorință de autoperfecționare, gândire reflexivă și modernă, creativitate, inteligența de a accepta noul și o mare flexibilitate în concepții.

Uneori considerăm educația ca o activitate în care continuitatea e mai importantă decât schimbarea. Devine însă evident că trăim într-un mediu a cărui mișcare este nu numai rapidă ci și imprevizibilă, chiar ambiguă. Nu mai știm dacă ceea ce ni se întâmplă este “bine” sau “rău”. Cu cât mediul este mai instabil și mai complex, cu atât crește gradul de incertitudine. Datorită progresului tehnologic și accesului sporit la cunoaștere și la resurse ne putem propune și realiza schimbări la care, cu câțva timp în urmă nici nu ne puteam gândi. Trebuie, deci, să ne modificăm modul în care gândim prezentul și viitorul educației pe care îl dăm generației următoare având în vedere aceste aspecte. Nu ne mai putem permite o unitate școlară “muzeu”, orientată spre trecut, care pune accent pe cunoștințe, ci avem nevoie de o școală ce-i pregătește pe copii pentru viitor, punând accent pe competențele sociale și de comunicare. E bine ca profesorul să modeleze tipul de personalitate necesar societății cunoașterii, personalitate caracterizată prin noi dimensiuni: gândire critică, creativă, capacitate de comunicare și cooperare, abilități de relaționare și lucru în echipă, atitudini pozitive și adaptabilitate, responsabilitate și implicare.

Un învățământ modern, bine conceput permite inițiativa, spontaneitatea și creativitatea copiilor, dar și dirijarea, îndrumarea lor, rolul profesorului căpătând noi valențe, depășind optica tradițională prin care era un furnizor de informații.

În organizarea unui învățământ centrat pe copil, profesorul devine un coparticipant alături de elev la activitățile desfășurate. El însoțește și încadrează copilul pe drumul spre cunoaștere.

Utilizarea metodelor interactive de predare – învățare în activitatea didactică contribuie la îmbunătățirea calității procesului instructiv - educativ, având un caracter activ – participativ și o reală valoare activ – formativă asupra personalității elevului.

Creierul funcționează asemenea unui computer, acesta din urmă a fost proiectat și creat după modelul de funcționare al creierului. Pentru ca un computer să înceapă să funcționeze trebuie să apăsăm butonul de pornire. În cazul în care cadrul didactic este „pasiv”, butonul „pornire” al creierului nostru este activat. Unui computer îi este necesar pentru a fi în stare de funcționare de un soft adecvat pentru a interpreta datele introduse. Similar, creierul nostru are nevoie să facă unele conexiuni cu ideile ancoră deja cunoscute.

Când învățarea este „pasivă”, creierul nu face aceste legături. Un computer nu reține informația procesată decât dacă acționăm butonul „salvare”. Creierul nostru trebuie să testeze informația sau să o explice altcuiva pentru a o stoca.

Profesorii își inundă elevii cu propriile lor gânduri profunde și bine organizate. Profesorii recurg prea des la explicații și demonstrații de genul „hai-să-ți-arăt-cum”. Desigur că, prezentarea poate face o impresie imediată asupra creierului, dar în absența unei memorii excepționale, elevii nu pot reține prea mult pentru perioada următoare. Un profesor, oricât de strălucit orator ar fi, nu se poate substitui creierelor elevilor și deci nu poate face activitatea care se desfășoară individual în mintea fiecăruia. Elevii înșiși trebuie să organizeze ceea ce au auzit și văzut într-un tot ordonat și plin de semnificații. Dacă elevilor nu li se oferă ocazia discuției, a investigației, a acțiunii și eventual a predării, învățarea nu are loc.

Bibliografie:

1. Bontaș, Ioan, Pedagogie, București, Editura All, 1994
2. Cerghit Ioan, Neacșu Ioan, Negreț-Dobridor Ion, Pânișoară Ion Ovidiu, Prelegeri pedagogice, Editura Polirom, Iași, 2001.
3. Cerghit, Ioan, Metode de învățământ, ediția a III-a, București, Editura Didactică și

Pedagogică, R.A., București, 1997

4. Ionescu Miron, Radu Ion, Didactica modernă, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1995.

5. Cucoș, Constantin, Pedagogie, Iași, Editura Polirom, 1996

6. Dulamă, M. E., Metode, strategii și tehnici didactice activizante, Editura Clusium, 2002

IMPACTUL RESURSELOR EDUCAȚIONALE ASUPRA ÎNVĂȚĂRII

Prof. Vasilica MIHALACHE

Liceul Tehnologic „Tudor Vladimirescu” Tudor Vladimirescu, jud. Galați

Educația este un pilon fundamental al dezvoltării individuale și sociale. În acest context, resursele educaționale joacă un rol crucial în modelarea procesului de învățare și în atingerea obiectivelor educaționale. Acest articol explorează impactul profund pe care resursele educaționale îl au asupra învățării, analizând diverse tipuri de resurse, beneficiile și provocările asociate cu utilizarea lor, precum și direcțiile viitoare în acest domeniu.

Tipuri de Resurse Educaționale

Resursele educaționale cuprind o gamă largă de materiale și instrumente utilizate pentru a facilita învățarea. Acestea pot fi clasificate în mai multe categorii:

Resurse tradiționale: Manuale, cărți, materiale tipărite, tabla și creta.

Resurse tehnologice: Calculatoare, tablete, software educațional, platforme de învățare online, resurse multimedia.

Resurse umane: Profesori, tutori, mentori, experți în domeniu.

Resurse comunitare: Muzee, biblioteci, centre culturale, organizații non-guvernamentale.

Impactul Resurselor Educaționale Asupra Învățării

Resursele educaționale influențează învățarea în multiple moduri:

Creșterea accesibilității la informație: Resursele moderne, cum ar fi internetul și platformele online, oferă acces instantaneu la o cantitate vastă de informații, depășind limitările resurselor tradiționale.

Personalizarea învățării: Tehnologia permite adaptarea materialelor și metodelor de predare la nevoile individuale ale fiecărui elev, asigurând o învățare mai eficientă.

Îmbunătățirea interactivității și a implicării: Resursele multimedia și interactive, cum ar fi simulările și jocurile educaționale, stimulează implicarea activă a elevilor și facilitează înțelegerea conceptelor complexe.

Dezvoltarea abilităților digitale: Utilizarea resurselor tehnologice contribuie la dezvoltarea abilităților digitale esențiale în societatea contemporană.

Promovarea colaborării și a comunicării: Platformele online și instrumentele de colaborare facilitează interacțiunea dintre elevi și profesori, stimulând schimbul de idei și colaborarea.

Accesul la educație de calitate: Resursele educaționale deschise (RED) oferă acces gratuit la materiale educaționale de înaltă calitate, reducând inegalitățile în educație.

Beneficiile Utilizării Resurselor Educaționale

Utilizarea eficientă a resurselor educaționale aduce numeroase beneficii:

Îmbunătățirea rezultatelor școlare: Elevii care au acces la resurse variate și de calitate obțin rezultate școlare mai bune.

Creșterea motivației și a interesului pentru învățare: Resursele interactive și captivante stimulează curiozitatea și dorința de a învăța.

Dezvoltarea gândirii critice și a creativității: Resursele care încurajează explorarea și experimentarea contribuie la dezvoltarea abilităților de gândire critică și a creativității.

Pregătirea pentru viața profesională: Abilitățile digitale și competențele dezvoltate prin utilizarea resurselor moderne sunt esențiale pentru succesul în carieră.

Învățarea pe tot parcursul vieții: Resursele educaționale online facilitează accesul la educație și formare continuă, sprijinind învățarea pe tot parcursul vieții.

Provocări și Limite

În ciuda beneficiilor, utilizarea resurselor educaționale prezintă și provocări:

Inegalitatea accesului la resurse: Diferențele socio-economice pot limita accesul unor elevi la resurse de calitate, în special la cele tehnologice.

Calitatea și relevanța resurselor: Nu toate resursele educaționale sunt de înaltă calitate sau relevante pentru obiectivele de învățare.

Dependența de tehnologie: Utilizarea excesivă a tehnologiei poate duce la dependență și la diminuarea abilităților sociale și de comunicare.

Necesitatea formării profesorilor: Profesorii trebuie să fie instruiți să utilizeze eficient resursele moderne și să integreze tehnologia în procesul de predare.

Costurile ridicate: Achiziționarea și întreținerea resurselor tehnologice pot fi costisitoare pentru școli și instituții educaționale.

Direcții Viitoare

Viitorul resurselor educaționale este marcat de inovație și adaptare la noile tehnologii și tendințe:

Inteligența artificială (IA) și învățarea adaptivă: IA poate personaliza învățarea la un nivel fără precedent, adaptând conținutul și metodele de predare la nevoile individuale ale fiecărui elev.

Realitatea virtuală (VR) și realitatea augmentată (AR): Aceste tehnologii pot crea experiențe de învățare imersive și interactive, facilitând înțelegerea conceptelor abstracte.

Învățarea bazată pe jocuri (gamification): Utilizarea elementelor de joc în educație poate crește motivația și implicarea elevilor.

Învățarea mobilă (mobile learning): Accesul la educație prin dispozitive mobile permite învățarea în orice moment și loc.

Resurse educaționale deschise (RED): Promovarea și utilizarea RED pot reduce costurile educației și pot asigura accesul la materiale de calitate pentru toți.

Rolul Profesorului în Utilizarea Resurselor Educaționale

Profesorii joacă un rol esențial în maximizarea impactului resurselor educaționale. Ei sunt responsabili pentru:

Selectarea și evaluarea resurselor: Profesorii trebuie să aleagă resurse de înaltă calitate, relevante pentru obiectivele de învățare și adaptate la nevoile elevilor.

Integrarea resurselor în procesul de predare: Resursele nu trebuie utilizate izolat, ci integrate în mod eficient în lecții și activități, pentru a sprijini învățarea activă.

Facilitarea utilizării resurselor de către elevi: Profesorii trebuie să ofere instrucțiuni clare și suport pentru ca elevii să utilizeze resursele în mod eficient.

Monitorizarea și evaluarea impactului resurselor: Profesorii trebuie să evalueze modul în care resursele contribuie la învățarea elevilor și să ajusteze strategiile în consecință.

Dezvoltarea competențelor digitale: Profesorii trebuie să fie competenți în utilizarea resurselor tehnologice și să-i ajute pe elevi să-și dezvolte abilitățile digitale.

Impactul Resurselor Educaționale în Diferite Contexte Educaționale

Impactul resurselor educaționale poate varia în funcție de contextul educațional:

Învățământul primar și secundar: Resursele interactive și vizuale sunt deosebit de eficiente în captarea atenției elevilor mai tineri și în facilitarea înțelegerii conceptelor de bază.

Învățământul superior: Resursele online, bazele de date și instrumentele de colaborare sprijină cercetarea, învățarea autonomă și dezvoltarea abilităților de nivel înalt.

Educația adulților: Resursele flexibile și accesibile, cum ar fi cursurile online și materialele multimedia, permit adulților să învețe în ritmul propriu și în funcție de nevoile lor.

Educația specială: Resursele adaptate, cum ar fi software-ul de asistență și materialele multisenzoriale, sunt esențiale pentru a asigura accesul la educație pentru elevii cu nevoi speciale.

Educația în medii dezavantajate: Resursele educaționale deschise și tehnologia mobilă pot contribui la reducerea inegalităților și la asigurarea accesului la educație de calitate pentru toți.

Evaluarea Impactului Resurselor Educaționale

Evaluarea impactului resurselor educaționale este crucială pentru a determina eficacitatea acestora și pentru a îmbunătăți practicile educaționale. Metodele de evaluare pot include:

Evaluarea rezultatelor școlare: Compararea rezultatelor elevilor care utilizează resurse cu cele ale elevilor care nu le utilizează.

Chestionare și interviuri: Colectarea feedback-ului de la elevi, profesori și părinți cu privire la utilizarea și impactul resurselor.

Observații la clasă: Monitorizarea modului în care elevii interacționează cu resursele și modul în care acestea contribuie la învățare.

Analiza datelor de utilizare: Urmărirea modului în care elevii utilizează resursele online și identificarea tiparelor de utilizare.

Studii de caz: Analiza în profunzime a modului în care resursele sunt utilizate în contexte specifice și a impactului acestora.

Tendințe Actuale și Viitoare în Utilizarea Resurselor Educaționale

Pe lângă direcțiile menționate anterior, iată câteva tendințe actuale și viitoare în utilizarea resurselor educaționale:

Învățarea bazată pe proiecte (PBL): Resursele sunt utilizate pentru a sprijini proiecte complexe, care implică colaborare, cercetare și aplicarea cunoștințelor.

Învățarea personalizată: Resursele sunt adaptate la nevoile și interesele individuale ale elevilor, permițând un ritm de învățare personalizat.

Învățarea socială: Resursele facilitează interacțiunea și colaborarea între elevi, creând comunități de învățare online.

Analiza învățării (learning analytics): Datele despre utilizarea resurselor sunt analizate pentru a identifica tipare și pentru a îmbunătăți procesul de învățare.

Realitatea extinsă (XR): Integrarea realității virtuale, augmentate și mixte în educație, pentru experiențe imersive și interactive.

Considerații Etice în Utilizarea Resurselor Educaționale

Utilizarea resurselor educaționale ridică și probleme etice importante:

Confidențialitatea datelor: Protejarea datelor personale ale elevilor atunci când se utilizează resurse online.

Echitatea și incluziunea: Asigurarea accesului egal la resurse pentru toți elevii, indiferent de mediul socio-economic sau de nevoile speciale.

Drepturile de autor și proprietatea intelectuală: Respectarea drepturilor de autor atunci când se utilizează resurse create de alții.

Utilizarea responsabilă a tehnologiei: Promovarea utilizării responsabile și etice a tehnologiei în educație.

În concluzie resursele educaționale reprezintă un instrument puternic pentru transformarea învățării. Utilizarea lor eficientă poate îmbunătăți rezultatele școlare, poate crește motivația și poate pregăti elevii pentru succes în viața personală și profesională. Cu toate acestea, este esențial să se abordeze provocările legate de acces, calitate și etică, pentru a asigura o educație echitabilă și de înaltă calitate pentru toți. Viitorul resurselor educaționale este marcat de inovație și adaptare, cu tehnologii precum IA, VR/AR și analiza învățării, care promit să revoluționeze experiența de învățare.

Bibliografie:

- Bates, A. W. (2019). *Teaching in a digital age: Guidelines for designing teaching and learning*. Tony Bates Associates Ltd.
- UNESCO. (2019). *Resurse educaționale deschise (RED)*.
- Johnson, L., Adams Becker, S., Estrada, V., & Freeman, A. (2014). *NMC Horizon Report: 2014 Higher Education Edition*. The New Media Consortium.
- Siemens, G. (2005). Connectivism: A learning theory for the digital age. *International Journal of Instructional Technology and Distance Learning*, 2(1), 3-10.
- Wiley, D. (2014). *The access impact*. Open Education Group.

EFICIENȚA ÎN ÎNVĂȚARE: STRATEGII PENTRU UN SUCCES DURABIL

Prof. Vasilica MIHALACHE

Liceul Tehnologic „Tudor Vladimirescu” Tudor Vladimirescu, jud. Galați

Fundamentele Învățării Eficiente

Într-o lume în care informația abundă și schimbările sunt rapide, capacitatea de a învăța eficient este o competență esențială. Fie că suntem elevi, studenți sau profesioniști, optimizarea procesului de învățare ne deschide noi orizonturi și ne permite să ne adaptăm cu succes la provocările moderne.

Crearea unui Mediu Propice Învățării

Spațiul de studiu: Un mediu organizat, luminos și liniștit reduce distragerile și favorizează concentrarea. Organizarea materialelor de studiu și eliminarea obiectelor care distrag atenția sunt pași importanți.

Gestionarea timpului: Tehnica Pomodoro, care presupune intervale de studiu de 25 de minute urmate de pauze scurte, și prioritizarea sarcinilor previn procrastinarea și maximizează productivitatea.

Învățarea activă: Implicarea activă în procesul de învățare prin formularea de întrebări, predarea altora și crearea de hărți mentale transformă informația pasivă în cunoaștere activă.

Psihologia Învățării

Motivația: Înțelegerea motivației intrinseci și extrinseci ne ajută să ne menținem angajați în procesul de învățare. Stabilirea unor obiective clare și relevante crește motivația.

Stiluri de învățare: Identificarea stilului propriu de învățare (vizual, auditiv, kinestezic) ne permite să adaptăm metodele de studiu pentru a maximiza eficiența.

Gestionarea stresului: Tehnicile de relaxare și gestionare a stresului, cum ar fi meditația și exercițiile de respirație, îmbunătățesc concentrarea și memoria.

Strategii Avansate de Asimilare a Cunoștințelor

Tehnici de Memorare Eficientă

Repetiția spațiată: Revizuirea informațiilor la intervale regulate de timp consolidează memoria pe termen lung.

Tehnici mnemonice: Utilizarea acronimelor, rimelor și imaginilor mentale facilitează memorarea informațiilor complexe.

Flashcarduri: Utilizarea flashcardurilor pentru testarea cunoștințelor consolidează memoria și identifică lacunele.

Metode de Citire și Luare a Notițelor

Citirea activă: Sublinierea ideilor principale, adnotările și rezumatele îmbunătățesc înțelegerea textului.

Metoda Cornell: Această metodă de luare a notițelor structurează informația în mod eficient pentru revizuire.

Hărți mentale: Crearea de hărți mentale vizuale ajută la organizarea și memorarea informațiilor complexe.

Tehnici de Gândire Critică

Analiza și evaluarea: Dezvoltarea abilităților de analiză și evaluare a informațiilor ne permite să discernem între informațiile relevante și cele irelevante.

Rezolvarea de probleme: Aplicarea cunoștințelor pentru a rezolva probleme practice consolidează înțelegerea și dezvoltă gândirea critică.

Gândirea creativă: Stimularea creativității prin brainstorming și tehnici de generare a ideilor noi îmbunătățește capacitatea de învățare.

Consolidarea Cunoștințelor și Învățarea Continuă

Evaluarea și Aplicarea Cunoștințelor

Teste practice: Efectuarea de teste practice și simulări ne ajută să ne evaluăm cunoștințele și să identificăm punctele slabe.

Proiecte practice: Aplicarea cunoștințelor în proiecte practice consolidează înțelegerea și dezvoltă abilități practice.

Discuții și dezbateri: Participarea la discuții și dezbateri ne permite să ne consolidăm cunoștințele și să dezvoltăm abilități de comunicare.

Învățarea Continuă și Dezvoltarea Personală

Stabilirea obiectivelor: Stabilirea unor obiective clare și realiste ne menține motivați și concentrați.

Explorarea resurselor diverse: Utilizarea cărților, articolelor, videoclipurilor și podcasturilor ne extinde cunoștințele și ne menține mintea activă.

Reflecție și adaptare: Reflecția asupra procesului de învățare și adaptarea strategiilor în funcție de nevoile individuale ne asigură un progres continuu.

Importanța Comunității și a Mentoratului

Învățarea colaborativă: Participarea la grupuri de studiu și colaborarea cu colegii ne oferă perspective diverse și ne ajută să învățăm mai eficient.

Mentoratul: Căutarea unui mentor care să ne ghideze și să ne ofere feedback valoros accelerează procesul de învățare și ne ajută să ne atingem obiectivele.

Aspecte Avansate și Personalizate ale Învățării Eficiente

Neuroștiința și Învățarea

Plasticitatea creierului: Înțelegerea modului în care creierul se adaptează și se schimbă pe parcursul învățării ne permite să optimizăm procesul.

Somnul și memoria: Importanța somnului adecvat pentru consolidarea memoriei și îmbunătățirea performanței cognitive.

Nutriția și sănătatea creierului: Rolul unei alimentații sănătoase și al exercițiilor fizice în menținerea sănătății creierului și optimizarea funcțiilor cognitive.

Personalizarea Învățării

Învățarea adaptivă: Utilizarea tehnologiei pentru a personaliza conținutul și ritmul învățării în funcție de nevoile individuale.

Învățarea bazată pe proiecte: Implicarea în proiecte practice și relevante pentru a aplica cunoștințele și a dezvolta abilități transferabile.

Învățarea experiențială: Învățarea prin experiență directă, prin participarea la stagii, voluntariat sau activități practice.

Dezvoltarea Abilităților Meta-Cognitive

Reflecția: Dezvoltarea abilității de a reflecta asupra propriului proces de învățare și de a identifica punctele forte și slabe.

Auto-reglarea: Capacitatea de a-și monitoriza și controla propriul proces de învățare, de a-și stabili obiective și de a-și gestiona timpul eficient.

Conștientizarea meta-cognitivă: Înțelegerea propriilor procese cognitive și a strategiilor de învățare eficiente.

În concluzie, învățarea eficientă este un proces complex și dinamic, care implică o combinație de strategii și tehnici adaptate nevoilor individuale. Prin înțelegerea principiilor neuroștiinței, prin personalizarea procesului de învățare și prin dezvoltarea abilităților meta-cognitive, putem optimiza semnificativ capacitatea noastră de a învăța și de a ne adapta la provocările unei lumi în continuă schimbare.

Bibliografie:

- Brown, P. C., Roediger III, H. L., & McDaniel, M. A. (2014). *Make it stick: The science of successful learning*. Harvard University Press.
- Oakley, B. (2014). *A mind for numbers: How to excel at math and science (even if you flunked algebra)*. Penguin.
- Articole de pe site-uri precum Absolut Office și Office Direct, care prezintă metode și tehnici de învățare eficiente.
- Articole din "Revista de psihologie aplicată" ce prezintă studii de specialitate.
- Materiale publicate de Ministerul Educației și Cercetării, ce stabilesc standarde de eficiență a învățării.
- John Hattie, *Învățarea vizibilă: ghid pentru profesori*, editura Trei, București, 2014;
- Barbara Oakley, Terrence Sejnowski, Alistair McConville, *Învăță să înveți*, editura Curtea Veche Publishing, București, 2022
- Medina, J. (2008). *Brain rules: 12 principles for surviving and thriving at work, home, and school*. Pear Press.
- Dweck, C. S. (2006). *Mindset: The new psychology of success*. Random House.
- Sousa, D. A. (2017). *How the brain learns*. Corwin Press.

METODE TRADIȚIONALE ȘI MODERNE PENTRU DISCIPLINA RELIGIEI

Prof. Vasilica MIHALACHE

Liceul Tehnologic „Tudor Vladimirescu” Tudor Vladimirescu, jud. Galați

Religia ocupă un loc central în formarea caracterului și valorilor morale ale elevilor. De-a lungul timpului, metodele de predare au evoluat de la cele tradiționale la cele moderne, adaptându-se contextului social și tehnologic actual. Acest articol explorează principalele metode utilizate în predarea disciplinei Religie, oferind exemple relevante și evidențiind beneficiile fiecărei abordări.

Metode tradiționale

1. Predarea expozitivă

Una dintre cele mai vechi și utilizate metode este predarea expozitivă, în care profesorul explică conceptele religioase, istoria bisericii și doctrinele fundamentale. Această metodă asigură transmiterea clară și coerentă a informațiilor esențiale.

Exemplu: Un profesor de religie explică elevilor pildele lui Iisus folosind interpretarea biblică și discuții despre aplicabilitatea acestora în viața de zi cu zi.

2. Memorarea textelor sacre

Învățarea prin memorare este o metodă tradițională eficientă în aprofundarea cunoștințelor religioase. Elevii sunt încurajați să rețină rugăciuni, versete biblice sau pasaje din scrierile sfinte.

Exemplu: Elevii dintr-o clasă primară învață și recită Psalmul 23 pentru a înțelege mesajul spiritual al acestuia.

3. Catehizarea

Această metodă implică un dialog structurat între profesor și elevi, în care sunt adresate întrebări și oferite răspunsuri clare despre doctrinele religioase.

Exemplu: Un preot susține o sesiune de catehizare cu tinerii din parohie, explicând semnificația Sfintei Împărtășanii.

4. Predica

Metodă tradițională, predica este folosită pentru a transmite mesaje morale și religioase în cadrul liturgiilor sau al altor întâlniri religioase.

Exemplu: Un preot ține o predică despre iubirea aproapelui, inspirată din Evanghelia după Matei.

Metode moderne

1. Învățarea bazată pe proiecte

Această metodă încurajează elevii să cerceteze teme religioase și să prezinte concluziile lor prin prezentări interactive.

Exemplu: Un grup de elevi realizează un proiect despre influența valorilor creștine în societatea contemporană și îl prezintă colegilor.

2. Utilizarea tehnologiei

Resursele digitale, precum aplicațiile interactive, videoclipurile educaționale și tururile virtuale ale locurilor sfinte, îmbogățesc procesul de învățare.

Exemplu: Elevii explorează Basilica Sfântul Petru printr-un tur virtual, înțelegând mai bine arhitectura și simbolistica acesteia.

3. Învățarea experiențială

Aceasta presupune participarea activă a elevilor la evenimente și activități cu impact religios, cum ar fi pelerinajele, voluntariatul și teatrul biblic.

Exemplu: Elevii participă la o acțiune de voluntariat într-un centru de ajutor social, aplicând învățăturile creștine despre compasiune.

4. Gamificarea

Aceasta presupune utilizarea jocurilor educaționale pentru a face învățarea mai atractivă și interactivă.

Exemplu: Elevii utilizează o aplicație care le permite să răspundă la întrebări despre Biblie într-un format de tip quiz, acumulând puncte pentru răspunsurile corecte.

5. Dezbaterile și studiile de caz

Prin aceste metode, elevii analizează dileme morale sau evenimente religioase pentru a-și dezvolta gândirea critică și capacitatea de argumentare.

Exemplu: Elevii analizează un caz etic, cum ar fi importanța iertării într-o societate modernă, și argumentează punctele lor de vedere pe baza învățăturilor creștine.

Rolul profesorului în adaptarea metodelor

Profesorul de religie are un rol esențial în alegerea și combinarea metodelor de predare, astfel încât acestea să fie eficiente pentru elevi.

Acesta trebuie să:

Cunoască nivelul și nevoile elevilor, adaptând metodele în funcție de vârstă și contextul cultural.

Integreze exemple practice și interactive, pentru a face lecțiile mai captivante.

Încurajeze reflecția personală, ajutând elevii să-și formeze propriile convingeri religioase bazate pe înțelegere profundă.

Colaboreze cu părinții și comunitatea, pentru a asigura o continuitate a educației religioase dincolo de sala de clasă.

Beneficiile combinării metodelor

Combinarea metodelor tradiționale și moderne asigură o educație religioasă echilibrată și adaptată nevoilor actuale ale elevilor. Printre avantajele acestei abordări se numără:

Impulsionarea interesului elevilor, prin diversificarea stilurilor de predare.

Dezvoltarea abilităților de gândire critică, prin utilizarea studiilor de caz și a dezbaterilor.

Învățarea activă și experiențială, care permite elevilor să aplice învățăturile religioase în viața de zi cu zi.

Utilizarea tehnologiei, pentru a face informațiile religioase mai accesibile și interactive.

Prin integrarea metodelor moderne alături de cele tradiționale, profesorii pot oferi elevilor o experiență educațională mai profundă și mai relevantă.

În concluzie predarea Religiei necesită o abordare echilibrată între metodele tradiționale și cele moderne, adaptându-se nevoilor elevilor și contextului actual. Combinarea predării expositive cu tehnologia și învățarea experiențială contribuie la o educație religioasă relevantă și eficientă. Profesorii trebuie să fie flexibili, creativi și să îmbine diverse metode pentru a oferi o experiență educațională profundă și memorabilă elevilor.

Bibliografie:

Biserica Ortodoxă Română, „Catehismul Ortodox”, Editura Basilica, 2015.

John Hull, „Religious Education and the Future”, Routledge, 2001.

Ministerul Educației, „Programa școlară pentru disciplina Religie”, 2020.

Paul Tillich, „Theology of Culture”, Oxford University Press, 1959.

James K.A. Smith, „Desiring the Kingdom: Worship, Worldview, and Cultural Formation”, Baker Academic, 2009.

Thomas Groome, „Christian Religious Education: Sharing Our Story and Vision”, Jossey-Bass, 1980.

Robert Wuthnow, „Growing Up Religious: Christians and Jews and Their Journeys of Faith”, Beacon Press, 1999.

METODE ȘI MIJLOACE DE PREDARE ÎN LECȚIILE DE EDUCAȚIE FIZICĂ ȘI SPORT

Prof. Ioan-Adrian NEAGU

Școala Gimnazială Slatina-Timiș, Caraș-Severin

Educația fizică și sportul reprezintă componente esențiale ale formării personalității și dezvoltării armonioase a elevilor. Acestea contribuie nu doar la dezvoltarea fizică, ci și la formarea deprinderilor motrice, a spiritului de echipă, a perseverenței și a disciplinei. Eficiența unei lecții de educație fizică depinde în mare măsură de metodele și mijloacele de predare utilizate. Alegerea și aplicarea corectă a acestora influențează atât gradul de implicare al elevilor, cât și rezultatele obținute în plan motric și educațional.

Metodele de predare sunt modalități organizate de transmitere și asimilare a cunoștințelor și deprinderilor motrice. Acestea pot fi clasificate în funcție de mai multe criterii, dar cele mai uzuale sunt:

a. Metode tradiționale

1. *Explicația* – Este metoda prin care profesorul transmite informații teoretice și practice despre execuția unei mișcări. Este foarte utilă mai ales în faza de predare sau introducere a unui nou exercițiu.
2. *Demonstrația* – Implică arătarea de către profesor sau un elev a modului corect de execuție a exercițiilor. Este esențială în educația fizică, având un impact vizual și motivațional semnificativ.
3. *Exercițiul* – Reprezintă metoda fundamentală în educația fizică. Repetarea corectă și sistematică a exercițiilor duce la consolidarea deprinderilor motrice.
4. *Învățarea pe secvențe* – Este o metodă utilă mai ales în sporturile tehnice (gimnastică, înot etc.), în care mișcările complexe sunt împărțite în secvențe ușor de învățat.

b. Metode moderne și interactive

1. *Învățarea prin descoperire* – Elevul este pus în fața unei situații-problemă și este încurajat să găsească singur soluția. Dezvoltă creativitatea și gândirea critică.
2. *Învățarea prin joc* – Folosită cu precădere la ciclul primar și gimnazial, această metodă presupune utilizarea jocurilor ca mijloc de învățare. Are un caracter atractiv și stimulează participarea activă.
3. *Învățarea colaborativă* – Elevii lucrează în echipe pentru a rezolva sarcini comune. Este foarte eficientă pentru dezvoltarea abilităților sociale și de comunicare.

Mijloacele de predare sunt elementele concrete prin care profesorul își atinge obiectivele instructiv-educative. Acestea includ:

a. Exercițiile fizice

Sunt cele mai importante mijloace în cadrul lecțiilor. Ele pot fi:

- *Generale* – cu scop de încălzire și tonifiere generală a organismului (ex: alergare, gimnastica aerobică);
- *Specifice* – vizează dezvoltarea anumitor calități motrice (ex: exerciții pentru forță, viteză, coordonare);
- *Aplicative* – imită activități din viața cotidiană sau din domeniul sportiv (ex: aruncarea unei mingi, săritura peste obstacole);
- *Jocurile* – dezvoltă creativitatea și colaborarea și pot fi adaptate în funcție de vârstă și nivel.

b. Materialele didactice

Utilizarea de echipamente și materiale didactice moderne (mingi, conuri, jaloane, trambuline, scări de coordonare etc.) contribuie la diversificarea lecțiilor și creșterea interesului elevilor. Tehnologiile moderne, precum tabletele, aplicațiile mobile sau dispozitivele de monitorizare a performanței (pulsmetre, cronometre), devin tot mai prezente în orele de educație fizică.

c. Infrastructura

Calitatea sălilor de sport, terenurilor și dotărilor are un rol esențial în buna desfășurare a lecțiilor. Spațiile adecvate permit organizarea activităților în condiții de siguranță și eficiență.

Un aspect esențial în activitatea didactică este adaptarea metodelor și mijloacelor la nivelul de dezvoltare fizică, psihică și intelectuală al elevilor. De exemplu:

- La clasele primare se folosesc metode ludice și exerciții simple;
- La gimnaziu se introduc exerciții mai complexe și metode interactive;
- La liceu se pune accent pe formarea autonomiei și a deprinderilor sportive pe termen lung.

De asemenea, este important ca metodele să țină cont de diferențele individuale între elevi – unii pot fi mai buni la sport, alții pot avea nevoie de susținere suplimentară sau adaptări.

Metodele și mijloacele de predare în educația fizică trebuie alese cu grijă, în funcție de obiectivele lecției, particularitățile de vârstă ale elevilor și resursele disponibile. Diversificarea acestora contribuie la menținerea interesului, la dezvoltarea unei atitudini pozitive față de activitatea fizică și la formarea unor deprinderi durabile de viață activă și sănătoasă.

Profesorul de educație fizică trebuie să fie un bun organizator, motivator și model pentru elevi, folosind metode moderne și interactive care să transforme ora de sport într-o experiență plăcută și formativă.

Pe lângă alegerea metodelor și mijloacelor, rolul profesorului de educație fizică este complex și implică atât aspecte instructive, cât și educative. Profesorul trebuie să fie un bun observator, să știe să adapteze cerințele și să creeze un climat pozitiv în timpul orei. El are responsabilitatea de a motiva elevii, de a-i încuraja să participe activ și de a promova valori precum fair-play-ul, respectul și perseverența.

Bibliografie:

1. Dragnea, A., & Bota, A. (1999). *Teoria activităților motrice*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
2. Stoica, M. (2002). *Didactica educației fizice și sportului*. București: ANEFS.
3. Epuran, M., Holdevici, I., & Tonița, F. (2008). *Psihologia sportului de performanță*. București: Editura FEST.
4. Mogoș, A. (2011). *Metodica predării educației fizice și sportului*. Iași: Editura Pim.

VALORIFICAREA COMUNICĂRII ORALE

Prof. înv. primar Teodora-Culița BARBU

Prof. înv. primar Nicu-Cătălin BARBU

Școala Gimnazială „Ion Simionescu” Iași, jud. Iași

Comunicarea orală este cea mai răspândită formă de comunicare, fiind forma naturală, matricială a comunicării. Folosită prin viu grai, dar și prin gest, mimică, miros, apropiere fizică și psihică, adică prin tot ceea ce înconjoară rostirea dându-i sens, mesajul minții sau al sufletului, pătrunde într-un act de comunicare, în care nu avem emițători și receptori, ci interlocutori, mai exact, oameni care interacționează.

În cadrul comunicării verbale, informațiile sunt codate și transmise cu ajutorul cuvintelor sub aspectul fonetic, lexical sau morfosintactic. De asemeni, informațiile circulă unidirecțional, mai exact, de la emițător la receptor, ultimul dintre ei fiind pasiv.

Comunicarea nonverbală este un proces de comunicare ce se manifestă prin gesturi, mișcări ale corpului sau expresii ale acestuia. Acest tip de comunicare își propune să transmită un mesaj prin gesturi, expresii faciale sau anumite posturi. O privire, un gest sau o anumită postură a corpului, pot transmite multe informații despre ceea ce simte sau gândește în acel moment, persoana respectivă.

Zlate Ștefania menționează că cele două tipuri de comunicare, verbală și nonverbală, au ritmuri și regimuri diferite de codare. Alături de cea paraverbală, comunicării nonverbale îi revine primatul în ceea ce privește rapiditatea. Informațiile transmise nonverbal sunt de patru ori și jumătate mai rapid decodificate decât cele verbale. (Zlate, 2008, p.130)

„Comunicăm chiar și atunci când nu rostim nici un cuvânt, pentru că tăcerea nu implică automat absența comunicării. Această comunicare nonverbală nu folosește cuvinte, fiind folosită pentru a exprima sentimente, emoții, atitudini.” (Stan&Drăgan, 2020, p. 50)

Specialiștii stabilesc următoarele tipuri de comunicare nonverbală:

a) *Kinetica* – presupune comunicarea prin mișcările corpului, precum mimică, gestică, contact vizual, mișcările capului, postura, mișcările trunchiului. Aceasta a fost definită de către unii autori ca fiind studiul mișcărilor corpului ce oferă informații suplimentare, atât în lipsa cuvintelor, cât și în completarea acestora.

Comunicarea prin expresia feței include trei elemente: *mimica* ce constă în ținutarea buzelor, încrețirea nasului, ridicarea sprâncenelor, apoi *zâmbetul* și nu în ultimul rând, *privirea* ce este caracterizată prin contactul sau evitarea privirii, expresia și direcția acesteia. Mimica feței ne ajută să putem observa ceea ce de multe ori omul dorește să ascundă. Încruntarea sprâncenelor descrie preocupare, mânie sau frustrare, iar ridicarea acestora transmit mirare sau chiar surpriză. De asemeni, nările mărite indică tot furie, iar strângerea puternic din buze denotă ezitare sau refuz.

Atât zâmbetul cât și râsul sunt elemente foarte importante în comunicarea orală, deoarece exprimă atenția și interesul interlocutorului, iar situațiile opuse, cele de tensiuni, pot avea un rol stabilizator.

În procesul de comunicare orală față în față, participanții se privesc 50/80 la sută din timpul vorbirii, cifre care arată rolul important al acesteia în interacțiunile umane. În fond, privirea comunică emoții, indică gradul de atractivitate, de atracție și interes față de interlocutor.

b) *Haptica* – reprezintă comunicarea tactilă care se caracterizează prin frecvența atingerii, modul de a da mâna, de a îmbrățișa, de a lua de braț, bătutul cu palma pe umăr.

Autoarea Stănciugelu preia din cartea lui De Vito o clasificare a funcțiilor comunicării tactile, delimitând cinci clase principale:

- atingeri care transmit emoții pozitive;
- atingeri în joacă, acestea ușurează interacțiunea, fără ca, totodată să angajeze răspunderea celui ce atinge.
- atingeri de control, urmăresc dirijarea comportamentelor, a atitudinilor și chiar a sentimentelor persoanei atinse. De cele mai multe ori, atingerea de control implică o relație de dominare, astfel că ea nu poate fi efectuată decât unidirecțional.
- atingerea rituală – cea mai cunoscută și cea mai utilizată este strângerea de mâini în semn de salut sau de despărțire. Forța cu care se strânge mâna, constituie un parametru semnificativ.
- atingerea cu alt scop decât comunicarea propriu-zisă. Această formă îmbracă o multitudine de alte forme, de la susținerea unei persoane care urcă sau coboară dintr-o mașină, până la atingerea frunții unei persoane bolnave.

c) *Caracteristicile fizice* – forma și mărimea corpului;

d) *Artefactele* – vestimentația și obiecte de podoabă. Îmbrăcămintea și accesoriile pot marca statutul social real sau pretins. Igiena personală constituie un factor important; mirosul transmite mesaje pentru multe persoane, chiar fără a fi conștiente de aceasta. De exemplu, parfumul puternic, fie el și de calitate, atrage atenția într-un mod neadecvat și ne sugerează prostul gust sau anumite intenții.

e) *Factorii de mediu* - comunicăm confortabil atunci când distanța față de interlocutor este mică, de 1-2 m, distanță ce definește *spațiul personal*. Este greu să te concentrezi asupra comunicării într-un spațiu mai mic. De cele mai multe ori suntem puși în situația ca, în timp ce vorbim cu cineva, să facem un pas înainte sau unul înapoi pentru a ne regla acest spațiu la mărimea adecvată pentru spațiul nostru personal. Fiecare din noi are preferințe în legătură cu distanța față de cei cu care comunicăm. În general, spațiile mici sunt percepute ca fiind mai prietenoase, calde și intime. Cele mari sunt asociate cu puterea, statutul și importanța. De aceea, de multe ori suntem intimidati atunci când intrăm într-un spațiu mare, înalt și cu mobilier masiv.

f) *Cronemica* – limbajul timpului.

Autoarea, Carmen Secară, arată că cercetările în domeniu au pus bazele teoriei timpului și a unei științe care se ocupă cu studiul limbajului timpului, numită *cronemica*. Potrivit literaturii de specialitate, autoarea mai notează că modul în care putem comunica prin limbajul timpului este corelat cu următoarele aspecte:

- „precizia timpului;
- lipsa timpului;
- timpul ca simbol.” (conform Secară, 2007, p. 152)

g) *Limbajul culorilor* - dincolo de percepția și trăirea ei afectivă, culoarea este și o oglindă a personalității noastre și influențează comunicarea. Culoarele calde stimulează comunicarea, în timp ce culorile reci o inhibă; monotonia, precum și varietatea excesivă de culoare, inhibă și-i distrag pe comunicatori.

h) *Paraverbalul* – înălțimea vocii, tonalitatea, rezonanța, sunetele și tăcerea. Paraverbalul folosește canalul auditiv, ceea ce face ca transcrierea unui mesaj extrem de bogat paraverbal și nonverbal să piardă din conținut, cel de tip atitudinal, mai ales. Un răspuns pozitiv pronunțat ca

unul negativ – identic codificat verbal, își modifică sensul și semnificația în funcție de implicarea paraverbalului și devine practic altceva.

În cursul „Psihologia comunicării” scris de autorii Cojocaru-Borozan Maia și Ohrimenco (Boțan) Aliona, se precizează faptul că în comunicarea paraverbală informația este codificată și transmisă prin intermediul elementelor prozodice și vocale care însoțesc vorbirea în general, dar care au și câteva semnificații aparte și anume: elemente caracteristice vocii (sex, vârstă, temperament), debit, pauze, ritm, particularități de pronunție (grad de cultură, zona de proveniență, defecte de vorbire), starea afectivă și intensitatea vocii.

Comunicarea paraverbală oferă informații suplimentare pentru înțelegerea mesajului și particularizează interlocutorii prin accentuarea cuvintelor, tonul folosit, ritmul vorbirii și volumul vocii, dar și prin intonația folosită.

„Intonația transmite pe parcursul unui enunț, concomitent, cel puțin trei tipuri de informații:

- i) *lingvistică*;
- j) *paralingvistică* determinată de starea sufletească: emoții (bucurie, teamă, surpriză, etc) și atitudini (reproș, protest, etc);
- k) *extralingvistică* (involuntară) determinată de acțiunea unor factori biologici, precum: vârsta, sexul.” (Zlate, 2008, p.131)

O persoană se poate apropia sau depărta de noi prin tonul pe care îl folosim. Tonul vocii reprezintă 38% din mesajul transmis, prin intermediul acestuia, comunicându-se emoții și sentimente, pe care de cele mai multe ori dorim să le ascundem.

De-a lungul timpului, psihologii au demonstrat că informațiile recepționate pe un fond afectiv pozitiv sunt mult mai bine reținute, în schimb, pe când un climat afectiv stresant, facilitează foarte ușor uitarea.

„Timbrul și intensitatea vocii sunt purtătoare de semnificații cu privire la starea, sentimentele și intențiile persoanei. O voce puternică și sonoră denotă energie, siguranță de sine, în timp ce una de intensitate scăzută, indică absența energiei, nesiguranță sau chiar oboseală, nehotărâre.” (Anghel, *apud* Zlate, 2008, p.132)

Atunci când vorbim fără accent, se poate arăta teama de a nu fi criticat, frica de a ne expune, nesiguranța. Ritmul vorbirii reprezintă modalitatea de a comunica informații, însă de cele mai multe ori la nivel inconștient. Un ritm rapid demonstrează neliniște sau anxietate, iar cel prea lent, nesiguranța.

Cadrelor didactice le este recomandat să folosească un „ton pariental” pentru a fi cât mai convingători, iar acesta presupune o voce joasă, ce exprimă autoritatea și calmul, oferind astfel, încrederea. Când mesajele sunt primite pe „ton pariental”, creierul elevilor are o reacție autonomă de supunere, deoarece acesta transmite mesaje de mare încredere, experiență și competență. „Tonul pariental” obține un efect de autoritate, convingere și atenție deoarece personalizează mama, tatăl sau chiar bunicii.

Cele trei forme ale comunicării (verbală, nonverbală și paraverbală) nu au aceeași formă și ritm de codare, transmitere și decodare. Între acestea se stabilesc anumite relații temporale și de sens, cu mențiunea că cea verbală și paraverbală sunt obligatoriu simultane, iar cea nonverbală poate fi simultană acestora, însă le poate și succeda sau anticipa. În privința sensului comunicării, comunicarea paraverbală și cea nonverbală sunt echivalente, de exemplu, nu poți avea o față tristă și o voce veselă. Discordanțe pot apărea însă atât între verbal și paraverbal, cât și între verbal și

nonverbal, de exemplu, transmiterea unui mesaj de laudă, contrazis de un ton care disprețuiește și de o mimică de aceeași natură.

Autoarele, Cojocaru-Borozan Maia și Ohrimenco (Boțan) Aliona, menționează în cursul „Psihologia comunicării” că într-o comunicare verbală didactică, comunicarea paraverbală și comunicarea nonverbală nu se adaugă verbalului, ci formează un întreg bine structurat, complex și convergent. (Cojocaru-Borozan& Ohrimenco-Boțan, 2019, p. 40)

La școlarul mic, dezvoltarea limbajului se poate realiza în cadrul tuturor activităților școlare, unde elevul descoperă, face cunoștință cu noi terminologii care variază de la un domeniu la altul. Prin intermediul limbajului, copiii de fapt pot să discute despre planificarea activității, pot exprima acțiunile pe care le au de parcurs, dar și ordinea în care vor fi desfășurate.

Comunicarea orală poate fi exersată la clasă cel mai des prin povestire, repovestire, conversație, memorizare, audiție, șezătoare, jocul de rol, jocul didactic, dramatizare. În urma dezvoltării capacităților de comunicare este stimulată cogniția, înțelegerea și interpretarea fenomenelor, capacitatea de asimilare a informațiilor, dar și de exprimare a trăirilor, gândirii și a atitudinilor ce contribuie la o interacțiune și raportare mai bună, eficientă cu cei din jur.

Comunicarea orală poate fi valorificată la elevii din ciclul primar îndeosebi prin jocurile de rol, dramatizări, jocuri liber alese și nu numai. Dintre toate metodele didactice, jocul de rol este cel mai des întâlnit, dar și cel mai apreciat de către copii, fiind astfel forma prin care se deprind cu un mediu de lucru în care respectul pentru ceea ce spune partenerul de dialog este o condiție a comunicării.

Bibliografie:

1. Zlate, Ș. (2008). *Comunicarea. Tipurile comunicării și blocajele comunicării*. Târgoviște: Valahia University Press;
2. Cojocaru-Borozan M.&Ohrimenco (Boțan) A. (2019). *Psihologia comunicării*. Chișinău: suport de curs;
3. Secară, C. (2007). *Comunicarea de la știință la artă*. Craiova: SITECH;

DINAMISMUL METODELOR. DE LA METODELE TRADIȚIONALE LA CELE MODERNE

Prof. înv. primar Teodora-Culița BARBU

Prof. înv. primar Nicu-Cătălin BARBU

Școala Gimnazială „Ion Simionescu” Iași, jud. Iași

Învățământul de tip tradițional se focalizează pe aspectele cognitive ale elevului, urmărind pregătirea lui secvențială pe discipline școlare.

Metodele didactice tradiționale dețin rolul de transmitere și asimilarea cunoștințelor în maniera următoare: cadrul didactic- emițătorul, respectiv elevul – cel care depotează informațiile transmise. Acestea dețin un rol important în cadrul procesului instructiv-educativ deoarece este nevoie și de conversație (dialog între cadru didactic-elev, respectiv elevi - elevi), de exercițiu (în vederea formării unor deprinderi), de povestire (prin care elevii conștientizează greșelile de pronunție și limbaj), precum și de observare (în vederea formării unei păreri legate de tema luată în discuție, respectiv exprimarea acesteia oral sau în scris).

Miron Ionescu și Ioan Radu, oferă o imagine fidelă asupra antitezei care se creează între metodele tradiționale și cele moderne utilizate în predare. Metodele tradiționale au următoarele caracteristici:

- pun accentul pe însușirea conținutului, vizând, în principal, latura informativă a educației;
- au un caracter formal, sunt rigide și stimulează competiția;
- stimulează motivația extrinsecă pentru învățare;
- relația profesor-elev este autocratică, disciplina școlară fiind impusă³;
- sunt centrate pe activitatea de predare a profesorului, elevul fiind văzut ca un obiect al instruirii;
- sunt predominant comunicative, verbale și livrești;
- sunt orientate, în principal, spre produsul final.

La polul opus, metodele moderne se caracterizează prin următoarele note:

- acordă prioritate dezvoltării personalității elevilor, vizând latura formativă a educației;
- sunt centrate pe activitatea de învățare a elevului, acesta devenind subiect al procesului educațional;
- sunt centrate pe acțiune, pe învățarea prin descoperire;⁴
- sunt orientate spre proces;
- sunt flexibile, încurajează învățarea prin cooperare și capacitatea de autoevaluare la elevi;
- stimulează motivația intrinsecă;
- relația profesor-elev este democratică, bazată pe respect și colaborare, iar disciplina derivă din modul de organizare a lecției.

Din toate cele menționate rezultă faptul că profesorul trebuie să-și schimbe concepția și metodologia instruirii și educării, să coopereze cu elevii, să devină un model real de integrare socioprofesională și educație permanentă, să se implice în deciziile educaționale, să asigure un învățământ de calitate. Pregătirea managerială a profesorului, însușirea culturii manageriale, nu numai cea tradițională psihopedagogică și metodică, pot asigura esențial înțelegerea și aplicarea

³ Ionescu, Miron, Radu Ioan, „*Didactica modernă*”, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 2001, pag. 39 ;

⁴ Idem, pag. 40;

relației autoritate-libertate, ca nou sens al educației, prin predare-învățare și rezolvarea altor situații din procesul educațional școlar.⁵

Metodele și tehnicile active și interactive au avantaje și dezavantaje. Dezvoltarea gândirii critice, caracterul formativ și informativ, valorificarea experienței proprii a elevilor, determinarea elevilor de a căuta și dezvolta soluții la diverse probleme, evidențierea modului propriu de înțelegere, climatul antrenant, relaxat, bazat pe colaborarea, încrederea și respectul dintre învățător-elev/elevi, elev-elev/elevi sunt câteva dintre avantajele metodelor și tehnicilor active care fac din lecție o aventură a cunoașterii în care copilul participă activ, după propriile puteri.

Din categoria dezavantajelor le putem menționa pe cele de ordin evaluativ, pe cele de ordin temporal, material, de proiectare, se creează agitație în rândul elevilor, necesită introducerea de elemente de creativitate pentru a evita monotonia, repetiția.

Cerința primordială a educației progresiviste, cum spune Jean Piaget, este de a asigura o metodologie diversificată, bazată pe îmbinarea activităților de învățare și de muncă independentă, cu activitățile de cooperare, de învățare în grup și de muncă interdependentă.⁶

A gândi critic înseamnă a fi curios, a adresa întrebări, a căuta răspunsuri, a te impica în activitatea solicitată, a analiza logic, a căuta argumente pro și contra. Încă din ciclul primar, elevii trebuie formați să gândească, nu doar să asimileze mecanic cunoștințele.

Trebuie eliminată monotonia din sistemul de învățământ tradițional, prin care elevul stă în bancă și doar notează informațiile în vederea asimilării ulterioare a acestora.

În școala tradițională, profesorul deține controlul asupra cunoașterii, asupra evenimentelor din clasă, el ține clasa în mână. În școala centrată pe elev, profesorul are un rol oarecum estompat pentru că elevul este miezul problemei. Adevărul este că în școala centrată pe nevoile elevului, cadrul didactic trebuie să exercite un rol mult mai greu și mai nuanțat decât înainte.⁷

Văzut prin prisma concepției pedagogice moderne, învățătorul apare în fața elevilor săi nu atât ca sursă de cunoștințe, cât mai ales ca factor formator de capacități necesare cunoașterii permanente. El dirijează grupul din „*interiorul*” acestuia, urmărind evoluția fiecărui elev, după forțele sale și pe ale grupului său în ansamblu, într-o atmosferă congruentă și cooperantă. Păstrând proporțiile, lecția este modelul societății căreia îi pregătește viitorii cetățeni.

Așadar, în contrast cu pedagogia tradiționalistă, didactica modernă plasează lecția în contextul larg al procesului de învățământ, interpretat ca un ansamblu de elemente intercorelate funcțional, deschis înnoirilor și perfecționării.⁸

Dacă în învățământul tradițional, principalele metode le constituie conversația, expunerea, demonstrația, metodele centrate pe profesor, transmiterea de cunoștințe, pasivitatea elevilor,

⁵ Chereja Florica, „*Dezvoltarea gândirii critice în învățământul primar*”, Editura Humanitas Educațional, București, 2004, pag. 86;

⁶ Crenguța-Lăcrămioara Oprea, „*Strategii didactice interactive*”, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2009, pag. 179;

⁷ Laura Carmen Trînc, „*Predarea interactivă centrată pe elev*”, Editura Boin, Satu Mare, 2010, pag. 14;

⁸ Elvira Crețu, „*Psihopedagogia școlară pentru învățământul primar*”, Editura Aramis, București, 1999, pag. 120;

învățământul modern solicită aplicarea metodelor active și interactive, a celor care dezvoltă gândirea critică.

Aplicată în științele educației, concepția constructivistă propune „schimbarea paradigmei educaționale, de la transmiterea de tip behaviorist a cunoașterii la abordarea cunoașterii într-un proces de comunicare și cooperare, în care elevul are un rol activ”.⁹

De foarte multe ori cadrele didactice obișnuiesc să fie izvoare nesecate de cunoștințe pe care să le dea formulate de-a gata elevilor, sunt derutați într-un învățământ unde elevul devine activ, se asociază cu alți elevi de vârsta lui și preia procesul instructiv-educativ conform nevoilor și posibilităților lui. În acest context dascălul acționează mereu, el rămâne catalizatorul întregului proces, dar în mod adecvat și adaptat nevoilor grupului.

Dezideratele de modernizare și de perfecționare a strategiilor didactice se înscriu pe direcțiile sporirii caracterului activ al metodelor și tehnicilor de învățământ, în aplicarea unor metode cu un pronunțat caracter formativ, în valorificarea noilor tehnologii instructionale (e-learning), în contaminarea și suprapunerea problematizării asupra fiecărei metode și tehnici de învățare, reușind astfel să se aducă o însemnată contribuție la dezvoltarea întregului potențial al elevului.¹⁰

Aplicarea acestor metode care generează învățarea activă și prin care elevii sunt inițiați în gândirea critică nu este simplă ci necesită timp, răbdare, exercițiu și este de preferat să se facă de la vârste fragede, la toate disciplinele, însă cu măsură. Acestea trebuie să fie selectate și utilizate în mod riguros, creativ, în funcție de obiectivele propuse, de specificul grupului educațional și nu trebuie să constituie un trend sau un moft al cadrului didactic.

Metodele active și interactive au multiple valențe formative care contribuie la dezvoltarea gândirii critice, la dezvoltarea creativității, implică activ elevii în învățare, punându-i în situația de a gândi critic, de a realiza conexiuni logice, de a produce idei și opinii proprii argumentate, de a le comunica și celorlalți, de a sintetiza/esențializa informațiile, se bazează pe învățarea independentă și prin cooperare, elevii învață să respecte părerile colegilor.

Cercetările asupra memoriei, în condițiile unei atenții voluntare, cu un grad optim de concentrare arată că, în general, în urma unei activități de învățare reținem:

-10% din ceea ce citim;

-20% din ceea ce auzim;

-30% din ceea ce vedem;

-50% din ceea ce vedem și auzim în același timp;

⁹ Otilia Păcurari, Anca Țârcă, Ligia Sarivan, „Strategii didactice inovative”, Editura Educația 2000+, București, 2003, pag. 33;

¹⁰ Crenguța-Lăcrămioara Oprea, „Strategii didactice interactive”, op. cit., pag. 183;

-80% din ceea ce spunem;

-90% din ceea ce spunem și facem în același timp.¹¹

Toate aceste metode moderne încearcă să facă elevul să gândească independent, să înțeleagă cu mai multă ușurință, să rețină mai ușor și pentru o perioadă mai lungă de timp noțiunile asimilate, să aplice cât mai eficient ceea ce a învățat. Pornind de la ideea că învățământul activ se realizează cu ajutorul metodelor active, se impune diminuarea ponderii activităților care limitează activizarea și extinderea utilizării metodelor moderne, active, care dezvoltă gândirea, capacitatea de investigație a elevilor, precum și participarea lor la însușirea cunoștințelor, la munca independentă, deprinderea de a aplica în practică cele însușite.²⁴

Metodele active sunt metodele operatorii, cele care conduc la suscitarea și realizarea efectivă a operațiilor de gândire, cele care prin excelență devin adecvate și favorabile dezvoltării unui constructivism operatoriu.¹²

Esențialul rezidă într-o pedagogie a efortului autentic și multilateral care izvorăște din interiorul conștiinței și al gândirii proprii a elevului. Aceasta constituie adevărata metodologie participativă, în măsură să favorizeze, concomitent, atât elaborarea noilor cunoștințe prin eforturi proprii, cât și construcția operațiilor mintale corespunzătoare, pe care vrem să le formăm, în loc ca toate acestea să fie primite de-a gata, pregătite de dinainte de învățător, demonstrate sau luate din manuale, cu un minimum de efort de memorizare, de reproducere a exemplelor și metodelor propuse.

Sunt considerate active acele metode care nu încorsetează elevul într-o rețea de expresii fixe sau de reguli rigide, ci care rezervă o pondere crescândă elevului în interacțiunea lui cu obiectele învățării, care determină un maximum de activism al structurilor operațional-mintale în raport cu sarcinile de învățare în care este angajat acesta.¹³

„Activ” este elevul care gândește, care depune un efort de reflecție personală, interioară și abstractă, care întreprinde o acțiune mentală de căutare, de cercetare și redescoperire a adevărilor, de elaborare a noilor cunoștințe și nu cel care se menține la nivelul acțiunii concret-senzoriale, intuitiviste și nici cel care face apel la facultatea de receptare și de reproducere apoi a cunoștințelor.

Având în vedere că nici metodele clasice nu sunt lipsite de virtuți, pentru activizarea elevilor pot fi îmbinate în mod armonios metodele clasice cu cele moderne. Metodele de învățământ sunt

¹¹ Pavel Mureșan, „Învățarea eficientă și rapidă”, Editura Ceres, București, 1990, pag. 58;

¹² Mariana Pintilie, „Metode moderne de învățare-evaluare”, Editura Facil, Cluj-Napoca, 2000, pag. 84;

¹³ Ibidem, pag. 84;

căile folosite de elevi și învățători cu scopul ca elevii să se formeze, atât prin activitatea îndrumată de învățători, cât și prin ce organizată independentă și diferențiată.

Ioan Cerghit arată că scopul noilor metode este de a crea condițiile care să favorizeze dezvoltarea și implicarea acestor capacități, procese și operații. Atunci când situațiile de învățare sunt bine organizate, copiii se implică cu capacități diferite și au șansa să și le dezvolte.

Bibliografie:

1. Ionescu, Miron, Radu Ioan, „*Didactica modernă*”, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 2001;
2. Chereja Florica, „*Dezvoltarea gândirii critice în învățământul primar*”, Editura Humanitas Educațional, București, 2004;
3. Crenguța-Lăcrămioara Oprea, „*Strategii didactice interactive*”, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2009;
4. Elvira Crețu, „*Psihopedagogia școlară pentru învățământul primar*”, Editura Aramis, București, 1999;
5. Otilia Păcurari, Anca Țârcă, Ligia Sarivan, „*Strategii didactice inovative*”, Editura Educația 2000+, București, 2003;
6. Pavel Mureșan, „*Învățarea eficientă și rapidă*”, Editura Ceres, București, 1990;
7. Mariana Pintilie, „*Metode moderne de învățare-evaluare*”, Editura Facil, Cluj-Napoca, 2000.

METODE ACTIV – PARTICIPATIVE ÎN CLASELE PRIMARE

Prof. înv. primar Teodora-Culița BARBU

Prof. înv. primar Nicu-Cătălin BARBU

Școala Gimnazială „Ion Simionescu” Iași, jud. Iași

Metodele activ-participative sunt proceduri care pornesc de la ideea că învățarea este o activitate personală, care nu poate fi înlocuită cu nimic, iar cel care învață este considerat managerul propriei învățări, al întregului proces de învățare. Aceasta devine o activitate unică și diferită de la o persoană la alta, fiind determinată de istori personală a subiectului, de mediul din care provine, dar și de relațiile sociale pe care acesta le dezvoltă.

Utilizarea metodelor activ-participative de predare – învățare în învățământul primar contribuie la îmbunătățirea calității procesului instructiv-educativ, având un caracter activ-participativ și o reală valoare activ-formativă asupra personalității elevului.

Metodele activ-participative prin caracterul lor diferențiat și formativ, ajută la dezvoltarea potențialului intelectual al elevului, la intensificarea proceselor mintale, la ridicarea calității învățării.

În cadrul metodelor, se întâlnește o tehnică mai limitată de acțiune, numită procedeu. Acesta reprezintă o particularizare, un detaliu, o componentă a metodei respective. Între metodă și procedeu există o relație dinamică, în sensul că procedeele pot varia, își pot schimba locul fără să afecteze realizarea celor propuse, pe de o parte, și pe de alta, în sensul că metoda poate deveni un procedeu în cadrul unei alte metode, după cum, procedeul poate fi ridicat la rang de metodă.

În lucrul cu metodele moderne, profesorul joacă un rol esențial. Acesta trebuie să-și pună în joc toate cunoștințele sale și întreaga lui pricepere, nu pentru a transmite pur și simplu cunoștințe urmează a fi însușite mecanic, ci pentru a insufla elevilor săi dorința de a le dobândi, prin ei înșiși, printr-un studiu cât mai activ și intens. Rolul profesorului este de organiza învățarea, de a susține efortul elevilor și de a nu lua asupra lui, integral sau parțial, această strădanie.

Valențele formativ-educative care recomandă aceste metode interactive ca practici de succes atât pentru învățare cât și pentru evaluare, sunt următoarele:

- stimulează aplicarea activă în sarcină a elevilor, aceștia fiind mai conștienți de responsabilitatea ce și-o asumă;
- exersează capacitățile de analiză și de luare a deciziilor oportune la momentul potrivit, stimulând inițiativa tuturor elevilor implicați în sarcină;
- asigură o mai bună punere în practică a cunoștințelor, exersarea priceperilor și capacităților în variate contexte și situații;
- asigură o mai bună clarificare conceptuală și o integrare ușoară a cunoștințelor asimilate în sistemul noțional, devenind astfel operaționale;

- asigură un demers interactiv al actului de predare-învățare-evaluare, adaptat nevoilor de individualizare a sarcinilor de lucru pentru fiecare elev, valorificând și stimulând potențialul creativ și originalitatea acestuia;
- descurajează practicile de speculare sau de învățare doar pentru note.

În școala modernă, metodele au la bază caracterul lor activ, adică măsura în care sunt capabile să-l angajeze pe elev în activitate, să îi stimuleze motivația, dar și capacitățile cognitive și creatoare. Un criteriu de apreciere a eficienței metodelor îl reprezintă valențele formative ale acestora, impactul lor asupra dezvoltării personalității elevilor.

Un cadru didactic care folosește metode activ-participative trebuie să fie:

- un sfătuitor – care își ajută elevii în rezolvarea problemelor, îi motivează și își prezintă propriul punct de vedere;
- un animator – care inițiază metode și le explică elevilor, pregătește materialele didactice și prezintă scopurile învățării;
- un observator și un ascultător – care observă elevii în timpul activității și îi poate aprecia corect;
- un participant la învățare – care nu are impresia că este perfect și învață toată via
- un partener – care poate modifica „scenariul” lecției, dacă clasa o cere.

Implicarea activă și interactivă a elevilor cu întregul lor potențial intelectual, fizic, afectiv-motivațional și volițional, cu creativitatea și productivitatea lor, reprezintă premisa unei instruirii eficiente, interactive, care își propune ca rezultat, elaborarea de noi structuri cognitive-intelectuale, acționale, afective, motivaționale și voliționale operaționale. Astfel, activizarea reprezintă un rezultat al instrucției-autoinstrucției și educației-autoeducației și, deopotrivă, o premisă a unei instrucții-autoinstrucții și educații-autoeducații eficiente, de nivel superior. Dintr-un participant pasiv și docil, din obiect al învățării, elevul devine subiect activ al unei activități orientate de propriile sale nevoi și interese educaționale și, în bună măsură, propriul său educator.

Spre deosebire de metodele tradiționale, metodele moderne au tendința de a se apropia cât mai mult de metodele cercetării științifice, antrenând elevii în activități de investigare și cercetare directă a fenomenelor. Utilizarea metodelor interactive în activitatea didactică are ca rezultat creșterea motivației pentru învățare și a încrederii în sine, contribuie la formarea atitudinii pozitive față de obiectele de studiu în școală și asigură condițiile formării capacității copiilor de a interacționa și de a comunica, pregătindu-i mai bine pentru activitatea socială.

În cadrul activităților activ-participative metodele tradiționale pot căpăta rol de procedee didactice. Procedeele didactice este o parte componentă a metodei, o modalitate de realizare a acesteia prin stabilirea anumitor algoritmi care trebuie urmăriți pe tot parcursul activității instructiv-educative.

Procedeele sunt o „simplă secvență a metodei, un simplu detaliu, o tehnică mai limitată de acțiune, o componentă sau chiar o particularizare a metodei.”⁵⁹ De obicei, procedeele didactice respectă anumite reguli, fiind ordonate, ierarhizate și integrate într-un anumit mod. Metodele moderne sunt mai atractive în activitatea de predare-învățare-evaluare, deoarece nu doar metodele au evoluat ci și elevii, aceștia devenind chiar ei o parte a modernității. Într-o lume modernă este mult mai ușor să treci de partea modernității pentru a face față modernității acesteia. Epoca în care trăim necesită acceptarea că tot ceea ce este vechi trebuie schimbat cu ceea ce este nou.

Bibliografie:

1. Sanda Duma, „Strategii și metode didactice interactive în contextul pedagogiei moderne”, Editura Color Print, Zalău, 2012
2. Ion-Ovidiu Pânișoară, „Comunicarea eficientă. Metode de interacțiune eficientă”, Editura Polirom, Iași, 2003;
3. Crenguța-Lăcrămioara Oprea, „Pedagogie. Alternative metodologice interactive”, Editura Universității din București, București, 2003;
4. Mihaela Suditu, „Metode interactive de predare-învățare”, suport de curs;
5. E. Mândru, L. Borbeli, D. Filip, M. Gall, A. Niculae, M. Nemțoc, D. Todoruț, F. Topoliceanu, „Strategii didactice interactive”, Editura Publishing House, București, 201

INTEGRAREA ELEVILOR CU C.E.S ȘI UTILIZAREA METODELOR DIDACTICE ACTIVE

Prof. Georgeta PĂDURARU
C.S.E.I.Nr.1 Bacău

Pedagogia modernă a schimbat perspectiva generală asupra școlii și a funcției și a finalităților acesteia, copiii fiind valorizați mai mult, educația fiind centrată pe elev. Învățământul special este o parte componentă a sistemului de învățământ românesc și oferă tuturor programe educaționale potrivite nevoilor lor de dezvoltare. Procesul de integrare a copiilor cu C.E.S. în învățământul de masă poate fi ușurat prin utilizarea de către profesor a unor strategii didactice care să-i dezvolte elevului abilități, deprinderi și priceperi care să-i modifice comportamentul.

În țara noastră, copiii cu dizabilități pot fi înscriși în învățământul special sau în învățământul de masă. În școlile de masă pot fi integrați copii cu deficiențe medii, dificultăți de învățare și tulburări de limbaj, tulburări socio-afective sau de comportament. Acești copii au nevoie de sprijin pentru adaptare, integrare, socializare, pentru a nu fi marginalizați sau excluși.

Copiii cu cerințe educative speciale integrați în școlile de masă au nevoie de profesor de sprijin/itinerant, psiholog, consilieri școlari, medici. Grupurile de lucru pot fi între 3-7 copii, coordonate de un profesor de sprijin care păstrează o legătură strânsă cu profesorii de la clasă, cu dirigintele clasei și chiar cu părinții copiilor.

Profesorul psihopedagog/ profesorul de sprijin, împreună cu psihologul școlii și profesorii care predau la clasă, alcătuiește programul de intervenție personalizat, în funcție de preferințele și de dificultățile copilului, precizează modalitățile de lucru pentru anumite capitole, lecții, propune modalități de lucru pe anumite secvențe de învățare în care copiii au dificultăți, caută să dezvolte copiilor motivația pentru învățare. Metodele activ-participative contribuie la dezvoltarea personală a elevului cu C.E.S, precum și la educația și la socializarea sa, ducând la o învățare mai activă, cu rezultate pozitive.

Curriculumul general este simplificat pentru a putea fi parcurs de elevii cu C.E.S, iar strategiile didactice utilizate pentru integrarea acestor copii sunt și ele modificate. Profesorul trebuie să cunoască și să utilizeze strategii didactice care să identifice și să sprijine rezolvarea dificultăților de învățare în clasă, dar să-l și implice pe elev în procesul de învățare, urmărindu-se astfel dezvoltarea gândirii și stimularea creativității și a interesului pentru învățare. În proiectarea activităților educative, metodele active de grup stimulează și dezvoltă foarte mult învățarea prin cooperare, facilitează comunicarea, colaborarea și relaționarea între elevi, luarea deciziei, autonomie personală formarea opiniiilor și înțelegerea corectă a realității. Aplicarea metodelor activ participative duce la o învățare mai activă și cu rezultate evidente, pregătind copiii de a fi capabili să ia decizii în rezolvarea unor situații neobișnuite.

Dintre metodele activ-participative care se utilizează cu succes în predarea – învățarea și evaluarea noțiunilor școlare la diferite discipline pot fi amintite: jocul didactic, metoda „Știu – Vreau să știu – Am învățat”, metoda Starbursting, instruirea programată, și altele.

Jocul didactic este o metodă care constă în plasarea elevilor într-o activitate ludică cu caracter de instruire. Învățarea care implică jocul devine plăcută și atrăgătoare, se face într-o atmosferă de bună dispoziție și destindere. Indiferent de tipul său, jocul didactic trebuie să îndeplinească anumite cerințe: să aibă precizate obiectivele pedagogice; să fie rațional integrat în sistemul muncii educative; să dozeze gradul de dificultate implicat (în funcție de particularitățile de vârstă și intelectuale ale copiilor); să fie dozate din punct de vedere calitativ.

Activitățile ludice cu valențe instructive pot fi extrem de variate. Ele trebuie să fie folosite pentru a dinamiza activitatea de predare-învățare și pot fi îmbinate cu alte metode, în funcție de particularitățile intelectuale și de vârstă ale elevilor și de tipul de lecție.

Metoda „Știu-Vreau să știu-Am învățat,, este o metodă ce activează elevii și îi face conștienți de procesul învățării și oferă elevilor posibilitatea de a-și verifica nivelul cunoștințelor. Prin acest exercițiu se încurajează participarea fiecărui elev, prin conștientizarea eventualelor lacune și prin motivarea acoperirii acestora, se stimulează atenția și gândirea. Etapele metodei:

- anunțarea temei de către profesor;
- se cere elevilor să inventarieze ideile pe care consideră că le dețin cu privire la subiectul ce va urma. Aceste idei vor fi notate în rubrica „ Știu” a tabelului;
- elevii vor nota ideile despre care au îndoieli sau ceea ce ar dori să știe în legătură cu tema respectivă. Aceste idei sunt notate în rubrica „Vreau să știu”.
- profesorul va propune apoi studierea unui text și fixarea unor cunoștințe, iar ideile nou-asimilate le notează în rubrica „ Am învățat”.
- după rezolvarea sarcinii de lucru elevii vor folosi noțiunile înscrise în fiecare coloană pentru a demonstra nivelul actual al cunoștințelor.

Metoda Starbursting (engl. „star” = stea; engl. „ burst” = a exploda), este o metodă nouă de dezvoltare a creativității. Scopul metodei este de a obține cât mai multe întrebări și astfel cât Mai multe conexiuni între concepte. Este o modalitate de stimulare a creativității individuale și de grup. Organizată în grup, metoda Starbursting facilitează participarea întregului colectiv, stimulează crearea de întrebări la întrebări. Procedura este simplă. Se scrie problema a cărei soluție trebuie „descoperită” pe o foaie, apoi se înșiră cât mai multe întrebări care au legătură cu ea. Un bun punct de plecare îl constituie cele de tipul: Ce?, Când?, Cum?, Cum?, De ce? – unele întrebări ducând la altele din ce în ce mai complexe care necesită o concentrare tot mai mare.

Instruirea programată se realizează cu ajutorul calculatorului, prin lecții, teste interactive și softuri educaționale. Softurile educaționale trebuie să fie compatibile cu nevoile și preferințele ludice ale copiilor cu C.E.S. și să fie centrate pe elev.

Bibliografie:

1.Crețu Virginia, 2006, Incluziunea socială și școlară a persoanei cu handicap , Editura Printech, București;

2. Cozma Adrian, 2008, Psihopedagogia comunicării la copii cu dizabilități mintale, Editura RAR, București.
3. Simionescu Ion, 2003, Pedagogia elevilor cu C.E.S , Editura RAR, București.

DEZVOLTAREA LIMBAJULUI COPIILOR DIAGNOSTICAȚI CU C.E.S PRIN INTERMEDIUL JOCULUI DIDACTIC

Prof. Georgeta PĂDURARU
C.S.E.I.Nr.1 Bacău

Jocul didactic are o valoare practică deoarece pe parcursul desfășurării lui copilul are posibilitatea să-și aplice cunoștințele și să-și exerseze priceperile și deprinderile formate în cadrul altor activități. De asemenea, jocul didactic exercită o influență multilaterală asupra dezvoltării psihice a copiilor, le formează percepții, educă spiritul de observație, dezvoltă imaginația creatoare, gândirea și limbajul. Jocul se constituie ca o modalitate deosebit de valoroasă în instruirea și educarea copiilor diagnosticați cu C.E.S. Jocul contribuie la dezvoltarea creativității, însușirilor estetice, a discernământului și sensibilității. Jocul didactic este joc numai dacă conține elemente de așteptare, de surpriză, de întrecere, elemente de comunicare între copii, între copii și profesor implicând intelectual, estetic adică afectiv. În joc copilul se manifestă spontan, sincer, își dezvoltă tendințele, interesele, contribuind într-o mare măsură la formarea, dezvoltarea și îmbogățirea vocabularului, a comunicării considerată sub aspect fonetic, lexical și gramatical.

La copiii diagnosticați cu C.E.S, jocul didactic se poate organiza cu succes la toate disciplinele școlare, în orice moment al lecției, într-o anumită etapă a ei, sau întreaga activitate se poate desfășura pe baza lui, urmărindu-se fie dobândirea noilor cunoștințe, priceperi și deprinderi, fie fixarea și consolidarea acestora, fie verificarea și aprecierea nivelului de pregătire a elevilor, cu condiția ca în cadrul lui să primeze obiectivele instructiv-educative. În ceea ce privește pe cele care au drept finalitate însușirea unor structuri gramaticale a limbii și corectarea defectelor de vorbire, de asemenea, le-am urmărit cu multă atenție având în vedere ca algoritm imperativ al programei, creșterea treptată a cerințelor față de copii. Planificarea jocurilor se face în concordanță cu o sarcină didactică, ținând seama de legătura acestora cu celelalte activități.

Un accent deosebit se pune pe pregătirea materialului demonstrativ și distributiv care trebuie să fie cât mai bogat, variat și sugestiv, îndeplinind cerințele bunei desfășurări a activității. De exemplu, pentru recunoașterea vocalelor se poate folosi jocul: „Pe apă și pe uscat”. Copiii primesc jetoane ilustrând obiecte familiare. În cazul când vrem să exersăm, de exemplu, sunetele „o” și „a” numele obiectelor ilustrate trebuie să conțină câte unul din cele două sunete, jocul fiind reluat cu alte perechi de sunete. În mijlocul clasei se trasează un cerc mare, reprezentând apa, restul clasei uscatul. Se cade de acord că toate obiectele al căror nume include sunetul „o” să fie duse în apă, iar cele care conțin sunetul „a” să rămână pe uscat. Elevii observă obiectele, le denumesc, și-și duc obiectul în locul corespunzător. Jocul se poate relua și oral, fiecare elev însușindu-și câte un nume de obiect sau folosindu-și propriul nume.

De asemenea, pentru exersarea consoanelor putem utiliza jocul: „Ghici, cine face așa?”. Copiii încearcă să imite diverse sunete emise de animale, păsări, mașini etc, pe care colegii lor trebuie să le recunoască. Pentru a relua onomatopeea de către toată clasa, răspunsul va fi formulat în felul următor: „Gânsacul face: sss...- Ursul face: morrr, morrr!” Astfel, elevii vor putea recunoaște

sunetul „s”, „r”. Pentru recunoașterea literelor putem folosi jocul „Cu ce literă începe?”. Fiecare copil va avea în plic cinci imagini care încep cu litera corespunzătoare inițială a cuvântului. Copiii vor citi în gând imaginea și vor atașa în caseta de sub imagine litera care i se potrivește: umbrela-u; elicopter-e; oaie-o; capră-c; lup-l. Vor câștiga elevii care nu fac nici o greșală în potrivirea literei cu denumirea imaginii corespunzătoare. Pentru fixarea literelor învățate se va folosi jocul „Stop”. Li se va da copiilor câte un jeton pe care este scrisă o literă. Jetonul cu litera respectivă va trece din mână în mână până ce profesorul va spune „Stop”. Copilul care are litera în mână o va citi cu voce tare, apoi arată jetonul clasei. Dacă a citit corect litera, clasa aplaudă. Pentru fiecare răspuns bun, elevii vor primi câte un steguleț sau o bilă. Jocul „Ce anotimp este?” îl putem folosi la ora de recapitulare a anotimpurilor.

Jocul „Trenul” este binevenit în vederea exersării pronunției corecte a sunetului „u”. Copiii se așează în șir, unul după celălalt imitând mersul trenului, dar se poate desfășura și static, folosindu-se textul: „Trenu-i gata de plecare/ Luați-vă locul fiecare! Trenu-i pregătit în gară/ Ca să plece azi în țară. Când în gară a sosit / Roțile și le-a oprit. U, u, u, u, u ...! Jocul nostru s-a sfârșit,/ Fiecare-i mulțumit,.. Acest joc poate fi folosit și pentru relaxarea copiilor într-un anumit moment al lecției, contribuind, în același timp și la îmbunătățirea pronunției sunetului „u”.

Nu putem ignora funcția terapeutică a jocurilor didactice, pe lângă funcția instructiv-formativă, deosebit de importantă, mai ales, la copiii cu nevoi speciale. Fiecare din aceste jocuri pot avea alte variante, la rândul lor. Important este să acordăm multă atenție formulării cerințelor didactice și să nu uităm elementul distractiv care creează destindere și-i determină pe elevi să participe cu plăcere și bucurie la activitatea propusă și implicit la actul învățării. Făcând din învățarea prin jocurile didactice un stil obișnuit se poate observa o participare voluntară tot mai deschisă a elevilor și chiar progrese la învățatură. Pentru fixarea cunoștințelor privind reprezentările copiilor despre anotimp, dezvoltarea memoriei vizuale, a atenției, formarea deprinderii de citire corectă, curentă, conștientă, formarea deprinderii de a scrie corect după autodictare, familiarizarea elevilor cu ordinea cronologică a anotimpurilor. Ca material didactic fiecare copil va avea câte patru plicuri pe care vor fi scrise propoziții legate de anotimpuri. De exemplu: Copiii se joacă cu zmeul, Vine Moș Crăciun, E ger mare, Au înflorit ghiociei, A încolțit iarba și altele. Se vor amesteca cartonașele cu propoziții. Li se cere copiilor să repartizeze fiecare propoziție în plicul cu anotimpul corespunzător. Vor fi evidențiați copiii care au așezat corect propozițiile. În final se citesc propozițiile corespunzătoare fiecărui anotimp.

Alt joc propus este „Cine scrie mai multe cuvinte”. Cu o silabă dată elevii trebuie să formeze cuvinte care să înceapă cu silaba respectivă. De exemplu, la silaba „ma” elevii vor găsi cuvintele: mama, masa, mare, Mara, Marin, mai, mac etc. Unii vor scrie mai puține cuvinte, dar alții vor reuși să scrie mai multe cuvinte și chiar propoziții de genul: Mama pune masa; Marin udă macul; Masa este maro; La mare era Mara; Pe malul apei cresc maci. Jocul „Ce silabă lipsește” va da frâu liber gândirii creatoare a elevilor care vor putea completa silabele care lipsesc obținând mai multe variante, fără a le repeta. Materialul folosit va fi o foaie de carton pe care se găsesc scrise cu litere de tipar cuvinte din care lipsesc una sau două silabe. Într-un plic se dau mai multe silabe decât cele

necesare, încât pot forma cu silaba dată mai multe variante. De exemplu: la-tă, va-tă, da-tă, pa-tă, roa-tă. Cuvintele formate pot fi scrise în caiete.

Pentru formarea rapidității și deprinderii de a scrie corect, precum și găsirea cuvintelor cu sens contrar se va folosi „Jocul cuvintelor” care se va desfășura cu întreaga clasă. Se va cere elevilor să scrie în caiete cuvintele cu sens contrar. De exemplu: mare-mic, alb-negru, ziua-noaptea, dulce-amar etc. Toate aceste jocuri contribuie la îmbogățirea vocabularului și la reflectarea asupra lui din diverse puncte de vedere: analiza structurii, organizarea lor alfabetică, cunoașterea sau recunoașterea unor sensuri proprii sau figurate.

Bibliografie:

1. Crețu Virginia, 2006, Incluziunea socială și școlară a persoanei cu handicap , Editura Printech, București;
2. Cozma Adrian, 2008, Psihopedagogia comunicării la copii cu dizabilități mintale, Editura RAR, București.
3. Simionescu Ion, 2003, Pedagogia elevilor cu C.E.S , Editura RAR, București.

UN MEDIU CURAT-O VIAȚĂ SĂNĂTOASĂ

Prof. înv. primar Persida-Gabriela SASU
Școala Gimnazială „Constantin Săvoiu” Tg-Jiu, jud. Gorj

Această temă “Un mediu curat – o viață sănătoasă”, ar trebui să fie o deviză pentru întreaga populație a globului. Bineînțeles că starea mediului înconjurător, ce depinde numai și numai de fiecare dintre noi, ne afectează în mod direct viața și sănătatea noastră. Este nevoie de mai multă atenție și de mai multă responsabilitate din partea fiecărui cetățean pentru a trăi într-un mediu curat, pentru a respira aer curat, pentru a bea apă curată și pentru a putea folosi condițiile de viață pe care ni le oferă natura. Însă, se pare că oamenii tratează cu neglijență acest aspect important al vieții lor, ceea ce duce la agravarea procesului de poluare. Acțiunea mediului poluant asupra organismului uman este foarte variată și complexă. Ea poate merge de la simple incomodități în activitatea omului, disconfortul, până la perturbări puternice ale stării de sănătate și chiar pierderea de viați omenești. Aceste efecte au fost sesizate de multă vreme, însă omul a rămas tot iresponsabil față de natură. Efectele acute au fost primele asupra cărora s-au făcut observații și cercetări privind influența poluării mediului asupra sănătății populației. Ele se datorează unor concentrații deosebit de mari ale poluanților din mediu, care au repercusiuni puternice asupra organismului uman. Efectele cronice reprezintă formele de manifestare cele mai frecvente ale acțiunii poluării mediului asupra sănătății. Acestea se datorează faptului că în mod obișnuit diverșii poluanți existenți în mediu nu ating nivele foarte ridicate pentru a produce efecte acute, dar prezența lor, continuă, chiar la concentrații mai scăzute, nu este lipsită de consecințe nedorite. Efectele cronice au însă o deosebită importanță și sub aspect economic și social.

Cunoașterea acestor efecte ale poluării mediului asupra sănătății a condus la necesitatea instituirii unor măsuri de protecție a mediului înconjurător. S-a afirmat că toate efectele asupra sănătății oamenilor arătate mai sus sunt rezultatul ruperii echilibrului dintre organismul uman și mediul înconjurător. În anumite situații de poluare s-au înregistrat numeroase cazuri de: bronhopneumopatii, bronșite, cancer pulmonar (poluarea aerului), febră tifoidă, dizenteria, holera, poliomiela, hepatita epidemică, amibiaza, lambliazafascioloza, intoxicații (poluarea apei).

În concluzie, se pare că poluarea mediului înconjurător dăunează foarte mult sănătății omului și de aceea ar trebui să ne îndreptăm cu toții atenția asupra acestei consecințe a poluării.

Mediul înconjurător ne asigură condițiile necesare vieții, însă depinde de noi dacă dorim să folosim aceste elemente esențiale cât mai util sau dacă vrem să ocolim acest aspect al vieții noastre. Poluarea planetei se agravează pe zi ce trece și se pare că populația nu acordă interes acestui proces nociv. Convingerea că această problemă este doar a specialiștilor și a forurilor internaționale, este tot atât de eronată, pe cât este și de gravă. Ocrotirea planetei este o problemă mondială, și, tocmai de aceea, fiecare om trebuie să-și asume această responsabilitate.

Lupta împotriva poluării întregii planete solicită colaborare și cooperare internațională și de aceea depinde de noi dacă vom trăi într-un mediu curat, sănătos și nepoluat.

Se impune ca elevii să cunoască formele de viață existente în mediul înconjurător și să învețe să le ocrotească. Ei trebuie să cunoască și resursele naturale care asigură viața, dar și cauzele și formele de manifestare ale dezechilibrelor naturale din mediul înconjurător, în special a celor produse de om.

Ceea ce învață copiii în primii ani reprezintă mai mult de jumătate decât vor învăța în restul vieții. Astfel, educația omului începe din copilărie, componentele dezvoltării sale fizice și psihice mergând în paralel cu trăsăturile de personalitate. Educarea copiilor a devenit o preocupare și o necesitate prefigurată de schimbările majore ce au avut loc asupra mediului înconjurător, ceea ce ne solicită să trăim într-o permanentă stare de adaptare pentru a putea face față schimbărilor potențiale și a preveni eventualele dezastre ecologice.

Școala este chemată să determine nu numai sentimentele de admirație pentru frumusețile naturii, ci și deprinderi de apărare, conservare și dezvoltare a mediului înconjurător-condiție de viață civilizată și sănătoasă.

În concluzie, și copiii, educați, îndrumați de către cadrele didactice, pot să se implice, să lupte activ împotriva poluării pentru păstrarea unui mediu curat, pentru că un mediu poluat dăunează foarte mult sănătății omului.

Bibliografie:

<https://biblioteca.regielive.ro> › Referate › Ecologie

<https://ro.scribd.com/doc/46962781/Un-Mediu-Curat-o-Viață-Sănătoasă>

scoalaprahovei.ro/omul-și-mediul-înconjurător

www.naturalist.ro/viață-și-sănătate/un-mediu-curat-o-viață-sănătoasă

LOCUL ȘI ROLUL AVITĂCTIȚILOR EXTRACURRICULARE ÎN EDUCAȚIA COPIILOR

Prof. înv. primar Persida-Gabriela SASU
Școala Gimnazială „Constantin Săvoiu” Tg-Jiu, jud. Gorj

Pedagogul american Bruner consideră că „oricărui copil, la orice stadiu de dezvoltare i se poate preda cu succes, într-o formă intelectuală adecvată, orice temă”, dacă se folosesc metode și procedee adecvate stadiului respectiv de dezvoltare, dacă materia este prezentată „într-o formă mai simplă, astfel încât copilul să poată progresa cu mai multă ușurință și mai temeinic spre o deplină stăpânire a cunoștințelor”. Modelarea, formarea și educația omului cere timp și dăruire. Timpul istoric pe care îl trăim cere oameni în a căror formație caracterul și inteligența se completează pentru propria evoluție a individului. În școala contemporană eficiența educației depinde de gradul în care se pregătește copilul pentru participarea la dezvoltarea de sine și de măsura în care reușește să pună bazele formării personalității copiilor. În acest cadru, învățământul are misiunea de a-i forma pe copii sub aspect psihointelectual, fizic și socioafectiv, pentru o cât mai ușoară integrare socială.

Educația extracurriculară (realizată dincolo de procesul de învățământ) își are rolul și locul bine stabilit în formarea personalității copiilor noștri. Educația prin activitățile extracurriculare urmărește identificarea și cultivarea corespondenței optime dintre aptitudini, talente, cultivarea unui stil de viață civilizat, precum și stimularea comportamentului creativ în diferite domenii. Începând de la cea mai fragedă vârstă, copiii acumulează o serie de cunoștințe punându-i în contact direct cu obiectele și fenomenele din natură. Trebuința de se juca, de a fi mereu în mișcare, este tocmai ceea ce ne permite să împăcăm școala cu viața.

Dacă avem grijă ca obiectivele instructiv – educative să primeze, dar să fie prezentate în mod echilibrat și momentele recreative, de relaxare, atunci rezultatele vor fi întotdeauna deosebite. În cadrul acestor activități elevii se deprind să folosească surse informaționale diverse, să întocmească colecții, să sistematizeze date, învață să învețe. Prin faptul că în asemenea activități se supun de bună voie regulilor, asumându-și responsabilități, copiii se autodisciplinează. Cadrul didactic are, prin acest tip de activități, posibilități deosebite să-și cunoască elevii, să-i dirijeze, să le influențeze dezvoltarea, să realizeze mai ușor și mai frumos obiectivul principal al școlii și al învățământului primar – pregătirea copilului pentru viață.

Scopul activităților extrașcolare este dezvoltarea unor aptitudini speciale, antrenarea elevilor în activități cât mai variate și bogate în conținut, cultivarea interesului pentru activități socio-culturale, facilitarea integrării în mediul școlar, oferirea de suport pentru reușita școlară în ansamblul ei, fructificarea talentelor personale și corelarea aptitudinilor cu atitudinile caracteriale. Oricât ar fi de importantă educația curriculară realizată prin procesul de învățământ, ea nu epuizează sfera influențelor formative exercitate asupra copilului. Rămâne cadrul larg al timpului liber al copilului, în care viața capătă alte aspecte decât cele din procesul de învățare școlară. În acest cadru, numeroși alți factori acționează pozitiv.

Exemple de activități extrașcolare

Vizitele la muzee, expoziții, monumente și locuri istorice, case memoriale – organizate selectiv – constituie un mijloc de a întui și prețui valorile culturale, folclorice și istorice ale poporului nostru. Ele oferă elevilor prilejul de a observa obiectele și fenomenele în starea lor naturală, procesul de producție în desfășurarea sa, operele de artă originale, momentele legate de trecutul istoric local, național, de viața și activitatea unor personalități de seamă ale științei și culturii universale și naționale, relațiile dintre oameni și rezultatele concrete ale muncii lor, stimulează activitatea de învățare, întregesc și desăvârșesc ceea ce elevii acumulează în cadrul lecțiilor.

Vizionarea emisiunilor muzicale, de teatru de copii, distractive sau sportive, stimulează și orientează copiii spre unele domenii de activitate: muzică, sport, poezie, pictură. Excursiile și taberele școlare contribuie la îmbogățirea cunoștințelor copiilor despre frumusețile țării, la educarea dragostei, respectului pentru frumosul din natură, artă, cultură. Prin excursii, copiii pot cunoaște realizările oamenilor, locurile unde s-au născut, au trăit și au creat opere de artă. Spectacolele constituie o formă de activitate extracurriculară în școală, prin care copilul face cunoștință cu lumea minunată a artei. Deși această formă de activitate îl pune pe copil în majoritatea cazurilor în rolul de spectator, valoarea ei deosebită rezidă în faptul că ea constituie o sursă inepuizabilă de impresii puternice, precum și în faptul că apelează, permanent, la afectivitatea copilului sau nu, asupra dezvoltării elevilor. Astfel de activități sunt de o reală importanță într-o lume dominată de mass-media și mă refer la televizor, calculator și internet, care nu fac altceva decât să contribuie la transformarea copiilor noștri în niște persoane incapabile de a se controla comportamental, emoțional și mai presus de toate slab dezvoltati intelectual.

Se știe că, începând de la cea mai fragedă vârstă, copiii acumulează o serie de cunoștințe punându-i în contact direct cu obiectele și fenomenele din natură. Activitățile de acest gen au o deosebită influență formativă, au la bază toate formele de acțiuni turistice: plimbări, excursii, tabere.

Serbările și festivitățile marchează evenimentele importante din viața școlarului. Din punct de vedere educativ, importanța acestor activități constă în dezvoltarea artistică a elevului precum și în atmosfera sărbătorească instalată cu acest prilej. Aceste mici serbări, organizate de către cadrele didactice, le oferă elevilor răsplata primită după muncă, și, de asemenea, au un rol de motivare.

Bibliografie:

www.scoalaargeșeană.ro/.../504-locul-și-rolul-activităților-extracurriculare-în-educația copiiilor
Cerneș, Maria, „Contribuția activităților extracurriculare la optimizarea procesului de învățământ”, în “Învățământul primar” nr. 1 / 2000, Ed. Discipol, București;
Crăciunescu, Nedelea, „Forme de activități extracurriculare desfășurate cu elevii ciclului primar”, în “Învățământul primar” nr. 2, 3 / 2000, Ed. Discipol, București;
Ionescu, M., Chiș, V., „Mijloace de învățământ și integrarea acestora în activitățile de instruire și autoinstruire”, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2001
Vlăsceanu, Gheorghe, coord., Neculau, Adrian, „Școala la răscruce. Schimbare și continuitate în curriculumul învățământului obligatoriu. Studiu de impact”, Editura Polirom, 2002.

EDUCAȚIA ÎN TRANZIȚIE: ÎNTRE METODELE CONSACRATE ȘI PRACTICILE MODERNE

Prof. înv. primar Corina-Ancuța SFECHIȘ
Liceul Teoretic „Onisifor Ghibu” Cluj-Napoca, jud. Cluj

Educația reprezintă un pilon fundamental al dezvoltării unei societăți, iar metodele prin care se realizează predarea sunt esențiale în modelarea cunoștințelor, abilităților și valorilor pe care elevii le vor dobândi și le vor aplica de-a lungul vieții. De-a lungul decadelor, sistemul educațional a evoluat, iar învățământul tradițional și cel modern s-au intersectat și s-au influențat reciproc. Metodele de predare tradiționale au fost folosite timp de sute de ani pentru a transmite cunoștințele esențiale către elevi, în timp ce metodele moderne s-au impus în ultima jumătate de secol ca o reacție la limitările abordărilor tradiționale. Astăzi, educația este la un punct de intersecție între continuitate și schimbare, iar provocarea pedagogilor este de a integra aceste abordări în mod eficient pentru a răspunde nevoilor diverse ale elevilor din prezent.

În acest context, discuția despre metodele tradiționale și moderne de predare devine esențială pentru a înțelege cum se poate optimiza procesul educativ. Metodele tradiționale sunt adesea asociate cu o abordare mai formală a învățării, în timp ce metodele moderne reflectă tendințele contemporane în educație, în special cele legate de utilizarea tehnologiei și a învățării interactive. Fiecare abordare are avantajele și limitările sale, iar integrarea lor în practică poate oferi soluții valoroase pentru crearea unui sistem educativ echilibrat și adaptat cerințelor actuale ale societății.

Metodele tradiționale, cum ar fi predarea frontală, explicarea lecțiilor prin dictare și folosirea unui curriculum rigid, au fost mult timp fundamentul educației. Aceste metode se bazează pe ideea că profesorul este autoritatea supremă în clasă, iar elevul trebuie să asimileze cunoștințele în mod pasiv, prin ascultare și memorare. Învățarea este văzută ca un proces de transmitere a cunoștințelor de la profesor la elev, iar succesul este măsurat prin capacitatea elevului de a reproduce aceste cunoștințe în examene sau teste. Această abordare are rădăcini adânci în istoria educației, fiind asociată cu școlile tradiționale din Europa și America, unde disciplinele academice erau predominante, iar evaluările erau centrate pe memorarea și aplicarea mecanică a informațiilor.

Totuși, pe măsură ce societatea s-a modernizat, iar noile tehnologii au avansat, a apărut necesitatea unor abordări mai flexibile și mai interactive în educație. Astfel, metodele moderne de predare au evoluat pentru a răspunde nevoii de a dezvolta competențe mai complexe la elevi, cum ar fi gândirea critică, rezolvarea de probleme și colaborarea. În loc să se concentreze exclusiv pe transmiterea de cunoștințe, aceste metode pun accent pe dezvoltarea unor abilități esențiale pentru succesul în lumea contemporană. În plus, tehnologia a adus o revoluție în sala de clasă, oferind elevilor acces la resurse educaționale online, aplicații interactive și platforme de învățare care le permit să își exploreze propriile interese și să învețe într-un ritm personalizat.

Unul dintre aspectele centrale ale diferenței dintre metodele tradiționale și cele moderne este rolul profesorului. În cadrul unui sistem educațional tradițional, profesorul este figura centrală a lecției. El controlează fluxul informației, expune concepte și idei, iar elevul le primește pasiv. Procesul de învățare este structurat, iar elevul este încurajat să urmeze un set de reguli și să învețe în

mod sistematic. Profesorul este autoritatea în clasă, iar lecțiile sunt adesea unidirecționale, cu o concentrare pe explicarea teoretică a subiectului.

În contrast, în metodele moderne, rolul profesorului se schimbă semnificativ. Profesorul devine un facilitator al învățării, ghidând elevii prin procese de învățare active și interactive. În loc să impună un curriculum rigid, profesorul încurajează elevii să își exploreze ideile, să pună întrebări, să colaboreze cu colegii și să aplice concepte prin experiențe directe. Metodele moderne includ activități de grup, învățarea prin proiecte, jocuri educaționale și utilizarea tehnologiei pentru a stimula creativitatea și implicarea activă a elevilor. Elevul nu mai este doar un receptor pasiv al cunoștințelor, ci devine un participant activ în procesul de învățare, capabil să aplice ceea ce a învățat într-o varietate de contexte.

Pe lângă aceste diferențe, metodele moderne de predare încurajează o abordare mai personalizată a învățării. Elevii sunt încurajați să își stabilească propriile obiective de învățare, să învețe într-un ritm propriu și să își exploreze interesele. Acest lucru este susținut de utilizarea tehnologiei, care permite accesul la o gamă largă de resurse educaționale. De exemplu, învățarea prin platforme online sau prin aplicații educaționale permite elevilor să își personalizeze experiența de învățare și să își aprofundeze cunoștințele într-un mod care corespunde stilurilor lor de învățare. De asemenea, tehnologia permite elevilor să colaboreze cu colegii lor prin forumuri online, platforme de discuții și instrumente de colaborare virtuală, oferindu-le astfel oportunitatea de a învăța în comunități de învățare dinamice.

În ciuda avantajelor evidente ale metodelor moderne, este important să recunoaștem că nu toate metodele tradiționale sunt depășite sau inefficiente. De fapt, metodele tradiționale continuă să fie valoroase în anumite contexte educaționale. De exemplu, predarea frontală poate fi eficientă în transmiterea unor informații teoretice sau în cadrul unor lecții care necesită o expunere clară a unui subiect. De asemenea, abordările tradiționale pot oferi un cadru mai structurat și mai disciplinat, ceea ce poate fi esențial pentru dezvoltarea unor abilități fundamentale, cum ar fi memorarea, calculul sau înțelegerea principiilor de bază într-o disciplină.

Limitările metodelor tradiționale devin însă evidente atunci când se pune accentul exclusiv pe memorare și pe învățare pasivă. Elevii care sunt obișnuiți cu un stil de învățare mai activ și mai colaborativ pot găsi aceste metode plictisitoare sau descurajante. În plus, în sistemele educaționale bazate pe metode tradiționale, evaluările sunt adesea centrice pe teste și examene, ceea ce poate duce la o abordare mecanică a învățării, în care elevii sunt mai preocupați de „a învăța pentru examen” decât de dezvoltarea unor abilități pe termen lung.

Pe de altă parte, metodele moderne sunt susținute de ideea că învățarea trebuie să fie centrată pe elev și că aceasta trebuie să aibă loc într-un cadru activ și participativ. Un exemplu clasic de metodă modernă este învățarea prin proiecte, unde elevii lucrează împreună pentru a crea un produs final care integrează cunoștințele dobândite. Această metodă dezvoltă abilități de colaborare, rezolvare de probleme și gândire critică, iar rezultatele sunt mult mai relevante pentru viața reală. De asemenea, învățarea prin proiecte poate include elemente de tehnologie, precum realizarea de prezentări interactive, filmulețe educaționale sau crearea de website-uri, oferind astfel elevilor experiențe autentice și aplicabile în lumea profesională.

Un alt exemplu de metodă modernă este învățarea bazată pe jocuri educaționale, care utilizează elemente de gamificare pentru a transforma învățarea într-o activitate atractivă și motivantă. Elevii pot învăța concepte complexe prin jocuri interactive, iar acest tip de învățare este adesea mai eficient în ceea ce privește menținerea atenției și dezvoltarea motivației intrinseci.

Tehnologia joacă un rol important în acest sens, deoarece oferă platforme care permit crearea și utilizarea de jocuri educaționale care se potrivesc diferitelor niveluri de învățare și interese.

Un alt avantaj al metodelor moderne este că ele permit învățarea în ritm propriu, oferind astfel elevilor posibilitatea de a progresa conform propriilor nevoi și capacități. Platformele de e-learning, cursurile online și resursele digitale permit elevilor să acceseze materiale educaționale într-un mod flexibil, fără constrângeri de timp și loc. Acest lucru este esențial în contextul în care învățarea continuă devine o necesitate în carierele profesionale din secolul XXI.

Deși metodele moderne oferă numeroase beneficii, ele nu sunt lipsite de provocări. Implementarea acestora poate fi costisitoare, mai ales în școlile din zone defavorizate sau în instituțiile care nu dispun de infrastructura necesară. De asemenea, nu toți profesorii sunt pregătiți pentru a implementa aceste metode în mod eficient, fiind nevoie de o formare continuă și de o schimbare de mentalitate. Totodată, învățarea excesiv bazată pe tehnologie poate duce la o dependență de dispozitive și poate diminua interacțiunea socială directă între elevi.

În concluzie, atât metodele tradiționale, cât și cele moderne de predare au un loc important în educație. Combinate într-un mod echilibrat, ele pot oferi un cadru de învățare diversificat și adaptabil, capabil să răspundă nevoilor individuale ale elevilor. Profesorii trebuie să fie flexibili și să adopte o abordare integrativă, care să includă elemente din ambele tipuri de metodologie, pentru a crea o experiență de învățare completă și eficientă. Educația nu este doar despre transmiterea de cunoștințe, ci despre dezvoltarea abilităților, competențelor și valorilor care vor ghida elevii pe tot parcursul vieții lor.

Bibliografie:

1. Cerghit, I. (2006). *Metode de învățământ*. Ediția a V-a, Editura Polirom, Iași.
2. Cucoș, C. (2014). *Pedagogie*. Ediția a II-a revăzută și adăugită, Editura Polirom, Iași.
3. Kolb, D. A. (1984). *Experiential Learning: Experience as the Source of Learning and Development*. Prentice Hall, New Jersey.

OPTIMIZAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL: STRATEGII ȘI PROCEDEE MODERNE DE EFICIENTIZARE A ÎNVĂȚĂRII

Prof. înv. primar Corina-Ancuța SFECHIȘ
Liceul Teoretic „Onisifor Ghibu” Cluj-Napoca, jud. Cluj

Eficientizarea învățării reprezintă o preocupare centrală în domeniul educației contemporane, mai ales într-un context în care cantitatea de informație disponibilă a crescut exponențial, iar nevoia de formare a unor competențe relevante și durabile este din ce în ce mai presantă. Procesul de învățare nu mai poate fi conceput ca o simplă transmitere de cunoștințe de la profesor la elev, ci ca un proces complex, dinamic, personalizat, ce presupune implicarea activă a tuturor actorilor educaționali. Pentru ca învățarea să fie eficientă, trebuie să se țină cont de o serie de factori ce țin de particularitățile elevului, de contextul în care are loc actul educațional, de metodele și strategiile utilizate, dar și de motivația și climatul emoțional în care învățarea se produce.

Un prim element fundamental este învățarea activă, care presupune implicarea elevului în propriul proces de formare prin participare directă, manipulare, explorare și descoperire. Elevii care învață activ nu sunt receptori pasivi de informații, ci devin constructori ai propriului cunoașterii. În acest context, metodele interactive precum brainstorming-ul, studiul de caz, învățarea prin proiecte sau jocurile de rol își dovedesc eficiența în facilitarea înțelegerii profunde și în formarea de competențe transversale. Activitățile care implică lucrul în echipă, rezolvarea de probleme reale sau simularea unor situații concrete de viață stimulează gândirea critică, creativitatea și capacitatea de adaptare, calități esențiale în lumea actuală.

De asemenea, învățarea eficientă presupune personalizarea parcursului educațional, ținând cont de stilurile de învățare ale fiecărui elev. Nu toți elevii învață la fel. Unii sunt mai receptivi la informațiile vizuale, alții la cele auditive sau kinestezice. Unii preferă lucrul individual, alții se dezvoltă mai bine în colaborare. Recunoașterea și valorificarea acestor diferențe printr-un demers didactic flexibil și adaptat sporește motivația și eficiența învățării. Profesorii trebuie să cunoască și să aplice metode de evaluare a stilurilor de învățare și să propună activități variate care să se plieze pe nevoile reale ale elevilor.

Motivația este, la rândul ei, un factor esențial în procesul de învățare. Fără motivație, efortul de învățare devine o obligație, nu o nevoie interioară. Motivația poate fi extrinsecă – susținută de recompense, note sau aprecieri – dar mai durabilă și profundă este motivația intrinsecă, care vine din plăcerea de a învăța, din curiozitate, din dorința de dezvoltare personală. Profesorii pot stimula motivația intrinsecă prin crearea unui climat pozitiv în clasă, prin oferirea de sarcini provocatoare, relevante și legate de interesele elevilor, prin valorizarea progresului și nu doar a rezultatului final.

Un alt procedeu de eficientizare a învățării este reprezentat de învățarea autoreglată. Aceasta presupune capacitatea elevului de a-și stabili obiective, de a-și planifica activitățile, de a monitoriza progresul și de a-și ajusta strategiile în funcție de rezultate. Formarea acestor abilități începe de timpuriu și se dezvoltă în timp, prin exercițiu, reflecție și ghidaj din partea adulților. Profesorii au rolul de a oferi modele, de a pune întrebări reflexive, de a încuraja autoevaluarea și metacogniția.

În contextul actual, tehnologia reprezintă un aliat important în procesul de învățare. Platformele educaționale, aplicațiile interactive, simulările virtuale, tutorialele video și resursele

multimedia pot transforma învățarea într-o experiență atractivă, personalizabilă și accesibilă. Însă utilizarea eficientă a tehnologiei presupune discernământ, competențe digitale și integrarea acesteia într-un demers pedagogic bine planificat. Instrumentele digitale pot fi folosite pentru consolidarea cunoștințelor, pentru evaluare formativă, pentru colaborare online sau pentru explorarea unor conținuturi ce nu sunt disponibile în format tradițional.

În același timp, colaborarea și învățarea socială joacă un rol major în eficientizarea procesului educațional. Elevii învață mai bine când sunt implicați în activități de grup, când își împărtășesc ideile, când argumentează, negociază și își construiesc în comun cunoștințele. Învățarea colaborativă nu doar că stimulează înțelegerea profundă, dar dezvoltă și competențe socio-emoționale precum empatia, ascultarea activă, responsabilitatea și gestionarea conflictelor. Clasele organizate pe principii colaborative, în care greșeala este acceptată și valorizată ca sursă de învățare, devin spații de creștere autentică.

Memorarea eficientă, parte esențială a învățării, nu trebuie să se bazeze pe repetarea mecanică, ci pe înțelegerea logică a conținutului, pe realizarea de conexiuni între informații și pe aplicarea cunoștințelor în contexte variate. Strategii precum repetiția distribuită în timp, elaborarea, folosirea de mnemotehnici, reprezentări grafice sau scheme conceptuale pot îmbunătăți semnificativ retenția informațiilor. De asemenea, este esențial ca elevii să învețe cum să învețe, prin predarea explicită a strategiilor metacognitive, prin reflecție asupra procesului propriu și prin ajustarea continuă a abordărilor.

Un procedeu eficient de învățare, adesea neglijat în sistemele educaționale tradiționale, este învățarea experiențială. Teoria propusă de David Kolb susține că învățarea apare atunci când individul trece prin patru etape: experiența concretă, reflecția asupra experienței, conceptualizarea abstractă și aplicarea activă. Prin urmare, învățarea nu este doar o acumulare de informații, ci o transformare a acestora în înțelegeri personale prin intermediul acțiunii. Aplicarea acestei metode presupune organizarea de activități practice: experimente în cadrul orelor de științe, excursii tematice, proiecte comunitare, simulări sau jocuri de rol. Spre exemplu, învățarea despre democrație devine mult mai profundă când elevii organizează un proces electoral fictiv în clasă, înțelegând astfel mecanismele, provocările și responsabilitățile implicate. În plus, implicarea în activități practice dezvoltă autonomia, responsabilitatea și spiritul critic, trăsături esențiale în formarea unui individ activ în societate.

Un alt procedeu central în eficientizarea învățării este feedback-ul. Acesta trebuie să fie clar, specific, orientat spre dezvoltare și oferit într-un mod empatic. Feedback-ul nu ar trebui să se limiteze la evaluarea finală, ci să fie prezent pe tot parcursul procesului de învățare. Acest tip de sprijin ajută elevul să conștientizeze ce face bine, ce are de îmbunătățit și cum poate acționa pentru a progresa. Studiile arată că elevii care primesc feedback regulat, personalizat și clar au performanțe mai bune, își dezvoltă motivația intrinsecă și dobândesc încredere în propriile forțe. Feedback-ul poate fi oferit verbal, în scris, prin rubrici de evaluare sau chiar sub formă de autoevaluare și coevaluare între colegi. Important este ca acesta să se concentreze pe proces, nu pe persoană, și să pună accentul pe efort și progres, nu doar pe rezultat.

O altă direcție de eficientizare a învățării presupune implicarea simultană a mai multor simțuri. Învățarea multisenzorială, promovată în pedagogia Montessori și în alte abordări alternative, susține că informațiile sunt mai bine înțelese și reținute atunci când elevii le accesează prin mai multe canale: vizual, auditiv, tactil și kinestezic. De exemplu, în predarea alfabetului la clasa pregătitoare, literele pot fi prezentate vizual (pe carduri), auditive (prin pronunțare), tactile

(trasate pe nisip sau hârtie abrazivă) și kinestezice (mimând forma cu corpul). Această metodă nu este benefică doar pentru elevii cu dificultăți de învățare, ci și pentru cei tipici, deoarece consolidează conexiunile neuronale și face învățarea mai atractivă.

Eficiența învățării nu depinde doar de metode, ci și de organizarea activității personale. Stabilirea unei rutine zilnice, cu momente clare de studiu, odihnă și relaxare, contribuie la menținerea unui echilibru mental și la maximizarea productivității. Elevii trebuie învățați să-și creeze propriul orar de studiu, să-și prioritizeze sarcinile și să evite procrastinarea. De asemenea, formarea autodisciplinii este un obiectiv pe termen lung care presupune sprijin și consecvență din partea familiei și a școlii. Strategii precum fragmentarea sarcinilor dificile, folosirea tehnicii Pomodoro (alternarea perioadelor de lucru cu pauze), eliminarea distragerilor și stabilirea de obiective zilnice pot fi introduse treptat în rutina elevilor, cu rezultate vizibile asupra calității învățării.

Howard Gardner, în teoria inteligențelor multiple, a identificat mai multe forme de inteligență (lingvistică, logico-matematică, spațială, muzicală, kinestezică, interpersonală, intrapersonală, naturalistă), susținând că fiecare individ are un profil unic de învățare. Acceptarea diversității acestor tipuri de inteligență implică adaptarea metodelor de predare pentru a valorifica potențialul fiecărui elev. Un elev cu inteligență muzicală dominantă poate învăța mai ușor prin cântece, ritmuri sau poezii, în timp ce unul cu inteligență naturalistă poate beneficia de activități în aer liber, experimente în grădină sau explorări ale ecosistemelor. Recunoașterea și valorizarea acestor diferențe nu doar eficientizează învățarea, ci contribuie și la stima de sine a elevilor, care se simt înțeleși și apreciați pentru ceea ce sunt.

Un alt procedeu de eficientizare a învățării este dezvoltarea capacității de a reflecta asupra propriei învățări și de a gândi critic. Educația reflexivă presupune întrebări precum: „Ce am învățat?”, „Cum am învățat?”, „Ce aş face diferit data viitoare?”. Prin aceste demersuri, elevii devin conștienți de progresul lor și învață să-și asume responsabilitatea pentru propriul parcurs educațional. Dezvoltarea gândirii critice presupune formularea de întrebări, evaluarea surselor, identificarea prejudecăților, argumentarea și luarea deciziilor informate. Aceste abilități sunt esențiale într-o societate în care informația este abundentă, dar nu întotdeauna de încredere. Prin dezbateri, studii de caz sau proiecte de cercetare, elevii își pot exersa gândirea critică și pot învăța să navigheze conștient în realitatea contemporană.

În cele din urmă, eficientizarea învățării depinde și de cultura educațională în care este ancorat procesul de învățare. O școală în care învățarea este valorizată, unde greșelile sunt văzute ca oportunități de dezvoltare și unde colaborarea este încurajată, oferă un mediu propice învățării profunde. Crearea unei comunități educaționale implică participarea tuturor actorilor: elevi, profesori, părinți, conducere, parteneri externi. Exemple de bune practici în acest sens pot fi observate în sistemul educațional finlandez, unde accentul se pune pe învățarea semnificativă, pe cooperare în detrimentul competiției și pe bunăstarea elevului ca premisă a succesului școlar. În astfel de contexte, elevii învață cu plăcere, sunt motivați intern și dezvoltă o relație pozitivă cu învățarea pe termen lung.

Bibliografie:

1. Dumitru, I. (2001). *Psihologia învățării. Teorii și aplicații educaționale*. Iași: Editura Polirom.

2. Cerghit, I. (2006). *Metode de învățământ*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
3. Cucoș, C. (2017). *Psihopedagogie pentru examenele de definitivare și grade didactice*. Iași: Editura Polirom.
4. Cristea, S. (2020). *Dicționar de pedagogie*. București: Editura Litera.
5. Stoica, A. (2011). *Strategii didactice interactive*. București: Editura Didactică și Pedagogică.

AUTISMUL VIRTUAL ȘI EFECTELE SALE ASUPRA EVOLUȚIEI COPILULUI

Prof. Marilena STANCU

Școala Gimnazială Nr. 39 „Nicolae Tonitza”, jud. Constanța

Autismul virtual este una dintre enigmaticele care, de ceva timp, au devenit fie marea provocare, fie marea necunoscută, dar, în același timp, și marea problemă a numeroși părinți, educatori sau chiar specialiști în domeniul serviciilor psihopedagogice. Experiența practică a identificat o categorie aparte de copii, care prezintă dificultăți de comunicare și relaționare cu cei din jur, instabilitate emoțională, întârziere în dezvoltarea limbajului, lipsa jocului și, mai ales, a jocului social, de rol în care copilul se prefacă că este ceva sau face ceva. Termenul a fost inventat de un psiholog clinician român, care a creionat și diferențele între copiii cu autism „clasic” și copiii autizați prin expunerea la televizor, calculator, telefon, tabletă – cu toate că, aparent, toate evaluările și testele psihologice inițiale confirmă același diagnostic în ambele cazuri.

În societatea actuală, mijloacele tehnologice joacă un rol crucial în viața socială, devenind de-a lungul timpului, o putere crescândă și indispensabilă, cu un impact foarte puternic asupra traiului zilnic pentru fiecare individ.

Calculatorul, televizorul, telefonul influențează viața noastră din ce în ce mai intens. Ele se află peste tot acum: la birou, la domiciliu, în gări, în bănci, în școli, în spitale, în parcurile de distracții. Potențialul internetului de a informa, educa, distra și de a se constitui ca suport pentru organizarea și desfășurarea afacerilor la scară globală este considerabil.

Tot mai multe studii, articole, cercetări, dar și simple observații empirice, ne obligă să fim atenți la acest fenomen pe care impactul noilor tehnologii și accesul nedozat îl au asupra dezvoltării copiilor noștri. Privitul la televizor, navigarea folosind internetul sau jocul pe calculator fac parte, în ziua de astăzi, din rutina zilnică a unei familii obișnuite. Majoritatea copiilor fac cunoștință cu acestea cu mult înainte de a merge la școală, petrecându-și multe ore cu astfel de activități, în detrimentul altora.

Expunerea îndelungată și sistematică la calculator, televizor, tabletă are un efect copleșitor asupra minții umane și asupra întregului sistem de viață a omului contemporan. Dacă părintele nu sesizează sau nu-l dezvăță pe copil de astfel de obiceiuri este foarte posibil ca cel mic să întâmpine dificultăți de dezvoltare a limbajului, să aibă tulburări de comportament, într-un cuvânt să dezvolte probleme ce țin de o formă de autism intitulată de specialiști autismul virtual.

Termenul „autismul virtual” a fost inventat de un psiholog clinician român.

„L-am numit autism pentru că are simptomele specifice copiilor cu autism, simptome perfect identice. Este aproape imposibil să faci diagnosticul diferențiat dacă are sau nu are autism virtual sau autism clasic pentru că simptomele sunt perfect la fel. Simptomele autismului sunt lipsa reciprocității sociale, lipsa contactului vizual, lipsa dezvoltării limbajului, lipsa jocului și mai ales a jocului social, de rol în care copilul se prefacă că este ceva sau că face ceva și jocurile stereotipe și repetitive” (Marius Zamfir).

În cazul autismului clasic, dacă procesul terapeutic începe precoce (la 2-3 ani), recuperarea se realizează în timp – aproximativ 2-4 ani sau chiar toată viața, cu program de terapie individuală de minim 6-8 ore/zi și procent de integrare în învățământul de masă puțin peste 50%. În multe

cazuri, cu toate aceste intervenții intensive, copii vor mai prezenta anumite sechele pentru toată viața.

În cazul copiilor autizati de privitul excesiv la TV, recuperarea se realizează în aproximativ 6-18 luni, cu program de terapie individuală de minim 2-4 ore/zi și cu procent de integrare în învățământul de masă peste 90%.

Problemele de învățare ale unui “copil autizat” se concentrează pe următoarele aspecte:

- laba capacitate de a asculta, de a înțelege și a-și aminti lecția prezentată;
- bilitate scăzută de reflectare coerentă în vorbire și în scris a faptelor și ideilor;
- dificultatea de a înțelege fraze mai lungi sau structuri gramaticale mai complexe;
- tendința de a comunica prin gesturi odată cu cuvintele sau în locul acestora;
- scăderea cunoștințelor de vocabular sub nivelul clasei din care face parte;
- înțelegerea nesigură și confuză a lecturii;
- dificultatea de a trece de la limbajul colocvial la forma scrisă;
- performanțe scăzute în planificarea, succesiunea și organizarea ideilor, clasificarea, înțelegerea raporturilor de tip cauză- efect, raționament matematic.

Pentru a contracara efectele autismului virtual trebuie identificate modalități prin care să se limiteze timpul petrecut de copil în fața televizorului, tabletei, calculatorului accentul punându-se pe următoarele acțiuni:

- eliminarea oricărui gadget din contactul vizual al copilului;
- oferirea de recompense atunci când copilul a respectat programul zilnic;
- construirea în casă a unei „Cutii a secretelor” care să cuprindă lucruri interesante, ce pot fi folosite atunci când copilul se plictisește și își dorește să se joace pe tabletă. Astfel atenția va fi îndreptată către ceva nou;
- televizorul și calculatorul va fi închis pe durata efectuării temelor;
- emisiunile, jocurile pe calculator vor fi alese cu discernământ;
- activitățile fizice, plimbările vor căpăta o mare însemnătate.

Activitățile fizice au un mare impact în dezvoltarea emoțională a copilului. Sănătatea emoțională este foarte importantă pentru dezvoltarea copilului și poate fi stimulată din plin prin mișcare. Cu ajutorul sportului, copilul crește împlinit fizic, psihic și emoțional. Sportul stimulează interacțiunile. Va învăța să fie răbdător cu ceilalți, să își aștepte rândul, să fie responsabil, să aibă respect pentru ceilalți, să fie ascultător, să îndeplinească sarcinile, să se descurce în situații neprevăzute, să se adapteze mai ușor. Și, nu în ultimul rând, își va face prieteni de aceeași vârstă și cu pasiuni asemănătoare.

Bibliografie:

- Bruin de Colette.(2008). Give Me 5.Iași: Editura Fides
- Gheorghe, Virgiliu.(2005).Efectele televiziunii asupra minții umane.București: Editura Evanghelistos Fundația Tradiția Românească
- Zager, Dianne, Cihak, David.(2017).Autism Spectrum Disorders.New York: Editura Roulledge

CE ACTIVITĂȚI PROPUN PENTRU COPIII DE 14-18 ANI PENTRU DEZVOLTARE FIZICĂ, ATITUDINALĂ ȘI COGNITIVĂ

Prof. Marilena STANCU

Școala Gimnazială Nr. 39 „Nicolae Tonitza”, jud. Constanța

Ce activități propunem pentru copii de 14-18 ani pentru dezvoltare fizică

Principalele particularități de care trebuie să ținem cont atunci când selectăm o activitate cu obiectiv de dezvoltare fizică pentru adolescenți:

- ✓ Crește în înălțime;
- ✓ Se schimbă vocea la băieți: Glandele hormonale intră în activitate;
- ✓ Începe procesul de armonizare a corpului (sistemul muscular și osos); Sensibilitatea organelor.

Titlul: *Bereta (Șoseta sau Ghemul)*

Număr de participanți: 2 echipe a câte 7-8 participanți;

Materiale: o șosetă sau un ghem sau o șapcă, etc.

Durata: 15-20 de minute

Ritmul: alert

Continut:

Membrii celor două echipe se așează unii în fața celorlalți, după ce și-au ales un număr pe care echipa adversă nu-l cunoaște. Conducătorul de joc spune un număr, iar participanții din fiecare echipă care au acest număr trebuie să încerce să ia bereta și s-o aducă în terenul lor fără să fie prins de celalalt. Dacă este atins de adversarul său, echipa adversă primește un punct. Se pot striga mai multe numere o dată. Se mai stabilesc și reguli cum ar fi, de exemplu, să meargă într-un picior sau cu o mână la spate.

Ce activități propunem pentru copii de 14-18 ani pentru dezvoltare atitudinală

Principalele particularități de care trebuie să ținem cont atunci când selectăm o activitate cu obiectiv de dezvoltare socio-afectivă pentru adolescenți:

- ✓ Revolta, față de statutul social, în special; Conflictul între generații;
- ✓ Nonconformism;
- ✓ Nevoia puternică de apartenență la grup;
- ✓ Nevoia de independență, libertate, autonomie;
- ✓ Abordează un limbaj specific grupului din care face parte;
- ✓ Risc în apariția unor comportamente antisociale;
- ✓ Rușine;
- ✓ Dorința de implicare în diferite proiecte sociale;
- ✓ Nevoia de stimă și recunoaștere; Perioada este caracterizată prin efervescență emoțională;
- ✓ Apare criza adolescenței;
- ✓ Adolescentul se teme de schimbare.

O metodă eficientă pentru a evidenția tendința dominantă la nivelul unui grup, în ceea ce privește abordarea unei probleme, analiza acestor păreri cu scoaterea în evidență a trăsăturilor

esențiale ale problemei analizate; aprofundarea, în acest mod, a unui domeniu este **Trierea aserțiunilor**

Modalitate de realizare

Se pregătesc listele cu aserțiuni și materialul pentru centralizarea acestora.

Nu presupune grupări, se pot realiza subgrupuri în funcție de atitudinile pe aserțiuni, grupul cu o anumită atitudine dezbătând argumentat împreună atitudinea respectivă. Trierea aserțiunilor poate să se realizeze de asemenea în subgrupe de 3-4 persoane.

Etape:

Pas 1. - Se prezintă aserțiunile

Pas 2. - Se triază individual aserțiunile după o grilă precizată:

1-2 foarte importante / acord total

1-2 importante / acord parțial

1-2 parțial importante / parțial dezacord

1-2 neimportante / total dezacord

Pas 3 - Se adună foile nesemnate și se stabilește pentru fiecare aserțiune care este atitudinea grupului

Pas 4 - Se analizează, cu argumente, opiniile față de fiecare dintre aserțiuni. Se urmărește conturarea unei opinii comune prin corelarea de argumente.

Ce activități propunem pentru copii de 14-18 ani pentru dezvoltare cognitivă

Principalele particularități de care trebuie să ținem cont atunci când selectăm o activitate cu obiectiv de dezvoltare cognitivă pentru adolescenți

- ✓ Conturarea și spre sfârșitul perioadei se desăvârșește personalitatea;
- ✓ Teribilism (tendința de a ieși în evidență):
- ✓ Intelectual, se face trecerea spre stadiul operațiilor formale; În această perioadă adolescentul acumulează multe informații;
- ✓ Se conturează pasiuni:
- ✓ Trezirea dorinței sexuale, leagă prietenii cu persoane de sex opus:
- ✓ Creativitate verbală;
- ✓ Risc crescut către anxietate, bulimie, consum de droguri, alcool etc.;
- ✓ Neîncredere în sine;
- ✓ Conflict între dezvoltarea Eu-lui fizic, social și cel psihic; Se dezvoltă atitudinea față de sine, față de societate, față de muncă etc.;
- ✓ Consolidarea profilului psiho-moral; Nevoia de comunicare;
- ✓ Apar diferențe între maturizarea fetelor față de cea a băieților.

Titlu: Tonomatul

Numarul de participanți: 28

Materiale: scaune pentru cele 4 echipe

Durata: 30 de minute

Locul de desfășurare: exterior/interior

Ritm: moderat

Conținut:

Copiii sunt împărțiți în patru echipe, scaunele fiind așezate în careu, scaunele cu unul mai puțin decât numărul de membri, de exemplu, 7 membri, 6 scaune. Fiecare echipă va desemna un

membru ce va trece în spatele echipei din dreapta. Se stabilește de la început un timp în care să se cânte, același pentru fiecare echipă. Atunci când persoana aflată în spatele echipei pune mâna pe capul unui jucător, acesta trebuie să cânte. Ordinea și ritmul de schimbare a cântăreților sunt aleatorii. Sunt eliminați cântăreții care repetă melodiile, nu cântă cu versuri sau e bâlbâie. După expirarea timpului se stabilește numărul finaliștilor. Câștigă echipa care la finalul jocului are cei mai mulți finaliști.

Bibliografie:

1. ANGHEL, PETRE - *Stiluri și metode de comunicare*, Editura Aramis, București, 2003;
2. OPREA. C. LĂCRĂMIOARA - *Pedagogie. Alternative metodologice interactive*, Editura Universității, București 2003;
3. ROBERT W. LUCAS - *The creative training idea book: inspired tips and techniques for engaging and effective learning*, Editura Amacom, 2003;
4. PANIȘOARĂ, ION OVIDIU - *Managementul resurselor umane*, Editura Polirom, Iași, 2003;
5. ZLATE, MIELU - *Eul și personalitatea*, Editura Trei, București, 1999.

FIINȚA UMANĂ FAȚĂ ÎN FAȚĂ CU FATALITATEA ISTORIEI

Prof. Simona STOICA

Colegiul Economic „Virgil Madgearu” Galați, jud. Galați

Raportul om-istorie constituie supratema romanelor lui Marin Preda. Personajul masculin suportă întotdeauna în mod direct determinările istoriei, care acționează grav, tragic asupra destinului său.

Eroul lui Marin Preda, începând cu romanul *Moromeții*, este impregnat de cauzalitatea mediului, cu alte cuvinte, își proporționează biografia după criteriul societății. El își asociază situația umană cu experiența socială, istorică, locală, chiar familială într-o narațiune care se articulează într-un ansamblu ce reunește elementul psihologic cu împrejurarea. Apărând caracterul imuabil al valorilor, urmându-și drumul cu intransigență, eroul predian își menține autenticitatea, stabilind coordonatele dialogului cu istoria în încercarea, uneori disperată, de a impune valoarea prin forța spirituală.

Istoria apare ca o forță care agresează eroul, mai ales sub raport psihologic. O ipostază agresivă a istoriei este războiul. Problematika războiului a fost abordată de Marin Preda pentru a da „impresia de adevărat, nu de document. Adevărat în sensul artistic, în sensul invenției” și pentru a răspunde la întrebările: „Cum pot oamenii stăpâni istoria, cum pot ei afla care e ideea cea mai bună de urmat, ca să nu devină victime ale ei?” în scopul de a descifra, „pe acest fundal tragic, sensul vieții eroului principal: care este soarta unui tânăr în timpul unei istorii dezlănțuite și necruțătoare? Poate fi el fericit? Poate iubi? Se poate afirma ca ființă umană, cu idealurile și aspirațiile sale?”

Așadar, problema războiului este abordată ca o altă cale de pătrundere a psihologiei umane în fața unor momente de criză. Abordarea problematicei războiului se înscrie în dorința lui Marin Preda de a face ca „scena pe care evoluează eroii săi să fie istoria întregii noastre țări, cu scopul declarat de a demonstra că „istoria poate fi și bolnavă. Și firește că aduce în fruntea evenimentelor indivizi bolnavi care dau naștere la evenimente sângeroase.”. Mirul istoriei ajunge la paroxism când omenirea se prinde în hora războiului și a mor. Ii Oamenii trăiesc momente de un intens dramatism sub amenințarea morții.

Timpul istoric își lasă dramatic amprenta asupra individului, schimbând chiar sistemul axiologic. În *Moromeții*, volumul al doilea, sunt înlocuite vechile valori, iar altele nu mai sunt valabile decât răsturnate. Grăbitele mutații ale istoriei, lipsite încă de soliditate, au atras schimbări în codul moral al omului, au dat alte valori sentimentelor umane (prietenia, iubirea, dreptatea), afectându-le grav, instituind pândă, frica, neîncrederea. Instabilitatea istoriei a lăsat frâu liber iraționalului absurdului, care l-au adus pe individ în conflict cu lumea, mistificându-i existența, sentimentele, până și cuvintele, care-și pierde sensul lor uzual. Este perioada în care domină *spiritul primar agresiv* pe care scriitorul l-a caracterizat în *Imposibila întoarcere* „ca o mentalitate sau o stihie care apare în timpul unor intense frământări sociale și care tinde să conteste valorile spiritului.” De aceea existența devine nesigură și primește o notă tragică într-o lume aflată în dezordine. Violenta istoriei duce cu sine destinele celor mai multe dintre personaje. O lume nouă se construiește, în vreme ce lumea veche este supusă erodării.

În *Delirul*, ca și în *Cel mai iubit dintre pământeni* istoria apare în ipostaza ei politică, de forță uriașă, opusă spiritului, care agresează eroul. Drama acestuia în fața istoriei este acum cea a

opțiunii: de angajare în vârtejul istoriei sau de contemplare detașată a evenimentelor. Dar eroul lui Marin Preda nu se poate plia în fața politicului, ci încearcă să găsească modalități de evadare din realitatea concretă: Moromete amână raportul cu realitatea prin cuvânt; Paul Ștefan încearcă să fie dincolo de loviturile istoriei, automistificându-se; pentru Petrini, experiența erotică, reluată după fiecare eșec și incriminare politică absurdă, pare a încheia câte un ciclu al inițierii sale, iubirea ajutându-l să depășească imediatul realității. Însă fuga de istorie s-a dovedit a fi imposibilă, izolarea temporară a personajelor lui Marin Preda fiind doar o iluzie, căci, pretutindeni, în mod tragic, istoria l-a încercuit viclean pe om și i-a condiționat viața interioară.

Criticul Mircea Iorgulescu încearcă să răspundă la întrebarea: „Este istoria în sine tragică, reprezintă oare o fatalitate sumbră de sub apăsarea căreia omul încearcă zadarnic să se elibereze?” Răspunsul vizează faptul că „tragic este mai degrabă nu conflictul dintre om și istorie, ci acela dintre istorie și rațiune; uneori istoria refuză să se supună rațiunii omenești; tragismul rezultă așadar, din lupta pentru a înțelege istoria și dintr-o oarbă împotrivire, din lupta cu istoria sau cu cei care, la un moment dat, o reprezintă.”

Marin Preda a ales tocmai personaje, care au cultul rațiunii, pentru a le confrunta cu istoria. Firi superioare, Ilie Moromete, Niculae, Victor Petrini sunt preocupați să înțeleagă sensul evenimentelor și chiar se implică în făurirea unei istorii, cum este cazul lui Niculae. Cursul istoriei este însă implacabil, eroziunea timpului e lentă și determină un mod de existență specific.

Se naște întrebarea dacă acești eroi sunt niște învinși sau fac parte din categoria *sufletelor tari*. Scriitorul n-a dat întotdeauna răspunsul, preferând să-l sugereze doar, uneori, dar a fost generos cu personajele sale, lăsându-le câte o șansă, câte o porțiță de salvare. Astfel; în ciuda destrămării familiei, a ruinării gospodăriei sale, Ilie Moromete se regăsește după momentul de criză, având suficiente rezerve de energie pentru a reface totul cu speranța ascunsă de a realiza și unitatea familiei. Nici izolarea fiului său, Niculae, nu este definitivă căci, în urma șocului provocat de moartea femeii iubite, el caută un nou sens al vieții în revenirea la activitatea politică.

Eroii aceștia au ajuns doar la capătul unui drum, zdruncinați, dar și căliți de traumele sufletești, preocupați să tragă concluzii din tragismul propriei experiențe, călăuziți de un optimism inepuizabil și încăpățânat care nu lasă loc liber disperării, asigurându-le curajul pentru a continua, pentru a lua totul de la capăt. Spiritul uman nu se resemnează în fața necesității oarbe. „De altfel, în proza sa accentul nu cade pe analiza formelor de înfrângere, ci pe justificarea unor acte de existență cu prelungiri în sfera conștiinței.”

Așadar, eroul este un înfrânt în plan istoric, pentru că logica lui interioară este învinsă de iraționalul evenimentelor, dar din punctul de vedere al libertății individuale, în plan general-uman, este un învingător.

Comun tuturor eroilor moromețieni este obișnuința de a privi rezistența în fața violenței sociale ca pe un spectacol, o comedie pe care de cele mai multe ori «omul o înfruntă singur și apoi se amuză, asistând la desfășurarea ei. El observă rapid că este vulnerabil, analizându-și caracterul introvertit, contemplativ și inocent. După ce aderă la acțiune, încrezător în sine și în logica realității, primește o ripostă a lat de năucitoare, încât, redresat de pe urma decepției, el își concentrează toată atenția spre a proteja și perpetua, chiar cu prețul liniștii, stratul adânc, fragil de omenie și visare. Naivitatea lui funciară este iremediabilă, căci eroul nu-și pierde credința în om și în rostul vieții. Tot ceea ce poate face este să se distanțeze de zbuciumul cotidian și, incorijibil făuritor de iluzii, să apere o lume a lui, a închipuirii, în care să se retragă la nevoie. Perspectiva distanțării ironice are echivalentul visului, ca adăpost ultim, la eroii mai puțin înclinați spre umor.

În ambele cazuri se poate observa o sforțare de a substitui realității prezente o altă realitate, plăsmuită mai coerent, și deci mai previzibilă, la care acomodarea nu mai presupune atâta dificultate.

Retragerea moromețiană în sine se revelează a fi, deci, condamnată de istorie. Adevărul absolut reprezintă soluția caracteristică a eroului de a trăi drama căutării singulare a autenticității, iar toate demersurile individului se proiectează, în evoluția romanului predist, pe fundalul căutărilor generale ale unei astfel de soluții. Istoria, însă, nu oferă o asemenea soluție care conduce la pacea spirituală, ceea ce contează nefiind soluția în sine, ci asumarea ei ca opțiune singulară. Opțiunea nu este decât tragică alegere între adevărul absolut al vieții interioare, care conferă valabilitatea spirituală a dimensiunii moromețiene și adevărul realității, care permite adaptarea la viața socială. Ultimul nu înseamnă atât concesie, cât relativizare cu bună știință, adaptare lucidă la cererea istoriei.

Confruntarea cu istoria determină închiderea sufletească a personajelor lui Marin Preda sub pecetea unei tăceri ce amintește de cea a personajelor sadoveniene, înăbușind în sufletele lor durerile și amărăciunea cauzate de repetatele eșecuri. Intrate în starea de muțenie, personajele se însingurează, își schimbă fizionomia și comportamentul. Este o stare de refuz total al legăturii cu lumea, cu societatea. Drama însingurării este trăită cu intensitate diferită de la un personaj la altul.

Bibliografie:

- Iorgulescu Mircea, *Al doilea rond*, Ed. Cartea Românească, București, 1976
Preda Marin, *Creație și morală*, Ed. Cartea Românească, București, 1989
Preda, Marin *Imposibila întoarcere*, Ed. Ed. Cartex Serv, București, 2004
Simion Eugen, *Scriitori români de azi*, voi. II, Ed. David & Litera, București, Chișinău, 1998

SISTEMUL DE ÎNVĂȚĂMÂNT INCLUZIV ÎN CADRUL SERVICIILOR DE EDUCAȚIE TIMPURIE

Prof. educator Mădălina ȘUMĂLAN
C.S.E.I. „Orizont” Oradea/Structura Tileagd, jud. Bihor

Conceptul de intervenție timpurie se referă la furnizarea unor servicii și a unui suport adecvat atât pentru copil, cât și pentru familia sa. Scopul acestor programe de intervenție timpurie este de a detecta cât mai devreme posibil întârzierile în dezvoltare, pentru a le corecta sau pentru a preveni agravarea acestora. Această intervenție constă în furnizarea de servicii multidisciplinare către copii cu vârste cuprinse între naștere și 4/6 ani, oferite de profesioniști calificați, inclusiv pediatri, psihologi, terapeuți ocupaționali, kinetoterapeuți, specialiști în stimularea timpurie a limbajului și logopedie, precum și asistenți sociali. Copilul este considerat eligibil pentru programele de intervenție timpurie dacă prezintă o probabilitate ridicată de întârziere în dezvoltarea fizică sau mentală.

Conform unei analize din 2018 realizate în cadrul proiectului ECI AGORA – “Dezvoltarea serviciilor de intervenție timpurie prin parteneriat și cooperarea tuturor părților interesate”, în domeniul educațional, serviciile de intervenție timpurie destinate copiilor cu vârste între 0 și 3 ani sunt limitate la grădinițe și grupuri de intervenție timpurie din cadrul școlilor speciale pentru copii cu certificat de încadrare în grad de handicap. Cu toate acestea, chiar și în aceste instituții, implementarea acestor servicii este împiedicată de discrepante în legislație. Conform legilor în vigoare, Consiliile Județene pentru Reabilitare și Evaluare (CJRAE) sunt responsabile de evaluarea și monitorizarea copiilor cu întârzieri în dezvoltare și/sau dizabilități înscrise la creșe, însă acest lucru nu se întâmplă în practică. Deși există un cadru legislativ și organizațional pentru furnizarea serviciilor de intervenție timpurie copiilor cu probleme de dezvoltare și/sau dizabilități, acesta nu este implementat în realitate.

Când vine vorba despre experiența internațională în ceea ce privește serviciile de educație timpurie, conform unui studiu realizat de Puiu în 2011, în revista “Sănătate Publică, Economie și Management în Medicină”, o problemă generală, chiar și în țările cu un nivel ridicat de dezvoltare, în ciuda recunoașterii indiscutabile a importanței intervenției timpurii în copilărie, este insuficiența serviciilor de intervenție timpurie în majoritatea țărilor europene. Chiar și în statele nordice, precum Franța și Italia, care au un produs intern brut foarte ridicat, persistă o discrepanță semnificativă între numărul de copii care beneficiază de aceste servicii și numărul celor care au nevoie de ele.

Analizând experiența țărilor în care intervenția timpurie în copilărie este implementată de mai multe decenii, se conturează câteva probleme de bază, ale căror soluționare ar putea îmbunătăți eficiența serviciilor de intervenție timpurie. Printre acestea se numără:

- a) necesitatea de a adapta intervențiile timpurii în funcție de starea medicală a copilului și de situația familială;
- b) importanța efectuării de studii științifice și aplicarea rezultatelor acestora, a descoperirilor din diferite domenii, în practica intervenției timpurii în copilărie;
- c) acordarea atenției sănătății mintale și dezvoltării competențelor sociale ale copiilor;

d) îmbunătățirea dezvoltării sistemului în ansamblu [Bailey, 2004; Blackman, 2003; Dimova, 2005; Guralnick, 2002; Кожевникова, 2003].

O strategie promițătoare, care ar putea influența semnificativ eficacitatea intervenției timpurii în copilărie, este integrarea descoperirilor provenite din domeniile științifice fundamentale ce stau la baza intervenției timpurii în copilărie, cum ar fi psihologia, neurobiologia, dezvoltarea copilului și evaluarea riscurilor asociate apariției dizabilităților. Aceasta implică realizarea unor noi cercetări și aplicarea rezultatelor obținute în practica intervenției timpurii.

Astfel, putem deduce și observa linii directoare și recomandări pentru îmbunătățirea sistemului de învățământ incluziv (Cozma, 2020, pp.8-9), după cum urmează:

- Implementarea unei monitorizări sistematice a situației copiilor cu dizabilități și/sau cerințe educaționale speciale la nivelul județului, inclusiv a copiilor din afara sistemului de educație, și corelarea bazelor de date ale diverselor instituții implicate în educația și reabilitarea acestor copii/elevi: Inspectoratul Școlar Județean Ilfov, Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională Ilfov, Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Ilfov, Serviciile Publice de Asistență Socială.
- Eficientizarea investițiilor și alocărilor de resurse pentru susținerea dreptului la educație al copiilor cu dizabilități și/sau cu cerințe educaționale speciale.
- Dezvoltarea și perfecționarea cadrelor didactice din județ în domeniul educației incluzive, prin oferirea de formare și training în adaptarea curriculară, elaborarea unor instrumente de lucru specifice, strategii și metode din învățământul incluziv, lucru în echipă și cunoașterea legislației relevante. Scopul este ca curriculumul național să devină un facilitator al învățării, eliminând astfel barierele existente. Elaborarea și implementarea unor strategii manageriale adecvate la nivelul unităților școlare.
- Recunoașterea și încurajarea implicării partenerilor educaționali ai școlii în activitățile de sprijin, inclusiv comunitatea locală, organizațiile nonguvernamentale, fundațiile și asociațiile de părinți.
- Implicarea și responsabilizarea părinților/reprezentanților legali ai copiilor/elevilor cu dizabilități și/sau cerințe educaționale speciale prin încheierea unor contracte sau parteneriate cu drepturi și obligații bine definite, precum și clarificarea rolului facilitatorului.
- Reevaluarea rolului școlilor speciale pentru a le organiza ca centre de resurse pentru a sprijini școlarizarea copiilor cu dizabilități și/sau cerințe educaționale speciale în școlile de masă.

- Coordonarea activităților de sprijin educațional în cadrul unei echipe multidisciplinare conduse de responsabilul de caz pentru serviciile psihoeducaționale.
- Educația incluzivă nu ar trebui să fie considerată marginală, ci esențială pentru obiectivul de a oferi o educație de calitate tuturor elevilor și pentru dezvoltarea unei societăți deschise. Ea reprezintă un pilon al echității sociale și este unul dintre elementele fundamentale ale învățării pe tot parcursul vieții.

Barbu (2021) evidențiază faptul că învățământul românesc se străduiește să se angajeze într-un proces amplu de restructurare, cu scopul de a ajusta valorile educaționale în conformitate cu democratizarea societății românești. De asemenea, se acordă o atenție deosebită studiului particularităților de dezvoltare a persoanelor cu dizabilități, în special a copiilor cu cerințe educative speciale, cu scopul de a identifica noi strategii educaționale mai bine adaptate nevoilor lor și, implicit, mai eficiente. Aceste eforturi au devenit unul dintre punctele cheie și provocările investigației și cercetărilor în domeniul psihopedagogiei speciale din România.

În concluzie, învățământul românesc se află într-un proces de restructurare pentru a alinia valorile educaționale la democratizarea societății, acordând o atenție specială dezvoltării copiilor cu cerințe educative speciale, în vederea identificării unor strategii educaționale mai eficiente.

Bibliografie:

- Agora, E. (2018). *Serviciile de intervenție timpurie la copii 0-3 ani în România*.
- Barbu, E. G. (2021). Educația incluzivă în educația timpurie. În *Cultura cercetării pedagogice: provocări și tendințe contemporane*
- Cozma, D. (2020). *Revista Centrului Județean De Resurse Și Asistență Educațională Ilfov*
- Puiu, I. (2011). Experiențe internaționale în domeniul intervenției timpurii în copilărie. *Sănătate Publică, Economie și Management în Medicină*, 38(3), 32-35.

IMPORTANȚA UTILIZĂRII METODELOR MODERNE ÎN CONSOLIDAREA VOCABULARULUI DESPRE MEMBRII FAMILIEI ÎN LIMBA FRANCEZĂ

Prof. Eliza VIȘOVAN

Liceul Tehnologic Marmația, Sighetu Marmației, jud. Maramureș

Într-un context educațional aflat într-o continuă schimbare, profesorul de limba franceză este chemat să-și reconfigureze abordările metodologice pentru a răspunde nevoilor noii generații de elevi. Una dintre cele mai mari provocări o constituie motivarea și implicarea activă a elevilor în procesul de învățare, în special atunci când este vorba despre noțiuni de vocabular fundamental.

Deși lexicul precum membrii familiei sau hainele este considerat „de bază”, de multe ori el este abordat superficial sau mecanic, fără a-l ancora în contexte semnificative și atractive. În acest articol, îmi propun să evidențiez modul în care metode moderne precum „Pânza de păianjen” și „Ludificarea (gamification)” pot transforma felul în care elevii învață și consolidează vocabularul despre membrii familiei în limba franceză.

Metoda „Pânzei de păianjen” (sau harta conceptuală radială) este o tehnică de organizare a informațiilor care pleacă de la un concept central, de la care se ramifică idei secundare sau termeni asociați. Această metodă permite elevilor să vizualizeze conexiunile dintre concepte și să-și construiască o înțelegere holistică a temei. Este ideală în predarea vocabularului deoarece facilitează clasificarea și reținerea cuvintelor prin asocieri logice și vizuale. Aplicarea metodei în lecția despre membrii familiei are ca obiectiv consolidarea vocabularului referitor la membrii familiei în limba franceză. Voi descrie în cele ce urmează pe scurt un posibil mod de aplicare a acestei metode la clasă:

Profesorul desenează pe tablă o „pânză” având în centru cuvintele „la famille”. Elevii sunt invitați să contribuie cu termeni pe care îi cunosc deja: le père, la mère, le frère, la sœur, le grand-père, la grand-mère, etc. Se creează ramuri distincte pentru:

- Familia apropiată: les parents, les enfants
- Relații extinse: les cousins, les oncles, les tantes
- Relații prin alianță: le beau-père, la belle-mère
- Structuri familiale moderne: famille monoparentale, famille recomposée

Ca activitate practică la această lecție se poate desfășura „Arborele genealogic în pânză”. Elevii, grupați în echipe de 3-4, primesc o fișă cu un arbore genealogic incomplet al unei familii fictive. Cu ajutorul vocabularului discutat și al metodei pânzei, trebuie să completeze și să descrie oral, în limba franceză, structura familiei respective.

Beneficiile acestei perspective asupra predării și consolidării vocabularului familiei ar fi faptul că elevii participă activ și colaborează la construirea cunoștințelor, informațiile sunt

organizate logic, favorizând memorarea, și nu în ultimul rând, faptul că profesorul poate observa lacunele de vocabular și le poate corecta imediat.

Gamificarea/ludificarea este procesul de aplicare a elementelor specifice jocurilor (competiție, punctaje, recompense, misiuni) în contexte non-joc, în scopul creșterii implicării și motivației. În educație, gamificarea se dovedește a fi un instrument puternic pentru a transforma activitățile uzuale în provocări plăcute și interactive, creând o atmosferă pozitivă și reducând anxietatea lingvistică, stimulând competiția sănătoasă și colaborarea și favorizând învățarea repetitivă fără a fi percepută ca „pedeapsă” sau monotonie. Învățarea poate fi ușor adaptată și personalizată deoarece ludificarea permite diferențierea sarcinilor în funcție de nivelul lingvistic al elevilor. De exemplu, un joc poate include:

- întrebări de nivel începător (Qui est la sœur de mon père ?);
- provocări intermediare (Décris la relation entre les personnages.);
- sau sarcini creative (Invente une nouvelle famille recomposée et présente-la!).

Astfel, toți elevii pot participa activ și se simt valorizați, indiferent de ritmul lor de învățare. Pentru a avea un impact real, jocurile trebuie:

- să fie corelate cu obiectivele lecției;
- să fie clar explicate și bine organizate;
- să ofere feedback constructiv;
- să includă etape de reflecție post-activitate.

Un exemplu de joc aplicat în lecția despre familia în limba franceză ar fi „Vânătoarea membrilor familiei” – „Chasser les membres de la famille”. Obiectivul acestui joc este fixarea vocabularului prin mișcare și interacțiune. Se lipesc în clasă (sau în curtea școlii, dacă vremea permite) fișe cu imagini ale membrilor unei familii. Elevii primesc o listă cu „rude” pe care trebuie să le găsească: „Trouve la grand-mère, le petit-fils, la tante, etc.” După ce le găsesc, trebuie să alcătuiască 2-3 propoziții pentru fiecare: „Voici la grand-mère. Elle s'appelle Marie. Elle a 70 ans.” Ca variantă a jocului, elevii pot primi „misiuni” suplimentare: să descrie în 2-3 propoziții relațiile dintre două personaje sau jocul poate deveni o competiție pe echipe.

Ludificarea nu este doar un „instrument distractiv”, ci un demers didactic cu fundament științific, care contribuie la dezvoltarea competențelor cheie europene: comunicare în limbi străine, învățare autonomă, competențe sociale și civice. Aceasta aduce cu sine o serie de beneficii pedagogice semnificative, în special în predarea limbilor străine. Această metodă contribuie nu doar la sporirea motivației, ci și la dezvoltarea abilităților cognitive, sociale și lingvistice ale elevilor. În contextul predării vocabularului despre membrii familiei în limba franceză, gamificarea facilitează învățarea contextualizată, interactivă și colaborativă.

Metodele moderne precum „Pânza de păianjen” și „Gamificarea/Ludificarea”, oferă cadrul ideal pentru o predare eficientă, atractivă și durabilă a vocabularului. Ele transformă lecția dintr-un

demers pasiv într-o experiență interactivă, în care elevul devine protagonist al propriei învățări. Mai mult, aceste metode oferă profesorului oportunitatea de a observa și evalua în mod natural progresul elevilor, de a încuraja colaborarea și de a stimula creativitatea. Într-o lume în care elevii sunt obișnuiți cu stimuli vizuali, interactivi și digitali, profesorul care îndrăznește să inoveze reușește să mențină viu interesul pentru limba franceză și să contribuie activ la formarea unor competențe reale de comunicare.

Bibliografie:

1. Bocoș, M., (2007), *Instruirea interactivă. Repere pentru reflecție și acțiune*, Cluj-Napoca, Editura Presa Universitară Clujeană;
2. Chiș, V. (2005), *Didactica disciplinelor pedagogice*, Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană;
3. Cojocariu, V. M., & Goian, C., (2014), *Harta conceptuală – instrument pentru dezvoltarea gândirii critice și creative*, Revista de Științe ale Educației, 29(2), 54–59;
4. Pânișoară, I.O., (2024), *Enciclopedia metodelor de învățământ*, Iași, Editura Polirom

CUPRINS

Nr. crt.	Titlul materialului publicat, autorul, școala, localitatea, județul	Pag.
1.	PROFESORUL DE MÂINE VA FI UN ALGORITM, IAR ELEVUL ÎL VA PREFERA PE ACESTA Dragoș HUȚULEAC	3
2.	EDUCAȚIE PENTRU SUFLET, NU DOAR PENTRU MINTE Prof. Adriana Nicoleta ARGATU Colegiul Național Militar „Alexandru Ioan Cuza” Constanța	5
3.	ASPECTE TEORETICE ALE STILULUI Prof. Paula CÎMPEANU Colegiul Tehnic Energetic	7
4.	CUM CAPTĂM ATENȚIA ELEVILOR ÎN TIMPUL ORELOR DE CURS? CINCI TEHNICI FOLOSITE DE CADRELE DIDACTICE PENTRU ATRAGEREA ATENȚIEI ÎN CADRUL ORELOR DE LIMBA FRANCEZĂ Prof. Daniela ȘTEFAN Colegiul Național Militar „Alexandru Ioan Cuza” Constanța	9
5.	EFICIENȚA ÎN ÎNVĂȚARE: STRATEGII PENTRU UN SUCCES DURABIL Prof. Vasilica MIHALACHE Liceul Tehnologic „Tudor Vladimirescu” Tudor Vladimirescu, jud. Galați	11
6.	IMPACTUL RESURSELOR EDUCAȚIONALE ASUPRA ÎNVĂȚĂRII Prof. Vasilica MIHALACHE Liceul Tehnologic „Tudor Vladimirescu” Tudor Vladimirescu, jud. Galați	14
7.	ÎNVĂȚAREA MATEMATICII ÎN CICLUL PRIMAR PRIN MODALITĂȚI PRACTICE Prof. înv. primar Aurelia-Georgeta BOCȘA Școala Gimnazială „Dr. Petru Șpan” Lupșa, jud. Alba	18
8.	METODE MODERNE FOLOSITE ÎN ÎNVĂȚAREA OPERAȚIILOR DE ADUNARE ȘI SCĂDERE - exemple de bună practică- Prof. înv. primar Aurelia-Georgeta BOCȘA Școala Gimnazială „Dr. Petru Șpan” Lupșa, jud. Alba	21
9.	METODE TRADIȚIONALE ȘI MODERNE PIPP Veronica BAZOIANU Școala Gimnazială „Dimitrie Sfetcu” Albești Paleologu, jud. Prahova	28
10.	EDUCAȚIA EMOȚIONALĂ LA PREȘCOLARI Prof. înv. preșcolar Alina-Gabriela CALANCEA G.P.P. Nr. 10 Huși, jud. Vaslui	32
11.	IMPORTANȚA ACTIVITĂȚILOR EXTRAȘCOLARE ÎN GRĂDINIȚA DE COPII Prof. înv. preșcolar Alina-Gabriela CALANCEA G.P.P. Nr. 10 Huși, jud. Vaslui	34
12.	STRATEGII INOVATIVE UTILIZATE ÎN PROCESUL DE PREDARE-ÎNVĂȚARE-EVALUARE DIFERENȚIATĂ LA GRĂDINIȚĂ	37

	Prof. înv. preșcolar Alina-Gabriela CALANCEA G.P.P. Nr. 10 Huși, jud. Vaslui	
13.	EȘTI COOL ȘI DACĂ VORBEȘTI CORECT Prof. Raluca – Elena CALEN Școala Gimnazială Nr. 3 Pompiliu Dan Zărnești, jud. Brașov	39
14.	EXERCIIII PENTRU DEZVOLTAREA FIZICĂ GENERALĂ ÎN CADRUL LECTIILOR DE EDUCAȚIE FIZICĂ ȘI SPORT Prof. Simona CHIIAIA-STANCIU Colegiul Național „Mihail Sadoveanu” Pașcani, jud. Iași	41
15.	GIMNASTICA ÎN ANTICHITATE Prof. Simona CHIIAIA-STANCIU Colegiul Național „Mihail Sadoveanu” Pașcani, jud. Iași	48
16.	PROCEDURE DE EFICIENTIZARE A ÎNVĂȚĂRII: FUNDAMENTE TEORETICE, APLICAȚII PRACTICE ȘI PERSPECTIVE CONTEMPORANE Prof. drd. Ana CIOBOTARU Colegiul Național „Mihai Eminescu” Baia Mare, Maramureș	51
17.	COMPETENȚE TIC ÎN PROCESUL DIDACTIC Prof. Nina – Cătălina COSTIN Liceul Teoretic „Anghel Saligny” Cernavodă, jud. Constanța	54
18.	STRATEGII DE EFICIENTIZARE A ÎNVĂȚĂRII ÎN GRUPA MICĂ DE GRĂDINIȚĂ Prof. Maria-Adelina DIMANCEA Grădinița Nr. 242 București, Sector 5	58
19.	TENDINȚE ACTUALE ÎN DIDACTICA LITERATURII. DESCRIEREA LITERARĂ. ASPECTE DEFINITORII Prof. Răzvan-Antonio DRĂGAN Liceul Tehnologic „Petru Cupcea” Supur, Supuru de Jos, jud. Satu Mare	60
20.	MULTILINGVISMUL - REPER AL MULTICULTURALITĂȚII ȘI INTERCULTURALITĂȚII Profesor educator Lavinia FAUR Profesor psihopedagogie specială Simina GIURCHI C.Ș.E.I. „Alexandru Roșca” Lugoj, jud. Timiș	65
21.	L'ENSEIGNEMENT DU FRANÇAIS LANGUE ÉTRANGÈRE : DU TABLEAU NOIR AU NUMÉRIQUE, UN VOYAGE MÉTHODOLOGIQUE Prof. Mihaela-Ionela FILIPIUC Școala Gimnazială „Mihail Sadoveanu” Grănicești, jud. Suceava	68
22.	AVANTAJELE ȘI DEZAVANTAJELE INSTRUIRII ASISTATE DE CALCULATOR LA ORA DE LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ Prof. înv. primar Elena MANDACHE Școala Gimnazială Nr.6 Vulcan, jud. Hunedoara	71
23.	DEZVOLTAREA COMPETENȚELOR DE CITIT ÎN CICLUL PRIMAR Prof. înv. primar Elena MANDACHE Școala Gimnazială Nr.6 Vulcan, jud. Hunedoara	74
24.	IMPORTANȚA EVALUĂRII ÎNȚIALE ÎN ACTIVITATEA DIDACTICĂ Prof. înv. primar Elena MANDACHE Școala Gimnazială Nr.6 Vulcan, jud. Hunedoara	77
25.	METODE ALTERNATIVE DE EVALUARE Prof. înv. primar Elena MANDACHE Școala Gimnazială Nr.6 Vulcan, jud. Hunedoara	79

26.	METODE DE ÎNVĂȚĂMÂNT INTERACTIVE ȘI UTILIZAREA ACESTORA ÎN ACTIVITATEA DIDACTICĂ Prof. învă. primar Elena MANDACHE Școala Gimnazială Nr.6 Vulcan, jud. Hunedoara	82
27.	IMPACTUL RESURSELOR EDUCATIONALE ASUPRA ÎNVĂȚĂRII Prof. Vasilica MIHALACHE Liceul Tehnologic „Tudor Vladimirescu” Tudor Vladimirescu, jud. Galați	85
28.	EFICIENȚA ÎN ÎNVĂȚARE: STRATEGII PENTRU UN SUCCES DURABIL Prof. Vasilica MIHALACHE Liceul Tehnologic „Tudor Vladimirescu” Tudor Vladimirescu, jud. Galați	89
29.	METODE TRADIȚIONALE ȘI MODERNE PENTRU DISCIPLINA RELIGIEI Prof. Vasilica MIHALACHE Liceul Tehnologic „Tudor Vladimirescu” Tudor Vladimirescu, jud. Galați	92
30.	METODE ȘI MIJLOACE DE PREDARE ÎN LECȚIILE DE EDUCAȚIE FIZICĂ ȘI SPORT Prof. Ioan-Adrian NEAGU Școala Gimnazială Slatina-Timiș, Caraș-Severin	95
31.	VALORIFICAREA COMUNICĂRII ORALE Prof. învă. primar Teodora-Culița BARBU Prof. învă. primar Nicu-Cătălin BARBU Școala Gimnazială „Ion Simionescu” Iași, jud. Iași	97
32.	DINAMISMUL METODELOR. DE LA METODELE TRADIȚIONALE LA CELE MODERNE Prof. învă. primar Teodora-Culița BARBU Prof. învă. primar Nicu-Cătălin BARBU Școala Gimnazială „Ion Simionescu” Iași, jud. Iași	101
33.	METODE ACTIV – PARTICIPATIVE ÎN CLASELE PRIMARE Prof. învă. primar Teodora-Culița BARBU Prof. învă. primar Nicu-Cătălin BARBU Școala Gimnazială „Ion Simionescu” Iași, jud. Iași	106
34.	INTEGRAREA ELEVILOR CU C.E.S ȘI UTILIZAREA METODELOR DIDACTICE ACTIVE Prof. Georgeta PĂDURARU C.S.E.I.Nr.1 Bacău	109
35.	DEZVOLTAREA LIMBAJULUI COPIILOR DIAGNOSTICAȚI CU C.E.S PRIN INTERMEDIUL JOCULUI DIDACTIC Prof. Georgeta PĂDURARU C.S.E.I.Nr.1 Bacău	112
36.	UN MEDIU CURAT-O VIAȚĂ SĂNĂTOASĂ Prof. învă. primar Persida-Gabriela SASU Școala Gimnazială „Constantin Săvoiu” Tg-Jiu, jud. Gorj	115
37.	LOCUL ȘI ROLUL AVITĂCTIȚIILOR EXTRACURRICULARE ÎN EDUCAȚIA COPIILOR Prof. învă. primar Persida-Gabriela SASU Școala Gimnazială „Constantin Săvoiu” Tg-Jiu, jud. Gorj	117
38.	EDUCAȚIA ÎN TRANZIȚIE: ÎNTRE METODELE CONSACRATE ȘI PRACTICILE MODERNE	119

	Prof. înv. primar Corina-Ancuța SFECHIȘ Liceul Teoretic „Onisifor Ghibu” Cluj-Napoca, jud. Cluj	
39.	OPTIMIZAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL: STRATEGII ȘI PROCEDEE MODERNE DE EFICIENTIZARE A ÎNVĂȚĂRII Prof. înv. primar Corina-Ancuța SFECHIȘ Liceul Teoretic „Onisifor Ghibu” Cluj-Napoca, jud. Cluj	122
40.	AUTISMUL VIRTUAL ȘI EFECTELE SALE ASUPRA EVOLUȚIEI COPILULUI Prof. Marilena STANCU Școala Gimnazială Nr. 39 „Nicolae Tonitza”, jud. Constanța	126
41.	CE ACTIVITĂȚI PROPUN PENTRU COPIII DE 14-18 ANI PENTRU DEZVOLTARE FIZICĂ, ATITUDINALĂ ȘI COGNITIVĂ Prof. Marilena STANCU Școala Gimnazială Nr. 39 „Nicolae Tonitza”, jud. Constanța	128
42.	FIINȚA UMANĂ FAȚĂ ÎN FAȚĂ CU FATALITATEA ISTORIEI Prof. Simona STOICA Colegiul Economic „Virgil Madgearu” Galați, jud. Galați	131
43.	SISTEMUL DE ÎNVĂȚĂMÂNT INCLUZIV ÎN CADRUL SERVICIILOR DE EDUCAȚIE TIMPURIE Prof. educator Mădălina ȘUMĂLAN C.S.E.I. „Orizont” Oradea/Structura Tileagd, jud. Bihor	134
44.	IMPORTANȚA UTILIZĂRII METODELOR MODERNE ÎN CONSOLIDAREA VOCABULARULUI DESPRE MEMBRII FAMILIEI ÎN LIMBA FRANCEZĂ Prof. Eliza VIȘOVAN Liceul Tehnologic Marmația, Sighetu Marmației, jud. Maramureș	137
45.	CUPRINS	140

ISSN 2810 – 3165

ISSN – L 2734 – 5661

Editura Educația Azi